Modestia uestra nota sit. omnibus hominibus dicit Apostolus.

IN NOMINE S.

PECVLV

RELIGI

tribus voti

ligionis, al

eis

Ex B. Humber

stro Ordin

e vita spiritu

do pervenien

Ex S. *Vincen*

De acquirend

Ex S. Catharin

De studio M

Nicolao *Mos*

De formandis

(vbi & alia)

piensi

Labore F. F

alias IANV

Ordi

Cum lice

Cac: Typis Sc

IN NOMINE SSmæ. TRINITATIS

SPECULUM PARUUM RELIGIOSORUM.

De tribus votis essentialibus Religionis, alijsque virtutibus eis annexis.

Ex B. Humberto V. Generali Magistro Ordinis Prædicatorum.

De vita spirituali, & breui methodo perveniendi ad perfectionem.

Ex S. Vincentio Ferrerio eiusdem Ordinis.

De acquirenda vera perfectione.

Ex S. Catharina Senensi, eiusdem Ordinis.

De studio Meditationis. *Ex P. M. F. Nicolao Moscicensi Polono eiusdem Ord.*

De formandis Nouitiorum morib⁹ (vbi & alia) *Ex P. Ioanne Nys Antuerpiensi eiusdem Ordinis.*

Labore F. FERDINANDI OHM, alias IANUSZOWSKI, eiusdem Ordinis reimpressum.

Cum licentia Superiorum.

Gac: Typis Schedelianis, *Anno Dñi, 1689.*

FACVLTAS
reimprimendi.

COmmittimus A. R. P. M. F. Ferdinando Ianuſzowski, ſecundo, huius Capituli noſtri Diffinitori, quatenus pro maiori Patrum, & Fratrum præſertim juvenum utilitate & commodo, reimprimi faciat Librum, ferè iam extinctum & propterea difficiliter acquiſibilem, cui Titulus.

Speculum Religioſorum.

Ex actis Capituli Provincialis Provinciæ Poloniæ Ordinis Prædicatorum, in Conventu Plocenſi S. DOMINICI, die 19. Aprilis. Anno reſtitutæ hominibus ſalutis, 1687. celebrati.

DIVO IOANNI
CANTIO.
REGNI POLONIÆ
PATRONO.
in
Celeberrima
Vniversitate Cracoviensi
Sacræ Theologiæ
Doctori
&
Professori.
Sapientissimo.
Fr. FERDINANDVS Ord: Prædicatorũ
in signum profundissimæ reverentiæ
offert.

CHristianorum obseruantiæ conuenit, DEI Amicos, æternâ beatitudine summo Bono vnitos. profundissimâ veneratione colere. si sic Te Beatissime Doctor, & Illustrissimum Vni-

verſitatis Cracouienſis decus, eâdē reuerentiâ veneror, dum hoc Speculi Religioſorum *Opuſculum* ex varijs *Ordinis N. Auctoribus* collectum, *tuo Nomini conſecrandum duco, vt ſub tua tutela conſiſtens perfectos Religioſorum faciat repræſentare mores. Nec aberro hæc enim debiti ordinis exigentia,* Sanctis Sancta conſecranda. *Et licèt priora opuſcula Prælatis Eccleſiæ conſecrauerim, vt reimpreſſionem Theologiæ Moralis P M. Nicolai Moſcicenſis, Illuſtriſſimo Antiſtiti Cracouienſi, item proprij laboris aliam Theologiam Moralem Reuerendiſſimo Antonio Krzeſimowski Abbati Kopriunicenſi, hoc Opuſculum, vtpote excellentius (excellentiorem enim viam ad perfecti-*

onem

nem Christianam ostendit, dum non solùm praeceptorum, sed & consiliorum Evangelicorum obseruantiam docet) Sancto est conseruandum. Et veré Sanctus es, Beatissime Doctor, in quo ardentissima in Deum & proximum charitas, heroicis actibus (vt est propriarum vestium infavorem pauperis spoliatio) notificata. verè Sanctus es, in quo Passionis Dominicae, & dolorum sanctissimae Virginis Matris, ferventissima meditatio, obquam meruisti miraculosâ allocutione recreari, in quo profundissima humilitas, non enim Doctoralibus honoribus, subtilitate intellectûs, scientificâ rerum notitiâ inflabaris. vnde desiderans saturari contemptu, onerosas suscepisti peregrinationes, ad sepulchrum

Domini ſemel, ad limina Apoſtolo-
rum quater. Verè Sanctus es, in qu
inaudita vitæ ſinceritas, non reper-
ta à Latronibus, vltro elargiendo.
Mortificationes, ut aſperitas ieiunij.
Eccleſiarũ, tempore brumali, nudis
pedibus, viſitatio. Pro lecto, nuda
humus aſſumpto, in S. Theologia
Doctoratu, à carnibus abſtinentia.
invicta patientia, domeſticas perſe-
cutiones, maledictiones, tolerando.
indefeſſa Paſtoralis cura animarum,
exemplari vitâ, lucrum. mirum in
dæmones imperium. dum in forma
hirundinis, circumuolantem infer-
nalem beſtiam, captam, interram
proſtrâſti. Loquantur alia, infir-
mi, varijs languoribus oppreſſi cu-
rati, obſeſſi liberati, mortui, reſu-
ſcitati. Quæ omnia exprimunt ſin-

gulare

ulare Dei seruitium, & hominem
anctum.

Liceat præfato titulo (Sanctis
Sancta consecranda) addere gra-
ti animi obligationem, fundatam in
affectu Doctissimorum Almæ Acade-
miæ Professorum quibus ordinaria
& communis cura in defendendis
veridicis Doctoris Angelici dogma-
tibus. Præstant id Doctissimi in
Sacra Theologia Magistri & Pro-
fessores, Adamus Opatouius, & Si-
mon Stanislaus Makowski Primus,
vniuersam ferè Sancti Thomæ sum-
mam, secundus, primam eiusdem
S. Doctoris, partem, clarissimis il-
lustrant commentarijs. Adde, se-
cundi, amplissimum totius Philoso-
phiæ cursum, menti Doctoris Ange-
lici accomodatum. Nec prætereun-
dum

dum dictam grati, animi obligationem, annuatim radicari, dum ad declarandum indissolubilem, inter Almam Academiam & Ordinem Prædicatorum nexum, item ad exprimendam singulârem, in doctrinam D. Thomæ reuerentiam, recurrente Festiuitate, Orator Academicus Sanctum Doctorem solemni celebrat panegyri. His ergo titulis, tum in te immediatè Beatissime Doctor, tũ in alio fundatis, tibi Religiosorũ Speculum, *& me totum consecro. Fac ut tuâ apud Divinam Maiestatem intercessione, per illud, perfecti, perficiantur adhuc non satisfacientes obligationi tendendi ad perfectionẽ, (de quorũ ego numero) corrigãtur. Cracoviæ in Conu: SS. Trin: Ord: Præd.* 10. *Martij* 1689.

Sic

Sic & Te
Beatiss:me Doctor.
Et in Te
Celeberrimam
Vniversitatem Cracoviensem
veneratur.

Fr. FERDINANDVS Ord: Prædic:
de Conventu Cracoviensi.

Ad beneuolũ, tum huius, tum 1689. *impressi Opusculi, Lectorem.*

POst reimpressam P. Magistri F. NICOLAI Moscicensis, & aliam, proprio labore, luci porrectam, Theologiam Moralem, *Speculum Religiosorum*, à P. IOANNE Nys, ex SS. Ordinis N. collectum Authoribus, â P. EVSTACHIO Mayer auctum, cui ex P. Magistro F. NICOLAO Moscicensi, de studio Meditationis, Opusculum, licentiâ Superio-

periorum inserui, tibi benevole Lector, propono. Habes, in quo tuos contempleris mores, quos si difformes conspicis, corrige, ut conformeris, ne retro aspiciens, regno cælorum ineptus iudiceris.

Si in aliquo non quiescis, honorando Sanctos & Doctos, ex quibus hæc desumpta, in bonum interpretare sensum. Quod & impressæ 1687. proprij laboris præsta Theologiæ. videbis L. 1, d. quintadecimâ in fine conclusionis nonæ. quandam perplexitatem. Sed respice initium cōclusionis, vbi de grávi necessitate sermo quam non facit dispositio rerum necessariarū ad actum, de quo ibi. Item L. secundo. d. septuagesimâ secundâ. Conclusione decima, videtur cuidam determinationi S. Congregationis contradici. sed contradictio non est, si *ly eandem* accipias genericè, non specificè. Nec per ea-

dem

dem, ſed per diverſa intendas lucrari indulgẽtiam plenariam, qualiter intelligenda cõcluſio. Si præter has, alias videris perplexitates, etiam in bonam partem trahe, obſcuritas enim compendijs affinis, adæquatã non patitur explicationẽ vale, & dictis laboribus, pro bono animarũ, pretioſiſſimo Chriſti Domini Sãguine redemptarũ, utere.

Sic

Errata Corrige.

Fol. 26.	cicumerem	cucumerem.
Fol. 46.	ſi terra	ſit terra.
Fol. 47.	quic,	quis.
Fol. 48.	induſiſſe,	indulſiſſe.
Fol. 60.	Carthaſonæ,	Carcaſſonæ.
Fol. 69.	nos vitijs,	non vitijs.
Fol. 73.	ſalatim,	ſolatium.
Fol. 103.		Dominus.
Fol. 104.		cognomento.
Fol. 108,	Quincunq;	Quicunq;.
Fol. 135.	adorem,	ardorem.

Fol.

Sic Errata Corrige.

Fol.	Errata	Corrige
Fol. 143.	ad delicias,	delicias.
Fol. 148	propter obedientiæ,	propter humilitatem obedientiæ.
Fol 151	confert,	eum fert.
Fol. 151.	adinventum.	adinvento,
Fol. 152.	prigritia,	pigritia.
Fol. 156.	apperer,	appareat.
Fol. 164.	optanda,	optandæ.
Fol. 191.	truncarentur,	truncaretur.
Fol. 200.	divina,	diutina.
Fol. 202.	delicatarum,	delicatorum.
Fol. 210.	proprius,	propiùs.
Fol. 211.	quam iugi,	quam in iugi.
Fol. 216.	impediat,	impediant.
Fol 221.	dixit,	dixi.
Fol 224.	poteſt.	potes.
Fol 230	rigidiſſimus,	rigidiſſimus.
Fol. 243.	flexio,	flexo.
Fol. 245.	ut prius petam veniam,	L. cōverſatio humana confirmat ut prius petam veniam.
Fol. 256.	aliquando	ſi aliquando.
Fol 257.	Novitijs,	Novitij.
Fol. 337.	ontinuos,	L. continuos.
Fol. 364.	clauſtris,	de clauſtris.

EPIS-

Exordiamur à Doctrina Sanctissimi Patris N. DOMINICI.

EPISTOLA

Sanctiss: P. Nostri DOMINICI, AD FRATRES POLONOS.

Filijs & Fratribus Charissimis, Vniuersis Prioribus, & Conuentibus Ordinis Prædicatorum per Prouinciam Poloniæ constitutis.

Fr. DOMINICVS *Seruus humilis in consolatione S.* SPIRITVS *gaudium & salutem.*

QUotidiana, de omnium Vestrũ profectu, & salute soliciti & annua vos exhortatione admonere consueti, ecce iterum celebrato Capitulo Generali, quasi annuum nostræ seruitutis tributum, Vestræ charitati rependimus, charitatis debitum in hoc exolventes, quod quantò magis soluimus, plus debemus. Itaq; Fratres mei desideratissimi

tissimi ac dilectissimi, gaudium & lætitia cordis mei, per Dei misericordiam obsecramus, ac per charitatem Sancti Spiritus contestamur, vt inter mundanas varietates, & fluctus feri maris, in quibus reproborum confusiones, vt cernitis deprimuntur, vos qui ad Vitam Religionis Dei aspirante gratiâ cõfugistis, confugistis ad portum cœlestis Patriæ, inde continuis desiderijs, & indefessis laboribus contendatis. Intumescentes adversiratum procellas & tentationum varias tẽpestates magna fide calcantes, & ad Christum potestati Maris dominantem, & motum fluctuum eius mitigantem confidenter & alacriter properantes festinate Charissimi ingredi in requiem qui alios festinare monetis. Estote vigilantes qui alios ad vigilantiam excitatis. Estote omni puritate & sanctitate conspicui, qui fideles ad sanctimoniam-

niam inuitatis. Calceati pedes in præparationem Evangelij fraterna charitate estote concordes, humilitatis & obedientiæ verò Dei Patris Filio Vos exhibete conformes, vt Angelicum Vestræ Professionis Officium condignis actibus honoretis, qui in salutis humanæ officium missi estis. Divinis aspectibus In omni loco reverenter assistite, & proximorum ædificationi fideliter ministrate, vt ignito prædicationis eloquio, & salutari in Confessionibus consilio abundare possitis, Scripturas divinitûs inspiratas, & legem Domini immaculatam convertentem animas, audiendo, meditando, scrutando lectemini, studio semper vtilium insistentes, & curiositatis dispendium evitantes. Et quoniam linguam vestram sacratissimis Eloquijs consecratam decet exhibere Orationem charitatis, non officium vanitatis. Sermo

mo Vester semper sit sale conditus vt det gratiam audientibus: & resumpta censura silentijs, quæ tam minùs reverenter & patenter à quibusdam Vestrum noscitur esse projecta, argentum Vestrum & aurum conflate, verbis vestris stateram justam facite, & frenos rectos imponite ori Vestro. sit Vobis Sermo viuus & efficax, omne vanum, & non planum respuens, & lingua placabilis lignum Vitæ, Verbum sanctũ & inreprehensibile, quod adversarius reuereatur, quo ædificentur proximi, & gloria Dei dilatetur. Ferueat in cordibus Vestris animarum lucrandarum zelus, ardens & acutus, quem regat ratio, dirigat discretio, temperet conuersatio mansueta. Et quoniam Vos in eminentissima specula constitutos oculi multorum respiciunt, & à vobis magis exempla virtutum, requirunt, quam ornamenta sermonis;

monis;

monis; mittamus manus ad fortia, digitis mirrham probatiſſimam diſtillantes, vigorem in operibus, perſeuerantiam in aduerſitatibus exhibentes, vt per patientiam & conſolationem ſcripturarum ſpe concepta cœleſtium, ſecura mente conuiuium prægustemus in terris, quo nobis eſt in æternitatis abundantia perfruendum. Valete & vigeat Paternitas Veſtra in Domino IESV Chriſto, meq; inutilem Servum Veſtrum Sacris habete Veſtris Orationibus commendatum.

Hanc refert in Annalibus Sacri Ordinis Prædicatorum Pater Magiſter Thomas Maluenda ad Annum ʒtū. Sanctiſsimi Patris Noſtri DOMINICI folio mihi 336. qui ſubdit ex Patre Magiſtro Bzovio. Antiquâ conſuetudine Patrum Prouinciæ Poloniæ divina hæc Sanctiſſimi Patris Noſtri Epiſtola aureis litteris exaranda in communi refecto-

rio

rio ſingulis ſeptimanis omnib⁹ Fratribus præſentibus à Lectore menſæ die Dominico prælegebatur; vt ad eam prælati, cæteriq; Fratres facili⁹ ſe cōponerēt, quo ſæpius auribus eorundē inculcabatur cordiſq; tabulis inſculpebatur. Hæc ille.

EX VITA BEATI HVMBERTI.

BEatus HVMBERTVS *de Romanis natione Burgundus, nobili genere procreatus, poſtquam Pariſijs ſtudijs operam dediſſet, & liberales artes docuiſſet, omnibus relictis, intrepide ad vexillum* S. DOMINICI *confugit, & ſtrenuè militauit. In Synodo generali trigeſima tertia com-*

muni

muni suffragio totius Ordinis V.
Magister Generalis electus est anno
1254. quo officio undecim annis val
de laudabiliter & magno zelo fun-
ctus est. Qui postea in alia Synodo
Generali anno 1263. raro humilitatis
exemplo, summā hanc præfecturam
deposuit, magis eligens subesse quàm
præesse. Eadem animi submissione
oblatam sibi Patriarchatus Hiero-
solymitani dignitatē à Nicolao III.
Pontifice Maximo respuit. Vir fu-
it religione conspicuus: imo omniū
Religiosorum simulacrū Doctrina
quoq; clarissimus, quod opera testā-
tur: cōplura siquidē scripta edidit,
tam Ordini nostro utilia, quam cæ-
teris religiosam vitam ducere cupi-
entibus proficua. Scripsit enim su-
per Regulam Diui Augustini.

Item

Item, De Eruditione Religiosorū,
De veris & falsis virtutibus,
De Prædicatione Crucis.
De officio Ecclesiæ,

De Officijs Ordinis; & præsens opusculum De Tribus Votis Religionis: & multa alia fructuosa & salutaria. Vnde patet quanto zelo arserit, qui sic verbo & scripto omnes inflammare & excitare ad pietatem, Religionem & perfectionem studuit; & multo magis exemplo prælucere 52. annis quibus in Religione sanctissimè vixit. Qui anno 1276 in Domino obdormiuit, in cœnobio valentinato. Cuius corpus asseritur ab oculatis testibus adhuc integrum & incorruptum remanere. Sicuti & corpus B. Henrici Susonis Anno 1613. Vlmæ multorū admiratione, planè incorruptū post ducētos & 40. annos, repertum quoq; est.

INDEX

INDEX.
CAPITVM
EXHORTATIONIS ad tria Vota B. HVMBERTI.

Quod

De cir-

INDEX.

EXHORTATIO
B. HVMBERTI
V. GENERALIS MAGISTRI. Ordinis Prædicatorum.
DE TRIBVS VOTIS
Eſſentialibus Religionis, aliiſq; virtutibus eis annexis.

Quam ſcripſit ad ſingulas Provincias totius Ordinis.

PRÆFATIO AVCTORIS.

Filiis gratiæ & cohæredibus gloriæ, fratribus chariſſimis de Ordine Prædicatorum univerſis, Frater Humbertus eiuſdem Ordinis Magiſter & ſervus, vitam ducere Deo gratam, ſibi fructuoſam, Angelis iucundam, dæmonibus terribilem, hominibus exem-

xemplarem. Nulla ſunt omnino reputanda, dilectiſſimi, quæ divinæ laudi non militant, vel honori. Inde eſt quod officii neceſſitate ac fraterna charitate compellimur, nunc ſcribendo nunc monendo ſæpiùs inculcare quæ nobis bona facere & quæ mala deceat declinare. Sed cùm pateat quod ſecundùm affectivam & intellectivam vires geminas ſit animæ profectio bipartita, virtus videlicet & ſcientia, decet his nimirum virum ordinari Evangelicum, vt per primum in bonum, per alterum dirigatur in verum; per primum ardeat, per ſecundum luceat. Per primum potens ſit in opere, per reliqvum in ſermone; illius exemplo qui *cœpit facere & docere.* *Actor. 1.* Deniqve præſentem epiſtolam dignam duximus charitati veſtræ ſcribere quæ vos inſtruat & moneat ad regularis obſervantiæ diſciplinam.

gitur ab Obedientia, quæ una est de substantialibus Religionis, nostrum principium inchoamus. ad laudem & gloriam illius; qui est origo omnium bonorum & finis, AMEN.

CAPVT I.

DE VOTO OBEDIENTIÆ

Commendátio Obedientiæ.

DIligenti studio satagamus, fratres charissimi, virtutum exercitijs insistere, quibus Christo conformemur, & ad perfectionis semitam informemur. Et quis ambigat Obedientiam talem esse? Hanc enim Salvator noster in tantum amplectitur, ut usqve ad mortem factus Patri obediens, crucis supplicio condemnetur. Per hanc multarum gentium Pater Abraham, terram suam egreditur, & usqve ad immolationem filij quē habuit charissimum inclinatur. Per hanc

Exemplũ obediētiæ Christus Dominus Abrahã. Philip: 2. Genesi 22 Iosue. Num: 13. Exod: 17. Sine obedientia religiosus non potest salvari.

Iosue terram promissionis invasit, & hostes gladio suo stravit. Monemus igitur & hortamur in Domino, ut Obedientiæ bonum eo servemus sollicitiùs, quanto sine illo regularibus non est salus: scientes certissimè, quòd acceptum est multum apud omnipotentem Obedientia, qua pro Christo nobilissimum quid in anima captivatur, libertas videlicet voluntatis. Quare dignum est & iustum, ut qvanto qvis arctiùs per obedientiam nunc stringitur, tanto postmodum gloriosiùs in cælestibus elevetur. Hoc ipsum certè nobis innuit exemplum illud quo scribitur, quòd cùm fratri cuidam quatuor ostensi fuissent ordines bonorum, eum tamen qui servavit obedientiam, summum vidit.

In Vitis PP

CAPVT II.

DETESTATIO
Inobedientiæ.

In

IN contrarium autem valde detestabilis Inobedientia dignoscitur: quæ idololatriæ sceleri comparatur. Per hanc spirituale furtum committitur, vel rapina. Nam si occultè obedientiæ contrariamur, furtum est; si manifestè, rapina: quia in utroq; rem alienam invito domino contrectamus. Voluntaté enim quam Christo reliqvimus, contra iustitiam usurpamus. Non igitur immeritò Pater noster Adam immortalitate spoliatur & innocentia, ac de Paradisi amœnitate ejectus: in hanc vallem miseriæ relegatur. Per quæ apertè criminis huius enormitas declaratur.

1. Reg: 15

Inobediẽtia quodam furtũ & rapina.

Quare Adam eiectus de Paradiso

CAPVT III.

DE ILLIS QVÆ VITIANT *Obedientiam.*

SIcut multa sunt quæ reddunt obedientiam commendabilem, sic sunt plura quæ faciunt i-

psam viciosam. Sunt enim nonnulli, qui ut citiùs absolvantur malè exercent officia sibi iniuncta. In alijs verò reperitur extorta licentia. Alij accipere licentiam non curant. Alij negatam contra licentiam id quod placet facere non formidant. Alij iubente Prælato contradicunt, & tamen faciunt: alij quidem devotè obedientiam suscipiunt, sed executionem negligunt: alij, ne mandatum ad eos perveniat, se abscondunt: alij, quod peius est, se tales exhibent, ut Prælatus nil eis audeat iniungere vel mandare: alij dicunt se nescire vel non posse quod mandatur, mendacium quodammodo coniungentes inobedientiæ: cùm eos ignorantia vel impotentia non impediat, sed voluntas. Quidam quoque nolunt facere ea quæ eis iniunguntur, timentes ne ab ipsis talia quasi ex consuetudine requirantur: alij

per

perficiunt, ſed cum murmure & non voluntariè, ſed coactè: alij quidem perficiunt obedientiam, ſed hoc triſte vel nimis tardè Sūt & quidam qui quod volunt obti nent minis vel precibus importu nis, & ſi quando negatur eis li- centia, domum commovent & ſe- ipſos. Hi omnes ſi veram obe- dientiam adverterent, in ſua con- ſcientia de prædictis ſe graviter accuſarent. Sed heu ſunt non- nulli qui *colant culicem, & camelum glutiunt*: qui parvas negligentias in ſe puniunt, & maiores non ad- vertunt: quaſi ſtatum hunc peri- culoſum minimè recognoſcant. Tales autem ſi amatores puri cor- dis eſſent, non tam malum actum, quàm malum ſtatum corrigere laborarent.

Turbatores communitatis

Math: 23.

CAPVT IV.

QVALIS ESSE DEBET *Obedientia.*

Qualiter obediēdū.

VT autem obedientia vera ſit DEO acceptabilis, ſtudete habere 1. promptam ſine dilatione, 2. devotam ſine dedignatione. 3. voluntariam ſine contradictione, 4. ſimplicem ſine diſcuſſione. 5. ordinatam ſine deviatione, 6. jucundam ſine turbatione, 7. ſtrenuam ſine puſillanimitate, 8. univerſalem ſine exceptione, 9. perſeverantem ſine ceſſatione.

CAPVT V.

OBEDIENTIA SIT prompta.

BOnus itaqve frater adeò ſit paratus & non turbatus, ut inveniatur ad obedientiam ſemper promptus. Quapropter dilectiſſimi, ſitis ſicut aurum ductile, & quaſi virga flexibilis, quæ rectificatur ad libitum artificis vel curvatur. Sitis ſicut rotæ volubiles, quæ ſecundùm impetum ſpiritus movebantur. *Sitis vt jumen-*

Ezech: 1. & 10.

tum

tum apud Deum, cuius dorſo quælibet indifferenter imponuntur. *Pſal. 72.*

Certè ſyllaba indifferens, multum eſt grata verſificatoribus, quia poni poterit in omni loco: ſic & promptus frater ad obedientiam Deo gratus eſt & hominibus, quia nihil reſpuit iniunctorum. Legiſtis chariſſimi, quód ſtellæ vocatæ dixerunt, Aſsumus. Per quod apertè datur intelligi, quàm conjuncta debent eſſe vox jubentis, & operatio exequentis. Talis ille bonus Marcus extitit, qui vocatus, imperfecta dimiſſa litera quam inceperat ſtatim venit. Sed è contrario quidam velut quadrati lapides ad obedientiam vix moventur: de quibus ait Sapiens: *Qui transfert lapides, affligetur in eis.* Cùm enim Prælatus ponere quoſdam in obedientiæ bono nititur, per contradictionem rebellium fatigatur. Ad obedientiæ promptitudinem animemur per ex-

Promptus obediens Deo & hominibus gratus. Iob: 38.

Hier: in Vitis PP.

Eccl. 10.

Rebelles fati.

gant & affligunt Superiores.

exemplum. Nautæ enim impe-
ranti in mari, nulla dilatione dif-
fertur executio. Iniungitur nobis
aliquid, & inobedientes erimus
Prælato? Pudet quòd servi nostri
conducti pro parvo precio pro-
niores sint ad peragenda gravia,
quàm sumus nos Prælatis nostris
pro gloria sempiterna.

CAPVT VI.

OBEDIENTIA SIT DE-vota, & sine dedignatione.

SIt post hæc devota Obedien-
tia vestra, fratres. Ea nam-
que devotione suscipiendum est
quod iniungitur, ac si Dominus
præcepisset. Non enim homini,
sed in homine certissimè Deo o-
bedimus. Dubium namque non
est quin acceptum offeratis sacri-
ficium Redemptori, dum propter
ipsum alienæ vos subditis volun-
tati. Vtinam simus, fratres, per
obe-

obedientiam cum Christo crucifixi: vt sicut ille membra clavis habuit ligata, sic mandatis superiorum nostrorum membra nostra sint omnia captivata. Scientes certissimè, quòd tanto apud Deum liberiores erimus, quanto nunc pro illo devotiùs arctamur. Denique virtus hæc non sine causa victimis antefertur, quia hic mactatur in holocaustum omnipotenti Deo voluntas propria, sed ibi caro tantummodo aliena. In jejunijs & orationibus & vigilijs possunt nobis æquari sæculares: quos quia in abdicatione proprietatis & obedientia præcellimus, eos judicaturi cum Christo in extremo judicio præcedemus. Vnde summopere cavendum est, ne in his duobus etiam in minimo claudicemus.

In quibus præcellimus homines sæculares. Mat: 19.

CAPVT VII.

OBEDIENTIA SIT VOluntaria sine contradictione.

VOluntaria quoque sit Obedientia, quæ non virga vel calcaribus indigeat, sed moveatur sibilo dulciori. Multum enim laudabilis est obedientia, quæ præceptum servat, laudabilior quæ consilijs & admonitionibus obtemperat, sed omni laude dignissima quæ præcipientis animo se conformat. Sed sunt nonnulli, qui potiùs à maioribus sua volunt audire placita, ut placeant audita: qui Prælatum sibi, non se illi cupiunt obaudire. Isti non magistrum gentium dicentē: *Domine quid me vis facere*, sed cæcum cui dixit Dominus, *Quid vis vt faciam tibi*, satagunt imitari. Patet esse, fratres mei, duplicem obedientiam: aliam quidem necessitatis, & aliam charitatis. Illa præ-

Actor: 9. Duplex Obedientia necessitatis & charitatis.

præceptum reſpicit, hæc conſilijs & admonitionibus acquieſcit. Illa neceſſitate quadã arctatur, hæc charitatis amplitudine dilatatur. Illa per coactionem eſt ſervorum, hæc per libertatem ſpiritus, filiorum. Et iſtam utique tanto magis acceptam, quanto minus debitam eſſe conſtat.

CAPVT VIII.

OBEDIENTIA SIT SIMplex, *ſine diſcuſſione.*

IAm ſimplex ſit etiam Obedientia veſtra, fratres, ut iniuncta ſine diſcuſſione facientes, judicetis de veſtro nec nimium vos habere. Nam quiſquis intentionem præcipientis judicat, bellum intrinſecus parat, Per hoc enim quòd cauſas mandatorum, quas ignorat, diſcutit, in laberinthum erroneum ſe ponit. Certè per hoc, Obedientiæ bonum minùs purum efficitur, cùm quis Præſa-

tum irrationabilia jubere præsumptionis oculo intuetur. Veruntamen etsi Prælatus interdum minùs utilia nostro judicio jubet, movere nos ad inobedientiam id non debet. Nam & ille si erraverit sic jubendo, nequaquam vos deviabitis seniorum mandatum (nisi contra Deum quid præcipiat) exequendo. Si enim quæ per obedientiam facitis non sunt utilia monasterijs, tamen semper utilia erunt vobis. Quid enim profuit, quòd quidam Patrum virgam aridam longo tempore jussus rigavit, nisi quòd in terra conualescens, virtutem Obedientiæ, & obedientis meritum demonstravit? Obedientiæ sanè vestigium in hoc est ut quasi stultum se quis faciat in hoc mundo, nihil discernens, nihil dijudicans ex his quæ fuerint imperata, sed cum omni simplicitate & fide illud utile, illud sapiēs esse iudicans, quod sibi lex Dei vel

Hier: in Vitis PP.

Illustre exemplum Obediētiæ

exa-

examen Superioris indixerit. Et verè ſi per hunc modum evacuati fuerimus ſpiritu proprio, replebimur non immerito tunc divino. Attendite quod in tantum omnis creatura ſuo obedit Creatori ſine diſcuſſione ut de illo faciat quidquid placuerit ſuæ maieſtati. Per quod manifeſtè inſtruimur, ut ſimpliciter juſſa facientes, nequaquam Superioribus noſtris per inobedientiam reluctemur.

CAPVT IX.

OBEDIENTIA SIT *ordinata.*

OPortet nihilominus ordinatam eſſe obedientiam, ne ſi ordo eius perverteretur obedientiæ quoque opus per conſequens depravaretur. Vnde conſiderandum eſt, quod ſicut ratio noſtra debet ſubdita eſſe Creatori, ſic voluntas obediat rationi, at-

que

que sensualitas voluntati. Nam quando recalcitrat voluntati sensualitas, vel rationi voluntas, aut Creatori ratio; debitæ subiectionis in anima perit ordo, & tunc iusto iudicio nobis ab inferiori nostro resistitur, cùm à nobis nostris Superioribus non paretur. Ordo quoque obedientiæ, considerata Prælatorum differentia tenendus est, ut maiores minoribus præferantur. Duobus enim Prælatis contraria præcipientibus, acquiescendum modis omnibus est maiori. Vnde cùm Deus supremus Prælatus sit, contemnenda sunt prorsus mandata hominum: quando quicquam præcipitur contra Deum. *Oportet enim*, (ut ait B. Petrus) *Deo magis obedire quam hominibus.* Patet igitur quòd nunquam sunt mala propter obedientiam perpetranda, licet propter eandem interdum bona sint rationabiliter omittenda.

Deo semper præ omnibus obediendũ. Act: 5

da. Scitis enim contemplativam vitam in multis activam præcellere & tamen cùm ab illa ad istam subditus trahitur, quod propter mandatum negligitur, virtute obedientiæ meritorum cumulo compensatur.

CAPVT X.

OBEDIENTIA SIT IVcunda sine turbatione.

POst hoc sciendum est, quòd nequaquam ex tristitia aut necessitate sit quod iniungitur faciendum. Iucunda enim Obedientia Prælatum ipsum iubentem lætificat, Obedientiæ laborem alleviat, securitatem quoque conscientiæ præstat. Si quis autem mæstus obtemperat, cum Simeone Cyræneo crucem in angariam portat. Currus non inunctus sub onere murmurat, & is qui cum tristitia Obedientiam exequitur, carere unctione S. Spiritus

2. Cor. 9. Læta Obedientia.

Mat. 27. Simile.

tus

ritus se declarat: at non gaudens cum Andrea crucem suscipit, quisquis onus quod imponitur corde renuit, vel signo quolibet contradicit. Sunt autem quidam qui ex desiderio etiam suscipiunt laboriosa, dummodo sint placita. Alij cum grauitate etiam facilia suscipiunt, quia iussa sunt. Istud fieri persuasione diaboli certum est, ut hoc nobis grave faciat, in quo nobis maius meritum esse constat: & aliud nobis offerre satagit gaudiosum, quod saluti nostræ minùs prospicit fructuosum.

CAPVT XI.

OBEDIENTIA DEBET *esse sine pusillanimitate.*

NOn enim levia sed ardua propter Obedientiam sunt agenda. Est enim obedientia pretiosa cùm obtemperatur in placitis, non tamen quia placita sed quia iniuncta. Pretiosior verò

super

ſuper aurum & topazion, cùm obeditur in contrarijs: in quibus licet interdum ſenſualitas remurmuret, erit tamen ratio ſemper prompta exemplo Chriſti, qui quamquam calicem paſſionis á ſe transferri peteret, voluntatem tamen ſuam Patris ſubiecit voluntati. In obedientia, fratres mei, multum valet ad efficaciam merendi, difficultas operis cum promptitudine voluntatis. Quando per clauſtralem vitam religioni iungimur, mundo morimur, & terrenis actibus quodammodo ſepelimur. Quare noſtras per obedientiam voluntates quotidie mortificemus, ut illi qui pro nobis pretioſum ſanguinem ſuum fudit, ſemper vivere valeamus. Nunquam igitur ad iuſſum ſermonis reſpondere præſumatis *Non poſſumus*, aut *Neſcimus*: cùm pares imò etiam infirmiores vobis aggreſſos per obedientiæ bonum

In arduis & contrarijs obedientia præſtantior mágiſque meritoria Mat 26.

In voluntariorum verbũ excuſationis

num etiam impossibilia secundùm humanum iudicium cognoscamus. Vires enim administrat omnipotens Deus corpori, ubi voluntas fervens ad id quod iniungitur adest menti. Vnde quidam sanctorum Patrum mandato seniorum obtemperans, supra spem virtute divina non propria saxum movit. Ex his colligere poteritis, quòd obedientiæ discretio est, vt sit aliqualiter indiscreta, ut ea pro bono quis aggrediatur obedientiæ, quæ interdum videntur carere secundùm Dei sapientiam ratione. Hinc est quòd *vir obediens loquitur victorias*, quia voluntatem quæ se naturaliter inclinat ad prospera, per coactionem obedientiæ curvat etiam in adversa.

Exemplũ ex Vitis Patrum.

Prov. 21.

CAPVT XII.

OBEDIENTIA SIT SINE exceptione.

Nec

NEc ſemel tantùm debet quiſ-
que facere quod iubetur,
ſed ſemper & in omnibus obedi-
re. Sed dicunt in corde ſuo de-
ſides & rebelles, Videmus quòd
hi qui ad obedientiam ſunt diffi-
ciles, ab oneribus ſunt liberi, ab
officijs ſunt ſecuri. Ipſis enim u-
bique defertur & parcitur, cùm
illi qui per omnia parentes ſe ex-
hibent, nunc officijs, nunc labo-
ribus inceſſabiliter onerentur.
Quis ergo poſſet omnia, inquiunt,
quæ mandantur cuſtodire? Sane
ſi cordis oculum aperimus, aper-
tè conſiderare poſſumus, quòd
illis pro eo quòd eis parcitur eſt
dolendum, & iſtis quia ſibi non
parcitur eſt gaudendum. Quòd
enim interdum parcitur rebelli-
bus, vitio ſuo deputent, non vir-
tuti. Fit namque iſtud, ne peior
ſciſſura fiat, & concutiatur cala-
mus; cùm quaſſatur. Sed Deus
non præcepit dari libellum repu-
dij

Involuntariorum excuſatio

Mat: 19.

Isa: 42. Deut. 24 Marc: 10

dij, ſed permiſit. Exultent autem iſti qui oneribus prægravantur, quia dum multiplicantur ſuper eos onera multiplicatur & materia gaudiorum, & gaudium per conſequens præmiorum. Ocium inſuper eiſdem tollitur, peccatorum pœna minuitur, & tentationum occaſio removetur. Sciendum tamen, quòd licet omnes homines Obedientia ſtringantur aliquali, huic tamen propter Votum Regulares ſunt ampliùs obligati. Nam Patrifamilias obediendum eſt in bona domus ſuæ ordinatione, Regibus in reipublicæ gubernatione, Plebanis in divinorum præceptorum expoſitione, & Sacramentorum adminiſtratione, Prælatis Ordinum in diſciplinæ obſervatione, Summo Prælato Deo in declinatione vitiorum & cuſtodia mandatorum. Vos ergo, fratres, qui ad obedientiam vos ligaſtis ſpiritualiter nec

Omnes quodam modo tenentur obedire ſed magis Religioſi.

ali-

aliquid excepiſtis, exemplum Pſalmiſtæ ſequamini, dicentis. *Ad omnia mandata tua dirigebar.* Pſal: 118.

CAPVT XIII.

OBEDIENTIA SIT perſeverans

VEſtra ſit deniqve obedientia perſeverans. Cùm enim professionem facitis, uſque ad mortem vos obedituros in poſterum obligatis. Quia ergo exitus, & non principium acta probat, felici iucunditate perpetuò coronandus, uſque in finem obedientiam non relinqvat. Cui ergo placet ut ſibi veritas promiſſa ſolvat, ipſe quoq; quæ promiſit finaliter non omittat. *Qui enim* (ſecundùm Chriſti ſententiam) *perſeveraverit uſque in finem,* hic certiſſimè ſalvus erit, à memoria quoque veſtra non excidat quod qui in vno præcepto ſenioris offendit præcedentes obſervantias omnes perdit. Mat: 10. & 24. Iacob: 2.

Ca-

CAPVT XIV.

DE VOTO PAVPERTAtis & abdicatione Proprietatis,

AD aliam observantiam regularem manum mittimus, qualiter sine proprio debeat vivere doceamus. Igitur ex Ecclesiæ primitivæ perfectione discere poteritis, quòd habere cuncta communia debeatis. Creaturæ idipsum nobis indicant quæ communicando quod habent, invicem se se donant. Mutuò quoque sibi serviunt membra corporis, communitatem rerum per hoc indicentia nobis.

Erant illis omnia cōmunia. Act. 4.

CAPVT XV.

COMMENDATIO VOLuntariæ Paupertatis.

ABdicationem rerum Christus suo exemplo nos docuit, Beatus Pater Dominicus nobi[s] mori-

moriens legavit; Scriptura quoque sacra figuris idem multiplicibus demonstrauit. Nam crucifigendus Christus vestibus suis spoliatur, per quod nobis, quàm nudos esse oporteat omni proprietate, declaratur. Ipse quoque non habuit ubi caput suum (sicut asseruit) reclinaret. Sanctus etiam Dominicus legavit nobis migrans ad Dominum humilitatem, charitatem, & voluntariam paupertatem. Idipsum exemplo suo tradidit idem Pater, qui pauper erat pecunia, sed dives erat vita pura. Denique legitur, quod mulieris amictæ sole pedibus luna supponitur, per quod calcanda nobis esse cuncta mutabilia demonstratur.

Luc. 9.

Tria nobis à B. P. nostro Dominico moriente singulariter cõmendata

Apoc. 12.

CAPUT XVI.

ABDICATIO PROPRIETATIS modis multis viciatur.

 Sed

SEd heu sunt aliqui qui bonum paupertatis viciant, nunc possidendi desiderijs, nunc verbis inordinatè prolatis, nunc etiam factis in virtutis huius præiudicium demonstratis. Nonnulli sunt etenim, qui ad ea quæ profitendo contempserant, accensis appetitibus nunc anhelant, obliti quòd apud ponderatorem summum, ipsa perversa voluntas, priùs etiam quàm ad actum prodeat, condemnatur. E contra quia quidam Patrum rapere cucumerem concupivit, in sole acriter se afflixit, vt vexatio talis intellectum sibi tribueret, & sic malum desiderium in se temperaret. Hi verò qui divitias, quas foris habere non poterant, nunc affectant si veri discipuli Christi essent, *per angustam portam, quæ ducit ad vitam*, exonerati ab omni impedimento, intrare sollicitè laborarent. Invenimus etiam inter-

In Vitis Patrum.

Matt 7.

dum

dum, quosdam in quibusdam rebus adeò delectari, ut nec ad concedendum fratri petenti velint aliquatenus inclinari. Alij quaternos vel res alias nituntur è fratrum aspectu abscondere, ne possint petentibus non negare. Quibus potiùs contemnenda essent hæc transitoria, & fraternæ charitati omnia postponenda. Pudet autem dicere, quod nonnunquam pro vilissimis rebus accendimur: ut si quis vel digito contrectare præsumat, tam indignatione cordis contra ipsum, quàm verborum insolentia moveamur. Inveniuntur & alij, qui sic dicunt. Nisi mihi detur licentia hoc vel illud habendi, nequaquam domum de talibus de cætero promovebo. Sunt & alij qui se tales exhibent, ut Prælatus eis quæ habent auferre non audeat, vel quòd ad tempus concedant iniungere non præsumat, & si abstulerit quicquam

Signa proprietatis.

Nota.

quam talium, turbationem concitant & tumultum. Sed quia per talem indignationem in prædictis rebus jus ſibi vendicant, proprietarios quodammodo ſe demonſtrant. Pro his enim nequaquam ſibi turbationem aſſumerent, niſi res illas pro quibus moventur ad ſe pertinere aliqualiter judicarent. Sunt etiam nonnulli, qui & denarios ſine licentia nec accipiunt nec expendunt; & tamen quia licentiam ſibi denegari nulla ratione volunt, ante Deum excuſabiles non exiſtunt. Alij dum dare vel accipere volunt quod deſiderant, inſidioſè Prælati ſui abſentiam expectant, ut à minore Prælato licentiam habere valeant, quam negandam à maiore credunt probabiliter aut formidant. Iſti quidem apud homines forinſecus excuſari poterunt, ſed apud Deum, cui omne cor patet, & omnis voluntas lo-

Nota

quitur, Perfectionis ſemitam derelinquunt. Quidam etiam comeſtibilia vel potabilia ſibi miſſa, vel ſoli contendunt habere, vel de illis quodam modo quibus placet diſtribuere, nec fratres alios, ſecundum diſpenſationem eorum quorum inter eſt, participes volunt eſſe. Sicut & alij quibus auctoritas eſt credita, qui monaſterij res vel indignis conferunt, aut incuratè perire ſinunt, aut ſuperfluè res expendunt, qui nonnunquam circa curam ſui reperiuntur prodigi, ſed quoad alios ſatis parci. Hi ſi certè adverterent, quòd eleemoſynæ ſunt pauperum quibus vivunt, eas cum magna timoris & reverentiæ providentia æqualiter diſpenſarent.

CAPVT XVII.

VERÆ PAVPERTATIS amatores quales eſſe debeant.

VEri autem paupertatis amores sine licentia nihil accipiant, nec dent, vel habeant, neque celent, vel mutuent, neque furentur. Quamvis enim necessaria nobis habere liceat in communi, nullus tamen quicquam habeat in speciali. Ecce Pater noster Augustinus tantæ paupertatis fuit, quòd testamentum nec moriens fecit ullum. Et sicut proprium non licet habere claustrali, sic & operari studeat in communi. Sciendum est autem, quòd Religiosis quædam postponenda sunt actu pariter & affectu: ut proprietas rerum qua se privaverunt. Quædam affectu sed non actu: ut interdum est per activam vitam dispensatio temporalium. Quædam actu sed non affectu, sicut pro bono Obedientiæ quandoque intermittitur contemplatio supernorum. Sed heu videmus multos bonum paupertatis appe-

Signa voluntariæ paupertatis.

appetere, tamen ipsum cum defectu & penuria nolunt sustinere. Apud omnipotentem verò Deum, tunc paupertas pretiosa redditur, cùm eam voluntas devota, cum difficultatis molestia comitatur. Sanè ad retinendam arreptæ nuditatis virtutem, ita vosmetipsos ab omni proprietate reddatis extraneos, ut tamquam peregrinos & nihil habentes, pijs monasterij largitionibus, vos noveritis vestiendos deinceps & alendos. Ex præmissis igitur colligite, ut possidendorum in vita præsenti, nihil inordinatè concupiscatis, nihil inhonestè acquiratis, nec sine licentia quicquam recipiatis vel detis, nec præter voluntatem Prælati aliquid habeatis, nec licentiam extorqueatis, nec contra fraternam charitatem quicquam teneatis, nec inutiliter expendatis.

CAPVT XVIII.

DETESTATIO PRO-prietatis,

OStendunt proprietarij se vacuos esse Dei gratia, qui contra professionem suam satagunt possidere aliena. Mala compensatio quæ bursam ditat, & animam Deo privat. In quantum enim religiosus arcam onerat rerum proprietate, in tantum conscientiam gravat egestate. In Dialogorum libro legimus, quendam religiosum paucos denarios abscondisse, cuius sepultura extra cœmiterium quidem facta maledictionem pro benedictione scitur habuisse, in qua fuit dictum: *Pecunia tua tecum sit in perditionem*, positis denarijs apud ipsum. Tales si discedant inpænitentes, peiores sunt inferno, qui moriente Christo restituit aliena. Isti pro re transitoria pretio-sum

Exemplũ ex D. Gregorio.

Quam enorme delictũ proprietatis in Religiosis.

ſum pignus obligant, quia pro ta-
libus animam ſuam damnant, &
ſe gaudijs cæli privant. Vnde fra-
ter qui ſe & ſua, Chriſtum ſecū-
turus, reliquit, & de his ſe poſt-
modum vitioſè intromittit: iſte
talis ſe inſipientem oſtendit, quia
molam aſinariam de collo amo-
tam reſumit, & in ſpinas quas e-
vaſerat ſe proijcit, ac luto quo ex-
tractus fuerat ſe immergit. *Iſte* 2. Pet. 2.
velut canis revertitur ad vomitum, Luc. 9.
*& retrò reſpiciens, mittendo ma-
num ad aratrum,* perficit curuum
ſulcum. Talis, inquam, ſi uxo-
rem Loth in ſtatuam ſalis con- Genes: 19.
verſam attenderet, ad ea reſpice-
re quæ reliquit minimè feſtina-
ret. Minus enim ſapiens eſt, qui
alijs divitias congregat, ſed de pro.
pria inopia nihil curat. Sic etiam
qui contra profeſſionem ſuam res
ſibi colligit, & per defectum ſpi-
ritualium fame perit. Per hoc quo-
que quòd ſua pretioſiora ſeipſo

æſtimat, gradum & ordinem diligendorum aut negligit, aut ignorat. Iſte cùm ſit mundo mortuus, fame mori formidat; cùm de compedibus ſit ſolutus, iteratò ſe illaqueat; cum ſit in naui, haurit aquam ut ſe mergat; cùm ſit in aere ſal ſpargit, ne fructus gratiæ ſibi creſcat. Bene talis dici poteſt idololatra, quia fiduciam habet in pecunia, quæ earum rerum numero, qvæ perfectè iuvare nequeunt, eſt habenda. O quàm iniuſtè omnia hæc ponderat, qui poſtmodum pro paucis denarijs Chriſtum perdit. Imò talis interdum flagitium Iudæ ſuperat, quia iſte nonnunquam pro uno ſolido ſe damnat, ille autem venditurus Dominum, triginta eum denarijs æſtimabat. Naturæ ordinem hic pervertit, quia terram ſuper omnia diligit, quam inter elementa creator rerum infimam ordinavit. Tu igitur, frater, ſi currere ad cælum

Pulchra ſimilia ad oſtendendam inſipientiam & ineptia proprietariorum. Coloſ 3.

expe-

expeditè ſatagis, nequaquam ad prementes ſarcinas flectaris.

CAPVT XIX.

DE VTILITATE *paupertatis.*

SVfficiat autem vobis, fratres chariſſimi, paupertas: abominetur anima veſtra tranſitorias ſubſtantias, quia Chriſto vobiſcum manente divites nimis eritis nihil tempotalium habentes, & ſine illo pauperes eritis & egeni, cunctas etiam divitias mundi obtinentes. Ille ergo videtur veſter theſaurus, qui ſolus deſideria animæ replere poterit: & ſine illo eſt vacua omnis creatura. Quare ſi paupertatem eſuritis, ſi ſititis, ſi nudi eſtis, ſi ſuſtinetis incommoda, ille vobis ſolus ſufficiat, cuius dulcedinis magnificentia, omnia mundi commoda propter ſe dimiſſa incomparabiliter recompenſat. Attendite, fra- *Nota*

tres, quòd ſicut ſecurum pauper tranſitum per latrones facit, ſic & monachus nihil habens cùm decedit, diaboli ſecurus tranſit laqueos & evadit. Elementa levia ſurſum tendunt: ſic & fratres qui ſe omnibus perfectè mundant, liberè cælos petunt. Exemplum nobis horum eſt pauper Lazarus, qui fuit tandem miniſterio Angelico in ſinum Abrahæ deportatus.

Luc. 16.

CAPVT XX.

DE VOTO CASTITATIS.

Encomia Caſtitatis

AMplectenda eſt poſt hæc, velut vnum de principalibus Religionis, Caſtitas, quæ divinæ viſioni nos aptat, quæ naturam ſuperat, & Angelicis ſpiritibus nos conformat. Hæc eſt inquam, quæ fidelem animam ſponſam Chriſti efficit, & ſequẽtes agnum, canticum inſtruit, & Deo proximum facit. Talibus inhæreatis nuptijs, ubi theſaurus

eſt

eſt cordis munditia, amplexus gratia, proles opera bona, dos felicitas ſempiterna. O quàm regales ſunt illæ nuptiæ, ubi anima Chriſto per amorem iungitur, ubi læva eius imbecillitatem noſtram adiuvans, non immeritò ſub capite noſtro ponitur, & dextera ipſius nos in præmio amplexatur. Cant. 2.

CAPVT XXI.

QVANTA SIT Caſtitas.

CAſtitas veſtimentum eſt nuptiale, quo decorantur virgines in convivio Regis ſummi. Hoc byſſino indumento Religioſi qui ſpoliati fuerint, non parum confundentur: Videte quomodo confuſi ſint valde ſervi David, quibus veſtes vſque ad nates proſcindebantur; quia confuſi nimis erunt apud Altiſſimum, qui nunc tegumenro continentiæ ſpoliantur. Omni laude dignum

2. Regum 10. & 11. Par. 19.

Ambr.

gnum, in carne præter carnem vivere, & inter ſpinas eſſe, & ſpinarum aculeos non ſentire. Salamandræ ſunt tales ſimiles, quæ in igne non comburitur, & piſci qui aqua circumdatur & non ſubmergitur, & grano quod nec inter zizania ſuffocatur. Iſti mira faciunt in hoc mundo, Maius enim miraculum eſt de propria carne fomitem extirpare libidinis, quàm eijcere dæmonia vel febres de corporibus alienis.

CAPVT XXII.

DE TRIBVS MODIS INcontinentiæ.

TRibus modis incontinentes errant: dum vel cogitatione, vel delectatione, vel conſenſu circa idem vicium elaborant. Huius figuram nobis evidenter ſacra Scriptura innuit, cùm in primorum parentum peccato, ſerpentem, mulierem atque virum

Gen: 3

literaliter introducit. Sit itaque cor nostrum per castimoniam thronus eburneus, sit lectus floridus, sit fons clarus, sit hortus conclusus, amœnus paradisus, arca intrinsecus deaurata, & virtutum delectabilis apotheca. Canti 2.

CAPVT XXIIII.

DE COGITATIONE mala.

PRimò igitur super corda vestra, fratres mei charissimi, Christum ponere sicut signaculum satagite, & ne vagetur ad inania prohibete. Cor enim ceræ simile dicitur, quæ per impressionem sigillo quolibet figuratur. Quare pulchris imaginibus mentes vestras imprimite, ac sic eas æterna gloria decorate. Studeamus igitnr pigmenta bonarum cogitationum in ignem desideriorum nostrorum mittere, quò valeamus sancti amoris incenso

in conspectu Altissimi redolere. Desiderium enim nostrum ignis est. & secundùm materiam quam imponimus, vel fætorem vel boni odoris flagrantiam excitamus. Cor quoque nostrum molæ currenti continuè comparatur: sed vel lolium vel triticum communuit, secundùm arbitrium imponentis. Faciamus igitur ut Salomon, qui aurea nerua supra templum posuit ad innuendum, quòd quisquis talia faciens ad resistendum volatilibus cogitationibus se præmunivit. Sciat vestra fraternitas, quòd cogitando quis perversa, raptorem in thesaurum suum intromittit. Malum semen iactando nutrit, sagittas diaboli absque clypei oppositione recipit, incurvando se Sathanæ, Christum de solio deijcit, porcos in hortum suum devastandum introducit, lutum in fonte conscientiæ intromittit, flores relinquens

3. Reg 14

quens

quens ad ſtercora ſe convertit.

CAPVT XXIV.

DE DELECTATIONE *moroſa.*

QVaſi matrem proles, ſic malum delectatio ſequitur cogitatum. Quiſquis vitare voluerit conſequens malum, præcaveat antecedens; ſciens quòd delectationibus carnalibus qui mẽtem dederit, à ſupernis ſe influxibus elongat. Abſit enim ut divina conſolatio infundi debeat vaſi inquinato. Nam cor immundum ſedes eſt Sathanæ, cui non decet Chriſtum per gratiam conſedere. O quàm indigna commutatio, incommutabile bonum ſpernere & rebus mutabilibus adhærere; fontem dulcedinis relinquere, & turbato rivulo ſe replere. Igitur ſi de peccatis nos interdum cogitare cõtingat, non hoc ex delectatione, ſed amara compun-

ctione fiat. Sicut Pater multarum gentium Abraham everſas urbes à longè conſpexit, & Ieremias ſuæ civitatis excidium dolens planxit.

Gen. 19. In Threnis per totum.

CAPVT XXV.

DE CONSENSV COgitationis

CÆterum ſi contingit ut illicita cogitatio nos interdum mordeat, ſummopere laborandum, ut delectatio non decurrat: Cùm enim diabolus nos ad peccandum inclinare nititur, ad ſuum incurvare tranſitum nos hortatur. Sed mendax eſt & Pater mendacij, quia minimè permiſſus tranſilit: quin potiùs ſi advenerit in conſenſu noſtro pedem figit. Conſiderandum tamen eſt, duplicem eſſe conſenſum qui nos maculat: dum vel malum decernimus, vel cùm non in opus, ſed in delectatione motuum conſentimus. Quando enim delectatio cogi-

Ioan. 8.

cogitationis usque ad voluntatem delectandi protrahitur, tunc morosa & rea criminis etiam absque perpetratione operis iudicatur. Et si taliter delectantes se, apud Omnipotentem rei sunt, videant quo reatu constringantur, qui tentationes praevenientes, ad illicita se compellunt.

CAPVT XXVI.

QVALES DEBENT *esse continentes.*

STudeamus ergo, fratres, corporis habere continentiam, atque mentis: quae nobis per *cinctionem lumborum atque mamillarum cum zona aurea* declaratur. Si verò tentatio carnis vel daemonis ad illicita nos incitat, mente tamen stantem fortiter, hoc non frangat. Sed multum interest habere virtutes politicas vel purgatorias, aut purgati animi, quia tanto sunt extremae prioribus melio-

Luc: 12.
Apoc: 1.

liores, quanto iam post triumphum quietem sinceræ possident puritatis. Quamvis enim laude plenum sit, delectationibus carnis resistere, multo tamen laudabilius est tentationum incitamenta non sentire. Nam dum obtinet in bellorum conflictibus quis triumphum, tum vulnerum ictus interdum recipit & plagarum. Motus etiam quem cum labore quis pugnæ comprimit, quando se pacem habere speraverit, tunc insurgit. Nequaquam enim dimicans securus ab hoste esse poterit, quem post victoriam inter suos dominantem terminos derelinquit. Securior David erat, postquam à prælijs subiectis hostibus quieverat, quàm cùm bellorum discriminibus subiacebat. Status ille tranquillus in arca Noe designatur, in qua cuncta quietantur animalia, & pacantur. Ad pacem hanc laudabilem tunc venimus,

2. Reg. 11

Gen. 8.

nimus, quando contra vitia insurgentia non quasi ex necessitate pugnare compellimur, sed ea potiùs cùm se primò oculis rationis obtulerint velut columbrum horrore nimio detestamur. Eccl. 22.

CAPVT XXVII.

DE CIRCVMSTANTIIS Luxuriæ

NOn solùm opus Luxuriæ nefarium, sed ad illud incitantes circumstantiæ sunt vitandæ, quales sunt, incautus visus, tactvs, osculum, amplexus, frequẽs colloquium, atque risus.

CAPVT XXVIII.

DE VISV INCAVTO

ETenim quia *mors per fenestras nostras ingreditur*, necesse est ut visus ipse cum magna diligẽtia observetur: ne dum incautè inclinantia affectum respicimus, Iere. 3?

divi-

divitias intrinſecus amittamus
2. Reg: 11 Certè ſi David viſum, ab incau
to intuitu reſtrinxiſſet, in tanta
tentationis malum minimé reci
Gen: 34. diſſet, Pudicitiam quoque Dina
perdidit, quæ ad videndum muli-
eres regionis circuiens, in ſui ſ
cuſtodia non concluſit. Ad con-
Mar: 14. tegendum viſum noſtrum exem-
plum Salvator nobis tradidit, qui
nec proprios velari oculos in de-
Mat: 5. riſionem recuſavit. Quocirca
ſcandalizantem oculum, ſecun-
dùm Domini conſilium, eruamus;
& viſum videlicet, ne vanitates
hauriat, avertere ſtudeamus.

CAPVT XXIX.

DE CONTACTV
Cavendo.

CAvendi ſunt præterea conta-
ctus non ſolùm laſcivarum,
Simile. ſed etiam bonarum fæminarum.
Quamvis enim bona ſi terra.
bona quoque ſit pluvia, tamen

ex illorum commixtione lutum efficitur. Eodem modo licet bona sit manus viri, & bona manus fœminæ, ex contactu tamen illarum nonnunquam lutosa cogitatio vel affectio generatur. Etenim picem si quis tetigerit, manum utique sordidabit. Quis autem stultus credit se manum in ignem mittere, & incendium non sentire? Vnde quidam Sanctus, quando per aquam Matrē propriam deportabat, manum pallio ne illam tangeret involuebat.

CAPVT XXX.

DE AMPLEXIBVS & osculis.

SI ergo secundum dictum Apostoli, *bonum est mulierem non tangere*; nequaquam illam expedit osculari. Concupiscentia tamen quosdam falsò sic decipit, & excæcat, vt dicant talia licere; cùm

1. Cor. 7.

cùm secundùm eundem Apostolum constet sanctum osculum induxisse. O quàm miserabiliter perit iudicium rationis, cùm affectus ad aliquid faciendum incipit dominari. Format enim mens captiua qualemcunque conscientiam, dum tamen perficiat quod affectat; ipsa verò conscientia post facti perpetrationem, amaris stimulis mentem pungit, quæ ad unam partem devians, veritatis semitas derelinquit. Amplexus quoque mortales non desiderant, qui ad æternas nuptias se parant. Ornatos namque lampadibus munditiæ, & oleo lætitiæ decet esse, qui superni sponsi amplexibus cupiunt interesse.

1. Cor. 16

CAPVT XXXI.

DE REMEDIIS CONtra luxuriam.

De remedijs sanè luxuriæ sunt familiaritates suspectas deui-

tare,

itare, sibi non nimis cõfidere, oc-
asiones tentationum fugere, sen-
us exteriores claudere, cogitatio-
es malas restringere, carnem do-
nare, motibus insurgentibus resi-
tere, bonis se semper exercitijs oc-
upare. Quem enim antiquus ho-
tis vacantẽ viderit, hunc suis ne-
otijs occupabit. Sciendum deni-
que est, quòd nobis contra alia
vitia pugnandum est, sed incon-
inentiæ malum potissimè fugien-
dum. Quoniam sicut infirmus *Simile.*
per potum frigidæ aquæ ardorem
febrium non minuit, sed accen-
dit; sic remedia concupiscentiæ
quærens, in his miserijs, desideri-
um non satiat nec extinguit.

CAPVT XXXII.

DE RESISTENTIIS *luxuriæ*

OMni custodia necessarium est *Prov. 4.*
cor custodire, quia constat
illud multipliciter impugnari.

 In

In resistendo quoque necesse est nobis, ut ibi simus in nostra custodia cautiores, ubi pugnas experimur hostium fortiores. Nam & diabolus ibi ponit frequentiùs tentationum laqueos, ubi magis sentit nos incautos: & ibi nos studet fortiùs debellare, vbi nos novit ampliùs ægrotare. Pax & concordia cunctis est laudabilis, nisi contra vitia pugnaturis.

Cant: 4. Quod optimè innuitur, ubi turris David ædificata cum propugnaculis, decorata fuisse mille clypeis omnique armatura fortium memoratur. *Cant:* Vnde & antiquis populis propter exercitium præliandi Iebusæus *relinquitur*, & Machabæis licentia pugnandi in sabbatis conceditur, ut quàm gratum sit Deo bellum, quod fit contra vitia declaretur. *Ex Vitis Patrum.* Fratrem illum diligenter recogitate quem vidit senior per diversarum specierum coram se formatas imagi-

nes

nes impugnari: quas quia per negligentiam non repulit, cordis sui pulchritudinem in conspectu Dei omnia cernentis maculavit. Sed è contrariò benè sibi frater ille tentatus consuluit, qui ut magis oblivisceretur talium, mulierem sibi luteam figuravit. Ad innuendam custodiam cordis nostri, Cherubin flammeo gladio ad viam ponitur Paradisi. Studeamus autem maximè caput serpentis conterere, hoc est, tentationum principijs resistere; ut sic hostem dum est debilis opprimamus, & nequitiam in semine destruamus, atque ad petram Christum nostros parvulos allidamus. Etsi adversarius noster sæpiùs tentationibus nos examinat, ipsa frequentia nos tædio non afficiat, ne simus sicut lapides, quos stillæ cadentes non violentia, sed numero tandem cavant, iuxta illud *Gutta cavat lapidem, non vi sed sæ-*

Gen: 3.

Ex Vitis Patrum. pè cadendo: Liquet hoc in patre quodam, qui annis 40. tentatus, fortis athela Christi, perstitit, sed postmodum vnius noctis spatio victus cessit.

CAPVT XXXIII.

DE HVMILITATE

MAtrem virtutum humilitatem, fratres charissimi, libenter amplectamur, quam & Christus verbo docuit, & exemplo nihilominus demonstravit. Qui etiam se mitem & humilem corde dixit. nos ad imitationem sui provocans: *Matt. 11.* *Discite* (inquit) *à me quia mitis sum & humilis corde.* Scitis & de quodam *Exemplũ ex Vitis Patrum.* apud antiquos patres recipiendo, ad mortuorum ossa misso, ut illis exhiberet ignominiam & honorẽ: qvatenus sicut hæc ossa ad vtrumlibet ac insensibilia se habere cerneret, sic & ipse laudes & vitupe-ria de cætero non curaret.

Ca-

CAPVT XXXIV.

DE ILLIS PER QVÆ Humilitas acquiritur.

Varij sũt gradus humilitatis.

AD perfectam humilitatem istis gradibus venietis. Si videlicet defectus vestros cum dolore ac emendationis proposito recolitis, si propriam excellentiam ex corde fugitis, si vos contemnitis, si vos verè mundo mortuos æstimatis, si nulli nisi soli Deo placere appetatis, nec ulli displicere nisi Domino timeatis: si humana præsentia nihil vobis adijciat honestatis, aut minuat solitudo: si vos inutiles non superficie labiorum pronuntietis, sed veraciter reputetis: si desideretis viles videri; si omne quod est contra communem Regulam & constitutionem Ordinis, quod potest vos notabiles reddere, declinetis; si singularem sensum relinquatis, si vos ipsos in

vestris conscientijs accusatis, & alios excusatis,

CAPVT XXXV.

DE SIGNIS HVMIlitatis,

Signa humilitatis sunt, gratiam hominum negligere, sententijs aliorum acquiescere, correptiones libenter audire, caput inclinare, vestes notabiles non ferre, risum temperare, post repulsam verba non proferre, tortuosum incessum vitare, maiorum præcepta sine discussione perficere, æqualibus ad obsequia paratum esse, minores non contemnere, simplici gradi via, numquam duplicitatis aut fictionis vestigium prætendere, in litibus nolle victoriam obtinere.

CAPVT XXXVI.

DE LAVDIBVS HVmilitatis.

Vt

VT humilitatis fructum agnoſcatis, noveritis, quia cinis eſt, virtutum carbones in fervore conſervans; fundamentum, ſpirituale ædificium, ne cadat, ſuſtentans; & ſcala ad cæleſtia nos ſublevans. Ipſa enim humilitas virtutes cæteras conſervat, capiti noſtro aſſimilat, actiones ſua pulchritudine ornat. Hæc eſt quæ Deo amabilis, in ſe ipſa eſt laudabilis, multipliciter nobis utilis, & proximis exemplaris. Humilitas certè virtus eſt, quæ obtinet abſentia, ſtabilit præſentia, recuperat iam amiſſa.

Humilitatis encomia.

CAPVT XXXVII.

QVANTOPERE HVmilitas expetenda.

SI quis ergo perfectè humilis eſſe nititur, velut ſurdum, mutum, & cæcum, imò quaſi ſtultum exhibere etiam ex intimis ſe conetur: ut videlicet nil

audire, nil loqui, nil videre cupiat, quod ipſum à propoſito ſuo retrahat, & à bono; propter deriſionem aliquatenus non recedat. Humilitatem quoque perfectus quiſque teneat ſine fictione, ut ſicut illam forinſecus exhibet in opere, ſic non deſerat eam in corde. Non ſitis illi qui humilitatem quidem diligunt, ſed contemni nolunt: quia tales ſi humilitatem verè noſcerent, nequaquam in contemptu propriæ excellentiæ conſiſtere dubitarent. In veſtimentis ſervetis tale medium, ut nec curioſitate aut precioſitate ſint notabilia, nec vilitate nimia deturpata. Superbia enim nonnunquam de ſuo interitu convaleſcit. Dum enim abijcere quis ſe nititur, de hoc multoties ipſe inaniter gloriatur. Eodem modo cùm quis ieiunauerit pro Chriſto, ſæpe vana gloria per hoc ſurgit. Vnde cùm quidam frater quære-ret,

Ex Vitis Patrum.

ret, cur magis in congregatione quàm in solitudine ieiunare posset, responsum est ei, quia digitus eum in monasterio pasceret, sed in solitudine nullus ieiunij testis esset.

CAPVT XXXVIII.

DE NOCVMENTO *superbiæ.*

NOcumentum ergo superbiæ in hoc perpendatur; quòd duo sint in operibus bonis, gloria videlicet & utilitas: quorum primum sibi Deus reservavit, sed reliqvum nobis dedit. Vnde si Dei partem nobis retinere contenderimus, absque dubio partem alteram amittemus. Sicut enim ventus pulverem proijcit, sic vanitas virtutes dissipat & dispergit. Hoc enim certissimè sciendum est, quod nunquam obedientiæ bonum, nec patientiæ virtus, nec perfectionis puritas

obtinebitur, si humilitatis sinceritas amittatur.

CAPVT XXXIX.

DE CONSERVATIONE *humilitatis.*

SI ergo humilitatem diligitis, per hæc quæ scripsimus illam conservetis: si videlicet in vobis pensaveritis, facilitatem cadendi, difficultatem resurgendi, incertitudinem perseverandi: si cogitationem habere studueritis propriæ fragilitatis & considerationem fratris alterius melioris; si sæpiùs cogitaveritis mortem imminentem, si nihilominus ipsum Deum vsque ad mortem turpissimam humiliatum pensaveritis, si gloriam & honorem qui sequetur ignominiam, ponderatis.

CAPVT XL.

DE PATIENTIA

Deni-

DEnique, fratres mei, virtutum clypeum, patientiam, apprehendite: quæ in sanctis Dei mirabiliter operatur. Facit enim ipsa patientia, nonnunquam vincere puellam fragilem totum mundum: imò sine pugna vincit adversarium, & amaris pascitur, ac contrarijs delectatur. Apostoli certè se dignos habitos gaudentes iudicabant, quia pro Christi nomine contumelias sustinebant. Si benè consideramus, *non sunt condignæ passiones huius temporis* quas sustinemus, ad magnitudinem passionum Christi nostrorumque delictorum, & infernalium suppliciorum, atque cælestium præmiorum. Proinde læti sunt patres nostri pro diebus quibus humiliavit eos Dominus, annis quibus viderunt mala, sicut apertè nobis beatus Pater Dominicus ostendit, qui loca insidiarum transiens, incessit alacer,

Act. 5.

Rom: 8.

Psal: 56.

Exemplū S. Dominici.

atque cantavit idem quoque Pater fuit Carthasonæ libentiùs quàm Tolosæ, quia ibi recepit molestias, hic honores. Exemplum nobis patientiæ exhibuit qui dicebat: *Nonne dissimulavi, nonne silui, & iam quievi?* Dissimulavit quidem foris per opera, ut patientiæ signum ostenderet. Tacuit à verbis inordinatis, ne vel ore dura verba proferret. Quievit & corde, ne vel ipsum intrinsecus turbaret.

Iob. 3.

CAPVT XLI.

DE LAVDIBVS PAtientiæ.

Encomia patientiæ.

PAtientia est Adamas quo mens incommodis non frangitur, medicina per quam ab omni læsione curatur, & clypeus quo ne lædi valeat communitur. Ab alio certè lædi non poterimus; nisi priùs contra nosipsos intrinsecus dimicemus. Tribulatio-

nis

nis fructum ille novit, qui pretium iniuriantibus erogavit. Hunc fructum ſacra Scriptura innuit, ubi tribus pueris ignis in nullo nocuit, ſed vincula tantum ſolvit, Idem oſtendit artificium, quia lapis ad hoc tunditur & ſculpitur, ut in ſolemni loco poſtmodum collocetur. Sic & nos in mundo nunc premimur, ut in templo cæleſtis patriæ, ubi nullus ſonat malleus, collocemur. Nam gaudium triſtitia præcedit, qua vel pro exigentia culpæ, vel perfectione gratiæ, vel pro augmento gloriæ, nunc ferimur. O labor, ô dolor, ô beatæ lachrimæ, quas ab afflictorum oculis Dominica manus terget. *Cælorum regnum eorum eſſe dicitur, qui perſecutionem patiuntur.* In qua duo ſunt; ſcilicet culpa & pœna, Meliorem partem habet patiens quam perſequens: cum culpa ſit lædentis, ſed pœna tantummodo ſuſtinentis.

Dan: 3.

Matt 5.

tis,

tis. Puritatem enim in nobis suæ dilectionis Deus ex hoc probat, quòd eos quos *amat, arguit & castigat.* Hinc est quòd in signum clementiæ ab Assuero *contra Hester virga aurea extenditur*: quo nos consolandos esse virga correptionis Dominicæ figuratur. Si enim suis dilectoribus temporaliter benefaceret; plures sibi non pro se, sed pro donis potiùs adhærerent. Fuerunt qui velut dextera vtebantur, similiter & sinistra, de quibus quid aliud dixerim, nisi quòd sicut ad meritum vitæ convertebant prospera, sic adversa. Imò ut veriùs dicam, talibus nihil adversum esse poterit, pro quibus adversitas ipsa militans cumulat semper meritum, & in gaudium tandem ducit. Patet igitur quòd de felle homo favum elicit, cùm malum in bonum convertit. Mare quasi lac sugit, quia mœrorem in æternæ felicitatis gaudium

Hebr: 12. *Apoc: 3.* *Hest 4 & 5* *Iudic: 3.*

com-

commutabit. Vſque ad tempus enim expectabit patiens, ut poſtea iucunditatis redditio ſubſequatur. *Certè peccantes ad refrigerium venire non poterimus; niſi vel hinc per aquam tribulationis, vel tandem per ignem purgatorij tranſeamus.* Facilior enim eſt tranſitus aquæ quàm ignis. Si adverſitatum vtilitatem ſciremus, vix in centum annis poſſemus Domino pro infirmitatis diei beneficio reſpondere.

Nota

Vnde in vitis SS. Patrum ſapienter ille bonus frater doluit, plorans quòd non eum Dominus anno illo per infirmitatis moleſtias viſitavit.

CAPVT XLII.

QVÆ VERA PATIENTIA

VElimus igitur, fratres mei bona agere, mala pati. Et ſi cordis cupimus tranquillitatem habere, debemus non quod nobis

bis fit, ſed quod alijs irrogamus ponderare, ferre libentiùs iniurias, quam inferre, flagella Dei ſine murmure, ac iniurias proximi ſine rancoris odio ſuſtinere, iram fratris ſtudioſè velle curare, quam illum contra nos ſentimus (qvamvis irrationabiliter) concepiſſe. Exemplum de hoc ſumamus in Dauid, qui quando citharam pſallendo tetigit, in Saule malum ſpiritum mitigavit. Si pœnam ex culpa meremur, doleamus, ſi autem innocenter patimur, gaudeamus: quia iucundius eſt cum Chriſto ſuſtinere moleſtias, quam cum latrone: multoque maioris gloriæ pro divina laude, quam pro meritis mala ferre. Sunt ergo agendæ gratiæ pro proſperis & adverſis: ſicut non ſolum cantat diebus, ſed & noctibus philomela. Sine querela tam activè quàm paſſivè vos ſervetis, fratres chariſſimi; ut nec

1. Reg. 16

querelas moveatis de alijs, nec de vobis tribuatis unquam materiam querulandi De nullo gaudeatis, nisi quod pro Christo militat; nec de aliquo doleatis, nisi quod à Conditoris gratia vos elongat. Nam impatientia contra peccatum tantummodo est indulta. Hæc enim, dilectissimi, tyronum Christi victoria est, vt cedant lædenti, & indulgeant persequenti. Sitis ergo fratres, velut radices, quæ contritæ magis fragrant: sicut aurum quod fornax non consumit, sed examinat. Sitis granvm quod à palea flagellum separat. Sitis navis, quam ventus non impedit, sed ad littus agitat. Sitis gemma quam sculptura non destruit, sed decorat. Ad perfectam igitur patientiam venire cupientes, gradibus his vtamur, ut videlicet malum pro malo nunquam reddamus, malo non resistamus, malum toleremus, injurian-

Similia

Gradus patientiæ

riantem placemus, inimicum diligamus, bonum pro malo reddamus, gaudenter iniurias ſuſcipiamus, ad plus ſuſtinendum parati ſimus, in tribulatione Deo gratias referamus, adverſitates pro Domino affectemus. Maximè autem valet ad ſuſtinendum convitia, ſi ad reſponſionem talionis non ſimus faciles, ſed immobiles velut muti, quaſi qui hoc non audierint vel adverterint ſicut ſurdi.

CAPVT XLIII.

DE MALIS IMpatientiæ.

MVlta mala impatientia operatur. Hominis etenim oculum cæcat, ſancti Spiritus donum turbat, ac pacis dulcedine privat. Hæc draconi comparatur: quia ſicut ille ignem vomit, ſic importunus homo impatientiæ verba fundit. Ira enim febribus ſimilis eſt, quia non ſo-

Febris eſt animæ ira,

ſùm animus ſed & corpus per eam inordinatis motibus commovetur. Imò dico iram febribus peiorem; quia cúm per febres ſemel homo vexetur per diem; per iram ſæpè vno die multoties agitatur. Cùm autem tribulatio ſit quædam raſura, quiſquis per hunc modum tribulatus quietus ſedeat, ne ſi ſub raſorio inſolenter ſe moverit, peius malum per impatientiam ſic incurrat. Quando ergo de detrahente ſe quis vendicaverit, plus amittit, quia tribuit tunicam innocentiæ tollenti pallium bonæ famæ. Si quis verò à Deo vindictam poſcit, ipſum Deum quemdam tortorem, & ſe iudicem facit. Quid de ira dicam? per ipſam ſubinde cor palpitat accenſum, os clamorem format, ſenſus quod loquitur ignorat, excæcantur oculi, non cognoſcuntur noti: per ipſam facies igneſcit, lingua percutit, corpus tremit, Ca-

Simile.

Ira ſibi nocet.

CAPVT XLIV.

DIVERSI GENERIS patientia.

SVnt autem nonnulli, qui patientiam non ex proprijs, sed ex virtutibus concipiunt alienis: qui volunt esse tunc tantummodo patientes, cùm non fuerint ab alijs irritati. Sunt & alij qui foris iniurias dissimulant, rancorem tamen in interioribus servant. Horum patientia est sicut calceus non inunctus, qui ab exteriori quidem læsione defendit, sed intrinsecus pedem rumpit. Isti sunt lupis similes, qui plagas in pelle foris benè sustinēt & vulnera, sed corruptionis recipiunt faciliter in interioribus detrimenta. Sunt item alij qui proprias iniurias studiosè vindicant, sed iniurias Dei minùs persequi curant, non advertentes aliam per zelum, aliam per vitium iram

iram esse. Prima contra iniuriam
Dei, secunda contra iniuriam pro-
priam, commovetur. Et illa est
gratiæ ista culpæ. Cumulat illa
præmium, ista pœnam. Sed ca-
vendum valde est, ne in tantum
animus per iram turbetur, ut quod
vitio furoris agitur, fieri per ze-
lum rectitudinis æstimetur. In-
terdum enim vitia sub virtutibus
se palliant; & actus qui possunt
fieri meritorij, redduntur noxij
ac depravati. Sic fit nonnunquam,
ut in correctione fraterna ita ira
charitatem excitet, cùm potiùs
è converso charitas iram debeat
excitare. Sunt & alij qui perso-
nis nos vitijs irascuntur. Nos
autem si charitatis ordinem in-
spicimus, videbimus, quòd dili-
genda est natura quam Deus con-
didit, & detestanda sunt crimina
quæ quivis ex instinctu proprio,
vel certè diabolico, perpetravit.
Possumus tamen interdum ho-

mini non ex rancore, ſed pro bono ſuo cupere malum pœnæ, cùm quis ex ſanitate corporis, vel affluentia divitiarum, vel alijs ex gratijs extollitur, aut peccatis alijs implicatur: ut ſibi bona ſubtrahantur huiuſmodi, benè poſſumus & laudabiliter exoptare: ut deficiente cauſa, deficiat & effectus.

CAPVT XLV.

PATIENTIA QVALITER acquiratur

VT autem iucundiùs poſſimus nobis adverſantia ſuſtinere, ſtudeamus ad hoc ſollicitè poſſidere, memoriam videlicet Dominicæ paſſionis, conſiderationem retributionis, dulcedinem Dominicæ charitatis. Penſemus & noſtra mala merita, Deique beneficia, & pœnam purgatorij, quæ nobis per tribulationem dirimitur, & peccatum quod dimittitur,

tur, & gratiam quæ perficitur, & Dei gloriam ad aquam ordinatur, præmium quod augetur, atque cautelam, quiá per hæc non modicum quis eruditur, Sed laborandum nobis eſt, ne per ipſam nos contingat inde pœnam incurrere, unde poſſemus gratiam & gloriam expectare. Videmus enim quòd per æqualem motum pigmentum redolet, lutum fætet, & quòd in eodem igne aurum rutilat, fænum fumat. Certè tribulatio calor eſt ad boni operis fervorem pigritiam noſtram excitans, & ventus ad portum gloriæ nos impellens. Cæterùm cùm iniurioſè moleſtamur, citiùs in nobis rancorem extinguimus, ſi per diſſimulationem primos impetus reprimamus. Eſt enim iræ natura, quòd ſignis exterioribus prælata creſcit, ſed dilata minuitur & languescit.

Ca-

CAPVT XLVI.

DE ORDINATIONE hominis ad Deum.

Quomodo homo erga Deum se habere debeat,

OMni nisu, Fratres mei, exhibete coram Deo vos laudabiles sinceræ mentis puritate, & coram hominibus decentis disciplinæ. Exhibete vos semper in Dei servitio moratos, sollicitos ac devotos. Sollicitè Deo placita investigate, & ardenter ea concupiscite, & implete. In charitate & ex charitate cuncta facere satagite: ut & Deo largiente habeatis, charitatis habitum, & per vestrum studium eius motum. Si enim unum istorum in actionibus vestris defuerit, nequaquam apud Deum meritorium opus erit. Id ergo quod in usu venerit ad Deum devotè referte, & ei propter seipsum per amorem infatigabiliter inhærete. Via vobis sit ad Deũ tam prospera quàm adver-

adversa sustinere: ut in prospe-
ris successibus cum gratiarum a-
ctione sitis humiles, & in adver-
sis seu contrarijs patientes. De
nullo gaudeatis, nisi quod Chri-
sto militat: nec de aliquo dolea-
tis, nisi quod ab eius gratia vos
elongat. Soli Deo placere appe-
tatis, sibique displicere solum-
modò timeatis. Sola vobis ea quæ
Deo vos coniungunt dulcescant,
solaque ipsi contraria amarescant.
Totam vitam vestram ad Dei glo-
riam ordinate, semper illi de be-
neficijs suis gratias agite: & quic-
quid ad laudem eius non perti-
net, quasi amissum penitus repu-
tate. Vilescant vobis peritura
omnia propter Deum, nec quæ-
ratis aliquid in transitorijs quod
sit contra Deum. Et delectet vos
omne tristabile quod ordinat vos
ad Deum. Sit vobis Deus in ho-
nore gaudium, in mærore sola-
men, in tribulatione defensio.

Deus in omnibus quærẽdus & amãd9

Est Deus suis omnia omnibus.

Sit vobis cibus in ieiunio, in pau-
pertate abundantia, in infirmita-
te saluberrima medicina. Qua-
propter si esuritis, sit vobis ill
convivium; si sititis, ipse sit vi-
num conditum; si nudi, sit ips
vestitus; si infirmi, sit ipse medi-
cus; si vigilatis, sit ipse lectulus;
fatigati ex itinere, sit quies & um-
braculum ipse vobis. Sit, inquan
Deus cordis vestri speculum qu
vos componatis, sit sigillum cu
vos imprimatis, sit via per quan
ambuletis, sit gemma qua vos or-
netis, sit fons qui vos lavet, sit pa-
nis qui vos confortet, sit electua-
rium quod vos sanet, sit clavi
qui corda vestra sibi aperiat
mundo claudat. Et si vires cor-
poris deficiant, semper tamen in
obsequio conditoris bonæ vo-
luntatis desideria inardescant
Diligite quæ Deus diligit, & od
te tantũmodo quod odit. Quan-
tum est in vobis, semper stude-
tis

atis habere intellectum Deum cognoscentem, affectum Deum diligentem, diligentiam ipsum quærentem, sapientiam ipsum invenientem conversationem sibi placentem, perseverantiam ipsum fideliter expectantem. Quid plura, fratres charissimi? Adoremus Dei potentiam, miremur sapientiam, amemus clementiam, desideremus pulchritudinem, alliciamur per dulcedinem, veneremur æternitatem, imitemur humilitatem, magnitudinem inquiramus, perfectionem laudemus, misericordiam speremus, iustitiam eius timeamus.

CAPVT XLVII.

DE ORDINATIONE
Hominis erga seipsum.

CORpus vobis solummodo sit in mundo, sed animus sit in cælo: in tantum mentes vestræ intentæ sint supernis, ut præsentia

tanquam transacta quodammodo reputetis. Mundus sit vobis exilium, & patria vestra cælum. Frequenter Deum ad cor dirigite, propter familiaritatis amicitiam subintrandam: licet hoc ipsum fiat breviter. Et propter accediam removendam, studijs spiritualibus vos paulatim assuefacite. orationis usum vobis imprimite, nec tantum bonum tanquam ex consvetudine, sed ex devotionis dulcedine adimplete. Orationes furtivas quærite: illis quoque orationibus libenter insistite, quæ affectum vestrum ad fervorem videantur ampliùs excitare. Videte ne dum corpus sit in choro, animus sit in foro. Existentes in itinere, sic vos exhibeatis bono modo socijs affabiles, ne ipsa socialitas ab orationum consvetarum fructu faciat vos inanes. Quotidie manè surgentes cuncta Deo quæ facturi estis offe-

rat

ratis. Finito die convocatis cogitationibus, locutionibùs, operationibus illo die commissis, vobismetipsis capitulum teneatis. In lectione studeatis intellectum perficere & affectum. Sic illa bona quæ ex affectu facienda quandoque concipitis compleatis, ne propter illa bonum obedientiæ vel ad id quod tenemur negligatis. Et breviter, ut summo bono familiariùs coniungi valeatis, ab omni strepitu sæcularium negotiorum sitis exuti. A vanitatibus spectaculorum avulsi, à cunctis infructuosis cogitationibus extranei, & mundi blandimentis & illecebris crucifixi.

CAPVT XLVIII.

DE ORDINATIONE HOMINŨ *erga pcoximum.*

IN omni actu fratres mei charissimi, studete semper vobis proficere ad meritum, & proxi-

mis ad exemplum. Circa servitia fraterna sitis iucundi, spontanei, & parati, nec ulli sitis propter usum proprij corporis onerosi. Gratiam quam accepistis, etiam alijs libenter impendatis: id quod vobis deest ab habentibus humiliter requiratis. Delictorum fratrum non indignatio, sed compassio prosequatur. Accusate proprios defectus, & supportate misericorditer alienos: semper cogitantes, vos perpetrare potuisse similia vel maiora, nisi divina misericordia vos custodisset. Et certè licet non advertatis, iam forsitan magnis defectibus laboratis: in quibus & vos indigetis ab alijs supportari. Habet enim fructus quilibet vermem suum. Monete delinquentes humiliter, & arguite patienter. Pacem cum hominibus, & bellum cum vitijs habete, In bono servate concordiam, & non in malo. Fratris ira-

cun-

cundiam, etiam sine ratione contra vos conceptam, sicut vestram consideretis compescere. Quælibet transitoria fraternæ postponite charitati. Sic homines diligatis, ut eorum vitia non ametis. *Dilectio debetur hominibus secundùm meritum, sed veneratio secundùm officium vel ætatem.* Debetis ergo plus honorare Superiores, & plus diligere meliores: Prælatis obedientiam, æqualibus concordiam, inferioribus beneficium exhibete. Contendite maioribus per timorem subijci, æqualibus per charitatem obsequi, sed per humilitatem minoribus coæquari. Sitis præcipientibus parati, obedientibus modesti, maledicentibus taciti, laudantibus verecundi. Negligentes & reprehensione dignos ita caute declinate, ut ipsos præsumptuosè non judicetis, & tamen ea quæ faciunt fugiatis. Quoscumque fer-

Nota

ven-

ventiores in bono cernitis, eorum familiaritatem avidiùs appetatis. Quamlibet virtutem velut apis prudens, semper à melioribus capite: nec quod minus habeat, sed quid virtutis possideat, cogitate. Vniversa verò quæ videritis minus ædificationis habentia, velut cæci, & qui penitus nihil viderint transeatis. Nunquam enim eorum qui malè agunt auctoritate vel consuetudine animati vel exemplo, id quod deterius est faciatis.

CAPVT XLIX.

DE SPECTANTIBVS AD Prælatum.

Officium boni Præsidentis.

AD vos autem spectat, ô Prælati, speculum subditorum esse, dominium non amare, sine contumelia corrigere, nunquam vituperare, sine superbia gubernare, sine crudelitate castigare, cum pietate fovere, veneratio-

nem

nem non exigere, æqualitatem ſervare, culpas propter amorem vel timorem non diſſimulare, ex rancore vel odio non punire, in pœnis miſericordiam cum iuſtitia temperare. Communi aliorum cibo & veſtitu contentos eſſe, ad bonum monere, nec moribus contradicere, verbo & exemplo præeſſe, pro diverſitate culparum & perſonarum, nunc vinum nunc oleum exhibere, ſicut poteſtate ſic virtute alios præcellere, non ſolùm præeſſe, ſed & prodeſſe, circa interiora & exteriora ſollicitudinem habere, ſpiritualia & temporalia provide diſpenſare, quæ ſunt contra ordinem non licentiare, rationabiles licentias non negare, curis ſuperfluis vos ſubtrahere, ſed neceſſarijs non deeſſe: cum his qui in levitate ambulant non miſcere, maturitatem honeſtam prætendere, prælaturam pro libertate

vel commodo non tenere, auarè superflua non appetere, res contra honestatem non acquirere, de reddenda ratione continuè cogitare. Ad vos, inquam spectat ô Prælati, esse in actione providos, in dictis veraces, in factis humiles, in contemplatione suspensos, in factis stabiles, in regimine fideles, vobis esse parcos, sed alijs liberales; in capitulis esse strenuos: extra pios; rebellibus esse patres, humilibus esse matres. Sic ergo vos habeatis ad subditos, ut parati sitis infirmis semper subvenire, sanos ad bonum semper stimulare, tentatos confortare, peccantes corrigere, devotos diligere, pigros excitare, indiscretè ferventes retrahere, religiosos ad exteriora mittere, dissolutos in domo retinere, seniores in dubijs consulere, iuniores secundùm regulam nutrire, simplices non contemnere, verecundis parcere, præ-

præsumptuosos inclinare, turbatos consolari, omnesque vobis commissos Domino commendare.

CAPVT L.

DE MORTIFICATIONE affectuum.

VT perfectiùs, fratres charissimi, possitis finem attingere ad quem intenditis, ad quid mundum relinquentes veneritis, sollicitè cogitetis: voluntates vestras frangite, & mundo vos mortuos æstimate. De cordibus vestris abijcite curiosas cogitationes, indignas affectiones, sinistras intentiones, violentas occupationes, tristitiam inutilem, privatum amorem, & sensum vtique singularem. Illud coram oculis Dei cogitare pertimescite, quod in præsentia hominum vtique pertimesceretis operibus exercere. Conetur ergo unusquis- *Quale cor*

boni Religiosi debeat esse.

que cor habere quod ſit ut hortus arboribus virtutum virens, ut apotheca ſanctarum affectionum aromatibus redolens, ut cælum divinarum illuminationum ſideribus fulgens, ut flos ſupernum rorem ſuſcipiens, ut arca theſaurum mirificum in ſe claudens, ut fons devotionis rivulis ſemper manans, ut ſpeculum Dominicam imaginem repræſentans. O beatum cor, quod exhibet ſe ſolium in quo Deus ſedeat, thalamum in quo quieſcat, ſigillum cui ſimilitudinem ſuam imprimat, cellarium quod vino ſuo repleat, & librum in quo memoriam ſuam ſcribat: aurum quod pro beneplacito ſuo flectat. Conetur ergo iterum atque iterum quis habere cor Deo devotum, cogitationibus diſcretum, & tentationibus cautum, à rancore extraneum, à iudicijs alienum, deſiderio languidum, amore vulneratum, cogni-

tio

tione fulgidum, in operibus timoratum, contemplatione elevatum, in bono ſollicitum, contritione ſciſſum, munditia ſanctum, timore cuſtoditum, & gratia decoratum. Denique diligentiſſimè ſtudeamus, fratres, ut toto corde recedamus à peccato, deteſtando culpam, toto corde convertamur ad Dominum, agendo pœnitentiam, toto corde requiramus Dominum ſupplicando veniam. Toto corde adhæreamus Domino, ipſum ſuper omnia diligentes, toto corde ſerviamus Domino, ipſum laudantes, toto corde ſequamur Dominum, ipſius veſtigia imitantes. Iſta meritò debemus Domino, qui beneficia innumera præſtat cordi noſtro. Ipſe namque Deus potentia iuvat corda noſtra, ſapientia gubernat, bonitate ditat, dulcedine cibat, pulchritudine invitat, charitate unit, promiſſis allicit, flagellis e-

tudit, comminatione concutit, ac beneficijs emollit. Ipse DEVS dulcissimus corda nostra intuetur approbando, tangit excitando, visitat consolando, vivificat iustificando, aperit irrorando, de quibus omnibus gratiarum actiones nos referre convenit indefessè.

CAPVT LI.

DE REFRÆNATIONE linguæ.

NVmquam frater sileat loquēda, vel proferat reticenda. Quando verò loqui proponit quis ipsa verba priùs in animo temperet, quatenus honestè, modestè, veraciter & dulciter quod voluerit id proponat, Lingua enim mendax dupliciter elata & inflammata, Deo est & hominibus odiosa. Diligenter ergo charissimi respicite, quid, vel quibus, quando, vel ubi, qualiter

Prov. 3. 6.

vel quantũ, vel certè qua de causæ loquamini, ne sermonibus vestris, si debitæ circumstantiæ defuerint, generetur mala conscientia cordibus proprijs, vel certè scandalum in animo auditoris. Hæc autem tria, videlicet gestũ, vocem, significationem, in vestris locutionibus attendatis: ita ut gestus sint disciplinati, vox lenis, significatio semper vera, verbis nolite contendere: sed nec in litibus curetis victoriam obtinere. Vitanda sunt semper verba quæ vel loquentibus vel audientibus sunt nociva. Ab his itaque locutionibus est abstinendum, quæ vel illius qui loquitur, vel eius cui loquitur, vel illius de quo loquitur, non conveniunt honestati. Tempus loquendi considerandum est: quia quandoque nihil, quandoque aliquid dicendum est: Sed nullum tempus invenitur, quando etiam mala vel bona sint o-

Quàm provide & circũspectè loquendum

mnis

mnia proferenda. Aliquando verò tacere debemus, propterea quia alter loqui cœpit, ne ſermonem eius interrumpere videamur. Aliquando tacendum eſt propterea, quòd auditorum animos advertimus ad id quod dicere proponimus imparatos. Aliquando tacendum eſt propter multiloquiū devitandum, vel etiam propterea quòd ipſi qui ſumus locuturi, nondum formam congruam concepimus proponendi. Senes loquantur de diſcretione conſulendi, iuuenes de inſtantia operandi. Sapientes de miniſterio ſcripturarum, ſimplices de exemplis bonorum operum. Hi qui exteriora tractant, de ſollicitudine activæ vitæ, qui quietam ducunt vitam, de dulcedine cōtemplativæ. Prælati de diſpenſatione temporalium & ſpiritualium: ſubditi de obedientia præceptorum. Cùm igitur propter ædificationem noſtrā

loqui

loqui volumus, ad hoc illorum doctrinam, quorum possimus ad virtutem provehi, eligamus. Cùm verò propter aliorum ædificationem loquimur, ad illos, quos speramus per nostram exhortationem posse corrigi, convertamur. Ad hoc autem doctrina nostra intendat, ut hortemur ad constantiam timidos, ad timorem superbos, ad quietem importunos, ad fervorem tepidos, ad silentium verbosos, ad verbum exhortationis tacitos, ad mansuetudinem impatientes, ad vigilantiam negligentes, ad indulgentiam, crudeles, ad verecundiam præcipites & procaces. Hoc etiam sollicitè considerandum est, quòd frater loquendo membra non moveat, neque oculorum nutibus, vel alia vultus transmutatione sermonis sui gratiam decoloret. Devitetis itaque verbum amarum, superbum, detractorium, adulato-

Nociva verba vitanda.

rium

rium, iuratorium, superfluum, otiosum. Sicut autem absenti non debetis detrahere, sic nec præsentem aliquatenùs deridere. Insipientibus non debetis illudere, nec sapientibus invidere. Sitis muti in otiosis, sed loquaces in sermonibus fructuosis. In locutionibus vestris non cor in lingua, sed linguam in corde potiús teneatis. Sanè cùm ad loquendū veneritis, pauca verba & rationabilia proferatis. Taciturnitatem diligatis. Per silentium namque conscientia serenatur, pœna vitatur, pax conservatur, & mens per contemplationem expeditiùs elevatur. Quanto enim plus à strepitu negotiorum vos subtrahitis, tanto Deus vicinor erit vobis.

CAPVT LII.

DE EXERCITIO BONORUM operum.

Illis

Officium veri Religiosi.

ILlis virtutibus chariſſimi, ſin-
gulariter pollere ſatagite, quæ
pecialiter pertinent ad obſervan-
iam diſciplinæ, quales ſunt ab-
uratio proprietatis, cum obedi-
ientiæ bono, ac munditia caſti-
atis. Et quoniam per vota reli-
ionis ad magna vos ligaſtis, ma-
na quoque in operibus demon-
tretis. Multo namque melius eſt
n minoribus promiſſionibus eſſe
evotum, quam in maioribus ne-
ligentem. Veſtrum ordinem ſer-
etis opere, ſed omnes alios cha-
itate. Quotidie in aliquo virtu-
is exercitio proficite, & in bonũ
onari ſollicitè laborate. Navis
nim quæ contra ictum fluvij du-
itur retrocedit, niſi ſurſum cum
abore continuo moveatur. Si
tatum quem in vobis Deus poſuit
onſideratis, meliora ſemper quæ
d illum pertinent adimplete. Ha-
eatis in patientia vitam, in deſi-
lerio mortem. Diſciplinam extra
ſerva-

ſervate, conſcientiam interiùs expurgate. Subtiliter inveſtigate mala propria, & dignè corrigite indagata. Communem reprehenſionem audientes, non illam ad alios, ſed ad vosipſos humiliter retorquete. Quia certi eſtis de perpetrata culpa, doleatis; ſed quia incerti eſtis de venia, timeatis. In omnibus actionibus veſtris extrema fugite, & ſemper in medio vos tenete. Vnde tali moderamine carnem ſtringite, quaſi centum annis victuri: ſed vitia ſic fugite, quaſi cras morituri. Circa ſervitia fraterna ſitis prompti: nec ulli circa uſum proprij corporis oneroſi. Eſtote, fratres, humiles ſine fictione, maturi ſine ponderoſitate, agiles ſine levitate, timentes ſine deſperatione, ſperantes ſine præſumptione, ſine contradictione obedientes, ſine diſſolutione hilares, ſine murmuratione patientes. Eſtote inquam, com-

Nota hæc. qui ſatagis vitam ducere religioſā & ad perfectam venire.

compositi ad morum disciplinam, pij ad misericordiam, immobiles ad inconstantiam. In oratione devoti, & in vestri custodia circumspecti. Curate præterita mala plangere, præsentia vana spernere, futura cavere, in bono finaliter perdurare. Quamuis nihil honestatis humana præsentia nobis debeat adijcere, vel solitudo minuere, tamen ibi magis servate disciplinam, ubi vel pluribus generat scandalum neglecta, vel formam imitationis tribuit custodita. Noctem ordinetis silentio & orationi, diem verò bonis exercitijs & labori. Diem detis proximo, noctem Deo. Laboris causam, non laborem in laboribus cogitate. In bonis fortes estote, sed in malis debiles vos exhibete. In agendis denique talem ordinationem quoad omnes & singulos observetis, ut sit videlicet in Prælatis diligentia, in subditis obedi-

Qualem

Se quisque ubique exhibere debeat.

bedientia, in omnibus ſimul pax & concordia, In choro devotio & diſciplina, iuxta altare maturitas & reverentia. Devoti ſint ſenes, laborioſi iuvenes. Sit humilitas in habitu, parcitas in victu, ſobrietas in potu. Sit in clauſtro non rumor ſed lectio: in capitulo non lis ſed confeſſio. Et intentio fratrum non verſetur in cauſis, ſed in Pſalmis. In conventu verò ſint aſſidui, in curijs rari.

CAPVT LIII.

DE EXERCITIIS *virtutum.*

SIcut ſpectat ad iuſtitiam operatio boni, ſic declinatio quoque mali. Quapropter laudabiliter vivatis, nec tamen laudem hominum appetatis. Non gloriemini, quia diu vixiſtis in Religione, ſed de paucis annis, quibus Ordinem obſervaſtis. Hypocriſim fugiatis, & in veritate coram

Deo

Deo ambuletis: ſicut & in veſtimentis ovium forinſecus apparetis. Nimis enim parum eſt in ingreſſu religionis tantum habitum immutare. Igitur ſimplici gradientes via, nunquam duplicitatis aut fictionis veſtigium prætendatis. Quicquid contra communem uſum eſt, vel quod poteſt vos reddere notabiles, id fugite quaſi peſtem. Iuſtitiam nunquam deſeratis propter verecundiam, vel timorem. Diſſolutiones non faciatis, nec vos cum eis qui in vanitate ambulant miſceatis. Studete viſum à vanitate, aures à rumoribus, cor à malis cogitationibus claudere, & linguam à ſermonibus ocioſis, manus à contactibus impudicis, pedes ab evagationibus cohibere. Ab omni denique vos ſubtrahite, quod in Conditoris vos obſequijs poſſit impedire. Otia declinetis, nec cellas inutiliter occupetis. Crebra

Singularitas vitāda

Mortificatio ſenſuū qualiter exhibēda.

bra munuſcula frequentemqu
miſſionem cingulorum, & cu-
tellorum & huiuſmodi devitetis
Nolite non fienda inſipienter ap
petere, aut facienda per accediam
faſtidire. Diligentiſſimè caveatis
ne quando vel in labore minùs pa
tientes, vel in obedientia præcep
torum minus alacres, vel in cha
ritatis operibus inveniamini ne
gligentes. In certo ſemper ſtatu
& ſecura conſcientia vos ponatis
Nunquam etiam in eo vivere præ
ſumatis ſtatu, in quo moriendo
decedere non audeatis. Exceſſū in
habitu caveatis, ne veſtimenta ve
ſtra ſint in genere pretioſa, vel in
qualitate nimis mollia, vel in co
lore ſplendentia, vel in formation
ſignum habentia vanitatis. Geſt
quoque corporis ubique cum di
ſciplina exerceatis, ſic videlicet
ut ſingula membra ſuum teneant
officium, nec uſurpent in ſuis a
ctibus alienum. Vnde nec loqua
tur

De religioſa Diſpoſitione

tur manus, nec os audiat, nec oculus linguæ officia ſibi ſumat: ſed vnum quodq; membrũ tam decenter opus ſuum impleat, quatenus aſpectum intuentium non offendat. Facies autem humana cùm ſit ſpeculum diſciplinæ, in tanto maiori cuſtodia eſt habenda: quantò minùs poteſt abſcondi, ſi quod peccatum in ea fuerit, vel celari. Diſcurſus inutiles frater caueat diligenter; nam ſicut de inconſtantia mentis naſcitur inordinata motio corporis; ſicècontrario paulatim mens ad quietem componitur, quando motus corporis inordinatè fieri non ſinuntur. Corpus non colatis: nec ſolatia tranſitoria habeatis. Terrenæ namq; conſolationes iucundant falſò dum ſunt, ſed contriſtant veraciter dum non ſunt. Hoc quoq; ſpecialiter attendendum, quòd ſicut malum opus reprehenditur, ſic & bonum

quodammodo, si non fit tempori oportuno. Iustitia enim & veritas non deficit, quādo in his tempus debitum expectatur. Fructu namq; non semper prouenit cum semen iacitur, sed tunc demum quando suo tempore seminatur.

CAPVT LIV.
DE TEMPERANTIA *In cibo & potu.*

CORpus vt seruiat nutriatis, & ne lasciuiat edometis. Si abstinentiam exerceatis, ne postea comedentes, ipsum ieiunium nimia superfluitate compensetis. Non sapor ciborum, sed fames appetitum comedendi excitet vobis. In mensa studeatis necessitati, non appetitui prouidere. Caro enim pascenda est: sed vitia sunt extinguenda. Vnde corpori neque danda sunt superflua, neque necessaria subtrahenda. Quando ergo sufficienter cibum

bum ſumpſiſtis, ſi poſtmodum delicatiora vel meliora ſuperuenerint, nõ propter illa ſtomachũ oneretis. Et quod de cibo diximus, de potu quoque ac ſomno, ac indumento, alijſque corpori neceſſarijs intelligatis; vt nunquam in illis curetis voluptati ſatisfacere, ſed naturæ. Id etiam prætereundũ non eſt, quòd ante cibũ ſumptum, magis hilares vos eſſe conuenit, ne videamur per abſtinentiam perturbati: poſtea verò tacitos ac modeſtos, ne putemur in crapula inflãmati Ante prandium doctrinæ tempus eſt & orationis: poſtmodũ autem operis & laboris. Tunc enim exercendus eſt animus, quando leuis eſt ad ſtudium ſpirituale: & tunc reprimenda eſt caro, quando calores incentiui per cibum ſolent amplius excitari.

CAPVT LV.

DE VENIALIBVS *Vitandis.*

SIcut libenter vitatis peccata grauia, sic cauete fratres, ne multa vos molestent venialia vel minora. Sæpè etenim venitur de peccatis minimis ad magna, sicut ignis validus surgit nõnunquam de modica scintilla. Vitanda sunt igitur peccata venialia; quia nos in malis assuefaciunt, feruorem diminuunt, profectum dedecorant, ad pœnam obligant, animæ potentias in operibus suis laxant, & à gloria nos retardant. Nunquam enim à quoquam facies Dei videbitur, donec per pœnam venialium peccatorum quadrans minimus persoluatur. Hæc sunt quoque quæ gaudium cæleste indirectè nobis minuunt: quia omnia opera nostra bona, per quæ nobis crescere posset æternorum

rum cumulus præmiorum, conuertere nos oportet ad ſolutionem huiuſmodi debitorum. Curemus ergo per omnis mali declinationem eſſe potius innocentes, quàm committendo culpas etiam leuiſſimas eſſe pœnitentes.

CAPVT LVI.

CONCLVSIO EXHORtationis.

Ecce, fratres chariſſimi, qualiter in multis vos inſtruxi, qui ipſe indigeo erudiri. In loco namque peregrinationis noſtræ quamdiu prauum eſt cor hominis, procliuum ad vitia languidum ad virtutes, mutuis exhortationibꝰ indigemus. Hinc eſt quòd omni virtute vos precor, & moneo conſcientias per eum, qui ſuo pretioſo ſanguine nos redemit, & vitæ nobis portam pia ſua morte reſerauit: vt veſtræ profeſſionis veſtriq; propoſiti non immemo-

res, semitarum memineritis antiquarum: per quas antecessores vestri currere festinarunt in spiritu vehementi, & iam regnant cum Christo, beata requie perpetuò consolati. Ad quam cùm & nos diuina suffragante gratia peruenerimus, erit animabus nostris cognitio primæ veritatis, dilectio summæ bonitatis, ac diuinæ fruitio maiestatis. Erit & corporibus claritatis pulchritudo, agilitatis promptitudo, subtilitatis aptitudo, & impassibilitatis inuictissima fortitudo. Ibi erit affluentia diuitiarum, & fluentia omnium bonorum. Ibi gaudebimus supra nos de diuina intuitione, infra nos de loci amœnitate, intra nos de corporis & animę glorificatione, iuxta nos de Angelorum & hominum inunum associatione. Quid plura? ibi euasio periculorum, distinctio mansionum, & concordia voluntatū.

Merces & gloria beatorum.

Ibi

Ibi amœnitas vernalis, candor lucis æstiualis, vbertas autumnalis, ac requies hyemalis. Illic, inquam, vita sine morte, certum sine sorte, dies sine nocte, libertas sine timore, gaudium sine mærore, requies sine labore, regalis dominatio sine fine. Hæc nobis præparare dignetur, qui est principium sine principio, & finis omnium sine fine, Amen.

FINIT EXHORTATIO B. HVMBERTI.

Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore, ne quando irascatur, & pereatis de via iusta. Psal. 20.

EX VITA S. VINCENTII.

SANCTVS VINCENTIVS, cognomente FERRARIVS, Valentiæ nobilibus parentibus procreatus, Prædicatoriæ familiæ adiunctus, ac illius præclarissimũ decus. Vir planè Apostolicus, potens opere & sermone. Verbi Dei Præco celeberrimus, ac vitæ sanctimonia clarissimus: virginitate conspicuus; Prophetico spiritu multisq; clarus miraculis. Qui hoc etiam præclaro dono insignitus fuit, vt vernaculo idiomate, apud diuersæ linguæ varias nationes prædicans, ab omnibus clarissimè intelligeretur, tametsi aliquando viginti, aliquando triginta millia auditorum haberet: vnde plurimum populũ Deo acquisiuit: nam vigintiquinq; millia Iudæorũ, & octo millia Sarraceno-

cenorum, & vltra centum millia peruersorum ac sceleratorum suis feruentissimis prædicationibus conuertit, & ad sanam mentem reduxit Qui anno millesimo quadringentesimo decimo octauo ad tantarum virtutum & meritorum præmia & coronas in cœlum feliciter emigrauit. Qui postea à Calixto Tertio inter Diuos est relatus. In cuius canonizatione allatum & comprobatum fuit, inter cætera portenta & miracula, etiam viginti octo mortuos eum excitasse.

INDEX CAPITVM INSRTVCTIONIS VITÆ Spiritualis SANCTI Vincentij.

AVCTORIS PRÆFATIO.

POnam in hoc tractatu tantummodo documenta salubria, de dictis doctorum extracta. Non intendō adducere aliquod Scripturæ testimonium, vel alicuius

cuius doctoris, ad probandum quæ dicam, vel ſuadendum: tum quia breuitati intendo: tum quia tantũmodo ad illum ſermonem dirigo, qui cum magno affectu deſiderat implere, quæcumq; ſecundum Deum fienda cognouerit. Et iccirco etiam dicta non probo, quia humilem intendo inſtruere, non cum arrogantibus contentionibus deſeruire. Quincunque igitur voluerit proximorum animabus vtilis eſſe, eoſque verbis ædificare: primò ſtudet in ſeipſo habere quicquid alios eſt docturus: alioquin parum proficiet. Nam verbum eius erit inefficax, niſi priùs homines in eo comperiant eſſe quod docet, & longè maiora.

INSTRVCTIO VITÆ SPIRITVALIS,

edita à

B. VINCENTIO,

Ordinis Prædicatorum.

CAPVT I.

De paupertate.

Inprimis Religiosus debet omnia terrena & transitoria cōtemnere.

Oportet enim primitus, omnia terrena contemnat, & velut stercora reputet, & solùm districtissimè quantum satis sit ad necessitatem, de ipsis recipiat. Quam necessitatem in pauco colligat, sufferendo etiam quædam incommoda propter paupertatis amorem, sicut quidam ait: Scio quod laudabile non est, pauperē esse, sed in paupertate paupertatem

amare, & paupertatis inopiam propter Christum gaudenter & hilariter sustinere. Proh dolor, multi de paupertatis solũ nomine gloriantur, sed quo pacto? Vt eis nihil desit. Dicunt se amicos paupertatis, sed paupertatis sodales & amicos fugiũt pro suo posse, famem, sitim, contemptum, despectionem. Non sic beatissimus Dominicus Pater noster. Non sic ille, *qui cùm diues esset, egenus factus est:* omnesq; Apostoli, qui (vt nosti) verbo & exemplo docuere. Nihil ab aliquo petas, nisi esset necessitas, nec acquiescas cuicunq; dare volenti, quibuscumq; precibus, etiam sub prætextu, vt indigentibus largiaris, quia crede quòd in hoc ipso, & omnes, qui audierint, finaliter multum ædificabuntur, ac per hoc ad contemptum mundi eos poteris faciliùs inducere, & ad subuentionem aliorum indigenti-

Fucati paupe-res.

2. Cor. 8.

Quæ fugien-da pau-perta-tis a-matori.

genti-

gentium inclinare. Neceſſitatem autem tuam intelligo, in parco victu, & vili veſtitu, & calceamento, quibus tunc præſentialiter indiges. Non voco autem neceſſitatem, librorum inopiam, ſub quorum velamine frequenter magna auaritia comperitur. Satis enim libri communes, vel accommodati inueniuntur in ordine. Et quicunque effectum prædictorum voluerit clarè cognoſcere, ſtudeat primò corde humili adimplere: alioquin, ſi corde tumido contradicere voluerit, foris ſtabit, Nam à Chriſto, humilitatis magiſtro, humilibus manifeſtatur veritas, quæ tumidis occultatur.

Neceſſitas quibus contineatur.

Deus ſuperbis reſiſtit, humilibus dat gratiam.

CAPVT II.

De taciturnitate.

FActo ergo paupertatis ſtabili fundamento, à Chriſto fundatore in vertice poſito, dicente:

Beati

Mat. 5. *Beati pauperes spiritu, &c.* ad re-
Refrænanda lingua per sacrum silentium quod est custos Religionis Qui enim nō refrænat linguam suam, huius vana est religio. stringendum linguam viriliter se accingat, vt lingua, quæ vtilia debet loqui, ab ociosis & inutilibus compescatur omnino: & vt meliùs restringat, penitus non loquatur, nisi interrogatus: interrogatus dico, de re necessaria & vtili: nam inutilem quæstionem silentium debet soluere. Si qui tamen causa solatij, vel inuectiua ipsi dicant, ne onerosus alijs videatur, quandam vultus hilaritatem, & benignitatem poterit ostendere, sed nullo modo loqui, etiam si illos, quicumque sint, de hoc viderit murmurare, vel contristari, aut verba detractionis proferre, ipsum causando singularem, seu superstitiosum & grauem. Debet tamen pro ipsis attentius orare, vt Deus ab eorum
Iac. 1. cordibus omnem turbationem amoueat. Poterit tamen aliquando loqui, si immineat aliqua necessitas,

cessitas, vel proximi charitate vel obedientia prouocatus, & tunc valde præmeditatim, & cum paucitate verborum, voce humili & submissa. Quod etiam debet facere, dum alicui habet respondere de aliquo. Nam taceat ad tempus, ad proximi ædificationem, vt tacendo discat, qualiter suo tempore loqui veleat, rogando tamen Deum, vt per seipsum suppleat cordibus proximorum interiùs inspirando ea, à quibus interim se abstineat, linguam per silentium edomando.

CAPVT III.

De cordis munditia, & passionum ac sensuum mortificatione, per quam puritas mentis acquiritur.

EXtirpatis igitur per paupertatem voluntariam & per silentium multis solicitudinibus, quæ impediunt virtutum semina,

ne

ne quantumcumque in agro cordis sæpe & sæpiùs seminata inspiratione diuina, valeant pullulare: iam tibi superest cura, virtutibus illis ampliùs insudare, quæ te adducant ad illam cordis mũditiam, per quam interiores oculi iuxta Saluatoris eloquium, aperiantur in contemplatione diuina, per quam habeas quietem & pacem, & ille *cuius in pace factus est locus eius:* in te quoque habitare dignetur. Nec intelligas me loqui de munditia, quæ hominem purgat tantummodo á luxuria cogitationis immundæ, sed loquor potiùs de illa munditia & cordis puritate, quæ hominem elogat, quantum in hac vitã possibile est, à quibuscunq; cogitationibus inutilibus, vt iam non libeat homini aliquid cogitare, nisi de Deo, vel propter Deum. Ad hanc autem obtinendam cælestem (vt ita dicam) imò diui-

Ps. 75.

Vera cordis munditia.

nam

nam quodammodo puritatem, (*nam qui adhæret Deo, vnus eſt ſpiritus cũ eo*) iſta neceſſaria ſunt. Primò, omnium ſtudeas, quantumcumque potes, abnegare te ipſum, iuxta Saluatoris præceptũ, *Qui vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, &c.* & hoc ſic intellige, vt tuam voluntatẽ in omnibus mortifices, & conculces, & in omnibus ei contradicas, benignè amplectendo aliorum voluntatem, ſi tamen licita ſit & honeſta. Hoc tamen generaliter habeas pro quacunq; re temporali, per quam corporalibus neceſſitatibus deſeruitur. Nunquam ſequaris voluntatem propriam, vbi alium contradicere videas quantumcunq; exorbitare videatur à proprio iudicio rationis. Debes enim ſufferre quodcumq; incommodum pro interna mentis tranquillitate ſeruanda, quæ per tales repugnantias perturbatur, dum homo

Cor. 6.

Neceſſaria ad puritatem cordis abnegatio ſui ipſius.

Nunquam ſtandũ & fidẽdũ proprio iudicio.

homo ſuo iudicio adhærendo, & ſuam voluntatem implendo, verbis vel cogitationibus cum alijs altercatur. Et non ſolùm in temporalibus, ſed etiam in his, quæ ſpiritualia ſunt, vel ad ſpiritualia ordinata, alterius potiùs, quàm tuam impleas voluntatem, dummodò ſit bona, licet tua perfectior videatur, quia maius detrimentum acquires in diminutione humilitatis: tranquillitatis & pacis, cum alijs contendendo, quàm poſſit prouenire profectꝰ in quocunq; alio virtutis exercitio, voluntate propria aſſecutâ, alteri repugnando. Et hoc intelligas quantum ad illos, qui ſunt tibi familiares, & in ſpirituali exercitio ſocij, & qui ad perfectionis virtutem anhelant, non de illis, *qui dicunt bonum malum, & malum bonum*, & qui ſtudent aliorum dicta & facta carpere, & iudicare, pluſquam ſua praua corrigere.

Vitanda iurgia, & contentiones.

Non obediendũ malis.

Iſaiæ 5.

Non

Non enim dico, quòd debeas talium iudicio adhærere in his quæ ſpiritualia ſunt. Nam in temporalibus benè debes: quorumcũq; voluntatem plus quàm tuam exequi & implere. Si autem in his quæ ſecundùm Deum operari deſideras, ſiue ad profectum tuum, vel ad Dei honorem, vel proximi vtilitatem, aliquos tibi obſiſtere videas, ſeu etiam totaliter impedire, ſiue ſint ſuperiores, ſeu pares vel inferiores, noli contentionibus deſeruire, ſed teipſum in teipſo reſtringe, & te cum Deo tuo collige, illiq; dicas: ***Domine vim patior, reſponde pro me.*** Nec de hoc contriſteris, quia non poſſunt id facere, niſi finaliter pro bono tuo & aliorũ ſit expediens. Imò plus dico tibi, quòd quantumcumq; ad præſens nõ videas, videbis finaliter, quòd illud in quo tibi eos impedimenta præſtare credebas, erit tibi adiuuamentum

Conſtãti animo opꝰ Dei proſequẽdũ.

Quid faciendũ quãdo obſiſtitur ſancto conatui.

Iſa. 38.

N. B. huiꝰ S. viri dictum experientia ſæpe probatum.

Quādo diuini tq obsistitur, tunc maximè diuina. Prouidentiæ fidendū, & omnia committēda. Pax & tranquillitas cordis quærēda & tenenda.

tum ad tuum propositum assequendum. Licet autem de horto Sacræ Scripturæ possem tibi ad hæc exempla producere, sicut de Ioseph, & multis alijs: nolo tamen contra id facere, quod prædixi, sed experto crede, quia ita est. Si etiam in his quæ secundū Deum desideras, te videas quodammodo diuinitus impediri, vel per infirmitatem, vel quocunque alio contingente, de hoc nullatenus contristeris, sed totum æquanimiter feras, & te ex toto committas illi, qui meliùs nouit, quid tibi expediat, quàm tu ipse, qui te ad se continuè subleuat, dummodo teipsum illi ex toto comittas quamuis fortè tu hoc minimè videas. Ad hoc ergo sit totum studium tuum, vt teipsum in pace & tranquillitate cordis possideas, & pro quocunque euentu non doleas, nisi de solo peccato proprio vel alieno, seu etiam de his qui te indu-

inducerent ad peccatum. Non ergo te contristet quicunque casus fortuitus, non te exagitet indignationis stimulus contra defectum alterius, sed habeas ad quemcunq; miserationis & compassionis affectum, cogitans semper, quòd tu peius faceres, nisi te Christus IESVS sua gratia conseruaret. Præpara insuper teipsum ad quæcunq; opprobria, ad quæcunque aspera, ad quæcunq; aduersa pro CHRISTI nomine sufferenda. Omnem etiam appetitum, seu cogitatum tibi suggerentẽ appetitum cuiuscumq; altitudinis, sub quocunque charitatis prætextu in ipso principio & ortu suo, velut caput draconis infernalis, cauterio mortifices, cum baculo crucis, tibi CHRISTI humilitatem ac durissimam passionem ad memoriã reuocando, qui regnum fugiens, Crucem voluntarie est amplexus, omni confusio-

Aliorũ vita excusanda.

Honor non est expetendus, quia tanquã quoddam venenũ omnis ambitio est fugienda.

fusione contempta, omnem hu-
manam laudem fugiens cum ho-
nore tanquam venenum mortife-
rum. Et tu in despectu tui gau-
dens, te ipsum talẽ verè & ex
corde reputes, qui meritò debeas
ab omnibus cõculcari & despici.
Videas continuè tuos defectus,
peccata tua, & ea aggraua quan-
tumcunq; poteris: aliorum ve-
rò defectus post tergum proijcias
& non videas, & si vides, alleuie
& excuses, & ipsis compatiaris
& adiuues quantũcunq; poteris.
Auerte oculos tuos & mentis &
corporis ab aliorum aspectu; v
teipsum possis inspicere in lumi-
ne vultus tui. Teipsum cõsidera
& sine simulatione diiudica. I
omni actu, locutione, cogitatio
ne, actione, te ipsum reprehende
& in te semper compunctioni
misericordiam studeas inuenire
cogitando quòd bona tua no
sunt plenè expleta, nec feruo

Propria delicta aggrauanda.

Propria bona opera extenuanda.

facta

acta quo deberent, sed negligen-
ijs inquinata: vt meritò omnis
ua justitia panno menstruato de-
eat comparari. Te ipsum con-
inuè reprehendas, nec permit-
as in te sine increpatione transi
e negligentias verborum & ope
um, sed & de ipsis cogitationi-
us, non malis tantummodo, sed
nutilibus, in conspectu Dei tui
mni hora graviter reprehendas
e, ut miserrimum peccatorum
ommissorem & plus vilem te re-
uta, & miserabilem pro defecti-
us coram Deo, quàm sint qui-
unq; proquibuscunque peccatis;
& meritò à cœlestibus gaudijs ex-
ludendum, si secundùm justitiam
uam, & non secundùm misericor-
iam vellet tecum agere Deus, qui
anta super multos alios tibi præ-
ogavit, ad quæ omnia ingratus
xtitisti. Considera etiam diligē-
r, & cum pavore rumina, quòd
ptitudinem ad bonum, & grati-

Ratio devitandi sui existimationē & humilitatē comparandæ.

 am,

am, seu sollicitudinem ad virtute à te ipso non habes, sed Christus sua misericordia dedit: quòd si voluisset, potuisset, ita conferre cuicunque, te in luto fecis derelicto. Cogita etiam, & ad hoc tibi ipsi persuadeas, quòd non est peccator, qui non magis assisteret Deo suo, quàm tu, & qui non magis recognosceret Dei beneficia, si recepisset gratias, quas tu sola Dei gratuita bonitate, & non propriis meritis recepisti: propter quod potes te ipsum viliorem & inferiorem omni homine iudicare, & merito formidare, ne ingratitudine, te Christus foras abijciat. Nec dico, per ista credas te esse extra gratiam, vel in mortali; quamvis alij peccatores habeant innumerabilia mortalia, quod est nobis occultum, tum propter fallax judicium, tum propter subitam contritionem, & divinæ gratiæ præviam infusionem.

Modus se humiliandi.

Dum

Dum autē te vilificando alijs peccatoribus comparas, non expedit ad eorum peccata descendere, sed solùm in generali cum eorum peccatis tuam ingratitudinem ponderando. Quòd si etiam in speciali velis eorum peccata videre, potes eadem peccata in te quadam similitudine transformare, sic te in tua conscientia increpando: Ecce ille est homicida, & ego miser quoties occidi animam meam? Ille fornicator & adulter est, & ego tota die fornicor & adultero, à Deo meo oculos avertendo, & diabolicis suggestionib⁹ me supponendo, & sic de alijs. Si autem videris, quòd diabolus te velit in talibus responsionibus quodammodo per talia ad desperationem inducere, tunc omissis talibus increpationibus, in spem assurgas, considerata bonitate & clementia Dei tui, qui tot te beneficijs iam prævenit, nec dubium quin opus

Quomodo quis seipsum omnium vilissimum existimare possit.

suum in te velit perficere, quod in cepit. Cõmuniter tamen de homine spirituali, qui aliqualem Dei notitiam iam percepit, de hac desperatione timere non expedit, dũ toto studio ad se increpandum invigilat. Illud tamen posset accidere, imò sæpè accidit in homine incipiente, & specialiter, quem Deus liberavit à multis periculosis sceleribus, quibus fuerat involutus. Ex his quæ suprà iam perstrinxi, generabitur in te virtus illa quæ est mater & origo custosq; virtutũ, scilicet humilitas, quæ interiores oculos aperit ad Dei cõspectũ cor humanũ ab omni superflua cogitatione purgando. Nam dum homo in suã resilit parvitatẽ, seipsum vilificando, se increpando, se detestando, suam nihileitatẽ cõsiderando, sibi ipsi intentissimè displicẽdo & hæc & similia cogitando & talem se verè existimando, in tantũ circa propria negotia occupatur

Quanta præstet virtus humilitatis.

quòd

quod omnis alia inutilis cogitatio evanescit. Et sic, dum anima omnia audita, visa, & temporaliter operata, à se repellit, & in oblivionem adducit, incipit ad seipsam redire, & modo mirabili in seipsa convalescit, & sic ad originalem iustitiam & cœlestem puritatē appropinquare incipit: sic dum in seipsa reflectitur, contemplationis oculus dilatatur, & in se scalam erigit, per quam transeat ad contemplandum angelicum spiritum, & divinum: & ex tali contemplatione animus exardescit ad bona cœlestia, & omnia temporalia à longè conspicit, tanquam nihil. Per hoc illa perfectio charitatis incipit in mente fervescere, quæ velut ignis consumit omnem rubiginem interioris hominis, atque sic totam animam occupat charitas, & non est quo intret vanitas. Nam quicquid cogitat, quicquid loquitur, vel operatur, totum pro-

Perfecta charitas non solùm foras mittit timorē sed etiam vanitatè & inanē gloriam.

venit ex dictamine charitatis. Vn-
de securè potest alijs prædicare si-
ne detrimento, sine inanis gloriæ
periculo. Neque enim (ut jam
dixi) potest aliqua vanitas sub-
intrare, vbi charitas totum occu-
pavit. Nunquid iam respectũ ha-
bebit amplius ad aliquod commo-
dum temporale, qui omnia reputat
velut stercus? Sed & ipse laudis
appetitus, nunquid animum ejus
poterit subintrare, cùm se videat
velut stercus vilissimum coram
Deo, miserum abominabilem, &
ad omnia peccata proclivem, nisi
eum sua benignitate manus con-
ditoris cõtinua cõservaret? Quo-
modo iam extolli poterit de quo-
cunque bono opere, qui luce cla-
riùs videt se nihil posse penitus
agere nisi continuè de hora in ho-
ram divina virtus quodammodo
cogat eum atque constringat?
Quomodo jam sibi aliquid attri-
buet, ac si à seipso proveniat, qu

non dicam centies, sed etiã millies est expertus suam impossibilitatem in quibuscumque bonis operibus magnis & paruis. & qui toties cognovit se non posse, dum voluit, & qvando (ita dicam) non voluit, nec curavit, nec super talibus cogitabat, viderit se subitò divinitùs excitatum fervore mirabili ad illa facienda, quæ priùs cum omni conatu suo implere non poterat? Nam & talem impossibilitatem idcirco DEUS tam longo tempore dominari permittit in homine, ut homo discat humiliari, & ut nunquam in seipso inaniter glorietur, sed DEO attribuat omne bonum, non solum ex consuetudine quadam, sed potiùs ex intimis cordis sui: ut pote, qui ex propria experientia doctus, luce clariùs videt, quòd non solùm non potest operari, *sed nec* IESUS, *dicere, nisi in Spiritu Sancto*. & nisi ille donaret, qui dicit: *Sine me nihil po-*

1. Cor. 12.

 hil po-

Ioan: 15. *hil potestis facere.* Vt jam recogitãdo ex totis animæ suæ viribus, Domino confiteatur & dicat: *Omnia opera nostra operatus es in nobis Domine.* Ac cum Psalmista clamet: *Non nobis Domine, non nobis sed nomini tuo da gloriam.* Non igitur tali timenda est vana gloria, quando jam Dei gloria, & animarum zelus eius præcordia totaliter occupant. Ecce jam summariè perstrinxi, & in quodam breviloquio posui ea, quæ sunt necessaria homini in seipso, quantum ad vitæ suæ perfectionem, si utiliter, & sine periculo vult animæ suæ procurare salutem. Et hæc quidem sufficerent homini illustrato, & altum intellectum habenti, & qui in operibus spiritualibus longum habuisset exercitium, quia in his quæ posui breviter, tanquam in quibusdam vitæ perfectæ principijs, recolligere posset quæcumque alia perfectorum actuum exerci-

Isaia 26.

Ps. 113.

xercitia. Nam his tribus præmissis perfectè servatis, scilicet volũtaria paupertate, taciturnitate, & interna mentis exercitatione, de quibuscumq; alijs exterioribus actibus quomodo essent faciendi, homo facilè judicaret. Quia tamen non omnes possunt capere faciliter breviter dicta, paulo diutiùs insistemus circa particulares actus virtutum.

Tria principia vitæ spiritualis

CAPVT IV.

QVOD PER INSTRVCTOREM *idoneum citiùs & faciliùs pervenitur ad perfectionem, quam per seipsum.*

SCiendum igitur, quod homo faciliùs & in breviori tempore posset ad perfectionem pertingere, si haberet instructorem cujus regimine duceretur, cujus obedientiam in omnibus actibus parvis & magnis totaliter sequeretur, quàm si ali-

Alteri subesse, ab eoq; regi & instrui

magis sa- lutare. si aliqvis conetur seipsum perfice-re, quantumcumq; vigeat acumi-ne intellectus, & libros habeat, in quibus videat virtutum omnium structuram exaratam. Imò plus dico, quòd nunquam Christus su- *Nota.* am gratiam ministrabit, sine quo nihil possumus, si homo habet à quo possit instrui & deduci, & ne-gligit, vel non curat alterius du-catum amplecti, se credens sibi suf-ficere, & per se posse investigare, & invenire quæ sunt vtilia ad sa- *Via obedi- entiæ via regia.* lutem. Ista enim via obedientiæ, est via regia, quæ homines inof-fenso pede ducit ad summitatem scalæ, cui Dominus apparet inni-xus. Hanc viam tenuere omnes Sancti Patres in eremo, & breviter omnes, qui ad perfectionem atti-gerunt, per hanc semitam proces-serunt. Nisi fortè Deus aliquos per seipsum instruxerit ex privile-gio gratiæ singularis, deficientib' eis, nec invenientibus, qui eos fo-

ris instruerent: quia tunc pietas di-
vina per se supplet, quod exteriùs
minimè reperitur; si tamen corde
humili & ferventi ad Deum acce-
dunt. Et quidem isto tempore
(hei nobis miseris) in aliquibus
locis quasi nullus reperitur, qui
alios de perfectione vitæ instruat,
quin potiùs, si homo velit tende-
re ad Deum, inveniet retrahentes
multos, & quasi neminem adiuvã-
tem. Quamobrem expedit, ut
tunc homo ad Deum toto corde
recurrat, & ab eo instrui cum om-
ni orationum instantia & cordis
humilitate deposcat, & se in Deum
proijciat, se illi totaliter commit-
tendo, ut ipsum benignus tanquã
orphanum sine Patre recipiat, qui
neminem vult perire, sed vult ad
cognitionem veritatis quoscunq;
venire. Igitur ad te dirigo sermo-
nem meum, qui magno cordis af-
fectu Deum desideras invenire, qui
ad perfectionem anhelas, ut ani-

mabus aliorum vtilis esse valeas. Ad te ergo nunc dirigo sermonem meum, qui corde simplici & non duplici accedis ad Deum, qui quæris virtutum intima penetrare, qui per viam humilitatis pervenire desideras ad gloriam maiestatis.

CAPVT V.

DE OBEDIENTIA SERVANDA, statutis & ceremoniis Ordinis.

Dici solet, Religiosus vel Ceremoniosus vel Criminosus quare inclinationes & omnes ceremoniæ Ordinis adamussim servandæ.

DVobus igitur jam præmissis, scilicet paupertate & taciturnitate, tanquam fundamentis primarijs, Christi athleta se accingat, ut obedientiæ regulam & semitam in omnibus & per omnia teneat, quantum poterit, inconcussè scilicet regulam, constitutiones, rubricas ordinarij & aliorum librorum, omni loco & tempore, intus, & extrà in refectorio, dormitorio, in choro, inclinationes, & prostrationes, surgendo & stando, & omnes

mnes majorum ordinationes ad unguem teneat, & servet quantum potest, semper cogitans verbum Christi. *Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit.* Deinde ad coaptandum corpus suum totaliter in obsequio Christi Iesu coerceat, ut omnes actus & motus corporis sint omni morum honestate compositi, secundum regularium disciplinam. Neque enim poteris unquam animam ab inordinatis cohibere, nisi prius studueris corpus tuum subijcere disciplinæ, ipsum restringendo non solùm ab omni actu, sed etiam ab omni motu incongruo & inepto.

Luc. 10.

Prompta obedientia exhibenda.

CAPVT VI.

DE MODO REGVLANDI *corpus circa cibum & potum.*

IGitur regulationem corporis intendendo: Primò contra Gulam insistas. Nisi enim contra hanc victoriam habeas, in vanum laboras

Gula quomodo frenanda.

laboras in acquisitione aliarum virtutum: istum autem modum observes. Primò, ut nihil tibi in speciali procures, sed cibarijs, quæ fratribus cõmuniter apponuntur, sis contentus. Secularibus volentibus tibi xenia mittere, nullatenus acquiescas pro tua persona: si tamen volunt conventui mittere, mittant. Invitationes fratrum extra refectorium nullo modo recipias, sed continuè refectorium teneas, omnia jejunia Ordinis observando. Et hoc intellige, quãdiu Christus te in sanitate conservabit. Nam si infirmus fueris, juxta infirmitatis necessitaté te tractari permittas, nihil tibi penitus procurando, sed omnia cum gratiarum actione recipias, quæ tibi fuerint ministrata. Vt autem non excedas in sumptione cibi & potus, debes naturam tuam diligentissimè examinare, quanto cibo & potu valeas sustentari, ut scias judicare

Intelligendum est in prãdio & non in collatione vespertina

dicare

dicare inter superfluum & necessitatem. Hoc autem habeas pro regula de cibo generali, ut saltem de pane comedas sufficienter, quãtum natura requirit specialiter dũ jejunas: nec unquam credas diabolo suadenti tibi facere abstinentiam de pane. Et in hoc poteris experiri quantum natura requirit, vel quid sit illi superfluum, si tempore binæ refectionis post nonam inveneris te gravatum, & in stomacho sentias quendam adorem, ut orare, scribere vel legere nequeas: communiter hoc accidit propter excessũ: idem si sentias post matutinas, quando cœnasti. Similiter quoque quando jejunas, si post completorium idem gravamen esse percipias. Igitur comede satis de pane, sic tamen, ut post comestionem sis paratus legere, scribere, vel orare. Si tamen illa hora non esses ita aptus, sicut alijs horis, dum tamen non sentires grava-

quãdo aut nihil aut parum panis, tantũ conceditur, inordinarijs jejunijs Ecclesiæ. Indicium nimietatis cibi & potus.

gravamen illud, ut prædixi, non est signum excessus. Cogita igitur tuæ naturæ sufficientiam modo prædicto, vel aliter, prout docebit Altissimus, à quo debes suppliciter postulare. Sis sollicitus valde, illum modum continuè observare, & semper in mensa quicquid comedis æstimare: & quando per negligentiam excesseris, non sinas absq; pœnitentia digna pertransire. De potu verò nescio tibi regulam ponere, nisi quòd paulatim te restringas de die in diem minus bibendo: ita tamen quòd non sitias nimis de die & nocte: specialiter autem cùm potagium comedis, potes faciliùs pertransire cum potu temperato; ita tamen quòd sufficiat ad cibi digestionem. Nullo tamen modo bibas extra comestionis horam, nisi in sero, quãdo jejunas, & tunc valdè temperatè, vel nisi propter laborem itineris, vel quacunque alia lassitudine. Bibas autem vi-

num

num ita lymphatum, quòd vini fortitudo deficiat. Et si esset forte, apponas aquæ medietatem, vel plus, & magis, vel minus, secundùm quòd Dominus inspirauerit.

CAPVT VII.

DE MODO CONSISTENDI in Mensa, quo ad vtrumq; hominem.

Institutio monachalis tempore comestionis & prandij.

PVlsato itaque cymbalo, cum omni maturitate lotis manibus, in claustro sedebis; nola pulsata, refectorium introibis, & non parces tibi, cum omni fortitudine tua vocis, & corporis modestia, Dominum benedicens; & iuxta ordinem tuum te collocabis in mensa, cogitans apud te corde pauido, quod debeas peccata populi manducare. Cor tuum etiam præparabis ad intelligētiam lectionis, quæ legitur in mensa: vel, si lectionem non habeas, ad meditationem aliquam spiritualem, ut ne-

qua-

quaquam totus comedas, ſed corpore ſuam refectionẽ habente, anima nullatenus defraudetur. Poſitus autem ad menſam, veſtimenta decenter coaptes, cappam ſuper genua retorquendo. Statue autẽ pactum tecum omnino, ut nullo modò circumſpicias comedentes, ſed ſolùm tibi appoſita videbis. In principio, cum ſederis, ne extendas ſubitò manus ad incidendum panem, ſed ſtes aliquamdiu ſuper te, uſque quo ſaltem dicas *Pater noſter.* & *Ave Maria*, pro animabus defunctorum, qui in purgatorio exiſtũt, magis indigentium. Hoc autem generaliter habeas, quod omnem actum, & omnem corporis motum cum quadam modeſtia facias. Si panem diverſum, durum, mollem, album, aut aliter factum ante te habeas, illum comedas qui eſt vicinior, & libentiùs comedas illum, ad quem minùs ſenſualitas inclinatur. Nunquam in menſa aliquid

quid petas, ſed permitte alios pro te poſtulare: quòd ſi non facerent, patientiam habe. Non teneas cubitos ſuper menſam, ſed ſimpliciter manus. Non teneas crura divaricata, nec pedem alteri ſupponas. Non recipias ſcutellas duplices, vel aliud quodcũque, niſi tantum quantum communiter omnes alij habent. Quamcunque pitantiam, à quocunque miſſam, etiam à Priore, non comedas, ſed ſi potes, competenter in fragmẽtis abſcondas, vel in ſcutella. Vbi nota quòd mos Deo gratus eſt, aliquid de potagio Chriſto pauperi ſemper in ſcutella dimittere: ſimiliter aliqua panis fragmenta, non cruſtas, imò illas comedas, & de pane confracto Chriſto dimittas. Nec nimis cures, ſi de hoc aliqui murmurent, dummodo Prælatus tibi non mandaverit oppoſitum. Et generaliter de omni eo, quod comedis, aliquam particulã Chriſto

Mos Deo gratus, pauperib⁹ condeſci-dere.

ſto

sto pauperi dimittas & bolos meliores & non viliores. Sunt tamē aliqui, qui vilia tantùm donant Christo, sicut porcis fieri consuevit. Si autem cum uno pulmento sufficienter potes comedere de pane, in secundo pulmēto aliquid de pane reponas, & Christo dimittas, Et, si tibi Dominus donaverit, potes facere quasdam mirabiles abstinentias Deo gratas, & hominibus incognitas. Si est tibi cibus insipidus, ex defectu salis, vel alia quacunque causa, noli apponere ibi sal, nec aliud condimentum, propter Christum felle & aceto potatum: sed sensualitati resistas. Similiter quæcumque salsamenta, quæ ad nihilum valent nisi ad gulæ incitamētum, dimittere occultè potes. Quandocunque aliquis bolus gratus tibi circa finem apponitur, istum dimitte propter Deum. Similiter caseum, fructus, & huiusmodi, sicut nectar, vinum

Paucis cōtentari.

melius

melius apportatũ, & cætera, quæ non sunt necessitatis pro salute corporis humani: imò frequenter est noxium, dum non prodest, quod delectat. Si dimiseris propter Christum hæc, non dubito quin tibi præbebit in dulcedine Christus Dominus cibum consolationis spiritualis, & etiam in illo cibo, quo contentus es propter Christum. Et ut meliùs & faciliùs possis à quibuscunque volueris abstinere, ponas in corde tuo, quando vadis ad mensam, quòd pro peccatis tuis debes in pane & aqua abstinere. Vnde panis sit solus cibus: pulmentum tamen, non pro cibo adijcias, sed ut possis panem convenientiùs deglutire. Tene, quod si hoc posueris in corde tuo, videbitur tibi magna pitantia, habere aliquid de pulmento. Et observes quòd non ponas offas multas in paropside, sed sufficiat tibi panem intingere.

Temperãtia in cibo sumẽdo.

Quan-

Quando verò pulmentum non habueris, comedas panem unum, vel dimidium, vel paulò plus, videlicet quando bis comesturus non es, & naturæ satisfacies etiam si alia non haberes. De multis talibus actibus, quos tibi exprimere non possum, te instruet Christus, si ad ipsum ex corde recurreris, & totã spem in ipso posueris. Quis enim exprimere valet modos innumeros, quos tibi Deus demonstrabit? Sis etiam attentus, ne sis de illis, qui finem non faciunt in edendo: imò quàm citiùs poteris te expedias, servata debita honestate, ut magis lectioni possis attendere.

Debitas gratias Deo referre.

Cùm â mensa surgis, ex toto corde regratieris Altissimo, qui tibi contulit bona sua, & qui tibi virtutem aliquam præstitit, ne tibi sensualitas prævaleret. Non parcas voci tuæ, sed secundùm possibilitatem tuam gratias age bonorum omnium largitori. O charissime,

rissime, cogita quàm innumerabiles sunt pauperes, qui ad delicias maximas reputassent, si habuissent, tantummodo panem, quem tibi cum alijs cibarijs Dominus ministravit. Ita enim veraciter debes cogitare, quòd Christus est, qui tibi dedit, imò plus, quòd in mensa ipse tibi servivit. Vide ergo cum quanta disciplina, cum quanta reverentia, maturitate, & tremore, debes in mensa cōsistere, ubi vides præsentialiter Deum tuum in propria persona ministrare. O quàm beatus esses, si tibi desuper daretur mentalibus oculis ista cōspicere. Videres enim Sanctorum multitudinem copiosam cum Christo per totum refectorium discurrere.

CAPVT VIII.

DE MODO PERSEVErandi in *sobrietate & abstinentia.*

VT autem in tali modo sobrietatis

tatis & abstinentiæ jugiter perseveres, sta iugiter in timore, & à Deo omnia bona quæ habes totaliter recognosce: ab ipso perseverantiam pete. Et si, non vis corruere, noli alios iudicare, nec cōtra eos indignationis spiritu movearis. Si eos vides in edendo debitum ordinem non servare, ne scandalizeris, sed eis compatiaris, ex corde, & pro eis ora, & eos in corde tuo quantum potes excusa, cogitando, quòd nec tu potes aliquid, nec ipsi possunt, nisi quātùm Christus porrigit manum suam, qui non pro meritis tribuit, sed pro suo beneplacito voluntatis. Si hæc cogitaveris, firmus eris Nam quæ est causa, quòd multi quandoque incipiunt multa facere in abstinentia, & alijs, qui non perseverant, corpore torpente & spiritu frigescēte? Certè nulla alia nisi propter eorum elationem & præsumptionem; dum de se præsumen-

Elatio & præsumptio multorum ruina.

mentes, alijs indignantur, eos in
cordibus suis judicando: & ideo
Deus subtrahit ab eis donum su-
um; & vel spiritu frigescunt, vel
ex indiscretionis vitio plus faci-
entes quàm oporteret, infirmita-
tem incurrunt: & sic tandem
dum ad restaurationem corporis
intendunt, in hoc quoque metas
excedunt, efficiunturque gulosi
plusquàm alij quos primitus judi-
cabant, sicut ego de quibusdam
cognovi. Nam istud communi-
er accidit, quòd quicunque ali-
um in aliquo judicat, Deus tan-
lem permittit eum in illum defe-
ctum cadere, vel majorem. *Ergo*
ervias Domino in timore. Et quan-
ocunque te sentis in exaltatione
b memoriam beneficiorum quæ
bi donat Altissimus, *apprehende*
isciplinam increpationis & propriæ
eprehensionis, *ne quando irascatur*
bi Dominus, & pereas de via justa.
sic feceris, stabilis permanebis.

Psal. 2.

Ecce indicavi tibi modum Altissimo gratum. contra gulæ dominium ad quem pauci pertingunt, qui non excedant, vel plus vel minus edendo, vel debitas circumstantias non servando.

CAPVT IX.

DE MODO SERVANDO *in somno & vigilijs, lectionibus, orationibus, contemplationibus Matutinis & alijs Horis dicendis.*

POst hæc nitaris contra somnum & vigilias modum magis debitum custodire, in quo valde difficile est habere mensuram. Vbi nota, quòd duo sunt in quibus specialiter imminet periculum corporiri, & per consequens animæ, si discretionis limites excedas: scilicet, in nimia abstinentia, & vigilia inordinata: nam in alijs virtutum exercitijs non sic est periculum in excessu.

Vitanda nimia vigilia.

excessu Et propter hoc diabolus habet istam astutiā finaliter. quod quando videt hominē spiritu ferventem, immittit ipsi suggestiones, ut faciat abstinētias & vigilias magnas, ut per hoc inducat eum ad tantam corporis debilitatem, quòd infirmetur & debilitetur, ita ut ulteriùs ad nihil valeat: imò, ut supra dixi, ut plus postea comedat & dormiat quàm alij Et talis nunquā audet assumere exercitium in vigilijs & abstinentijs, recognoscens se per talia infirmatum, sibi diabolo suggerente & dicente: non facias talia: nescis quòd ob talia fuisti infirmus? cùm tamen non fuerit per vigilias & abstinentiam infirmatus, sed quia in his discretionis tramitem non servavit. Vnde homo simplex non intelligit sophismata diabolica quibus ex utraq; parte decipitur. Vnde sub colore boni ipsi dicit: Tu fecisti tot peccata, quando poteris

ſatisfacere, Vel ſi non fecerit peccata enormia, dicit ei: O quanta paſſi ſunt Martyres & Eremitæ. Et credit ſimplex homo, quòd cùm talia habeant ſpeciem boni, non poſſint eſſe niſi à DEO: & DEO permittente hoc fit, maximè quando talis primò cum magna humilitate & tremore, & cum inſtantia orationum non recurrit ad DEUM, qui eum illuminaret & dirigeret, quando non reperiret hominem directorem. Homo enim qui ſub obedientia ſancta conſiſtit, & continuè per regulam directionis dirigitur, & inſtruitur, à talibus deceptionibus tutus eſt, etiam ſi ipſe Pater ſpiritualis aliquando aliqualiter erraret. DEUS enim propter obedientiæ totum ſibi diſponit ad bonum, ſicut probari poſſet multis auctoritatib⁹ & exemplis. Itaq; circa ſomnum & vigilias, talis modus poterit obſervari; ut ſcilicet tempore æſtiuo poſt prandiũ, poſt-
quam

quam campana pro ſilentio eſt pulſata, ſubinde quieti membra componas: quia illud tempus ad ſpiritualia exercitia minùs aptum eſt, & per hoc in nocte ampliùs poteris vigilare. Hoc tamen generaliter debes obſervare; quotieſcũque vis dormire, ut ſemper vel Pſalmos rumines vel ſpirituale aliquid mediteris, quod etiam ſomno intercipiente, quandoq; tibi in imaginatione præſentetur. In ſero hoc communiter habeas, ut non multum vigiles: nam per vigiliam ſerotinâ impeditur attentio & devotio in matutinali officio. Eſt enim cõmuniter talis ſomnolentus, gravis & indevotus, quando nimis vigilat in ſero: imo aliquando ex toto à matutinali officio cogitur remanere. Igitur ſtatuas tibi aliquas breves orationes, vel aliquam lectionem, vel meditationem, quibus in ſero, antequam dormias, breviter occuperis. Et

Eunti cubitũ quid obſervandum.

Quid meditãdum.

inter alias meditationes, si in hoc fertur tua devotio, potest tua mens ferri ad ea quæ in passione Domini illa hora contigerunt, & similiter faciendo in omnibus alijs horis, juxta modum quem habes à B. Bernardo traditum, vel prout tibi Dominus inspiraverit. Non tamen est omnium devotio uniformis, sed alius plus alio excitatur. Alijs enim sufficit in sua simplicitate in foraminibus petræ habitare. Nullus tamen, quantumcunque pollens ingenio, debet omittere ea, quæ possunt eum ad devotionem excitare: imò quæ legit vel studet, debet ad Christum inflectere, cum ipso loquendo, & ab ipso intelligentiam postulando. Sæpè, dum actu studet, à libro debet ad horam oculos avertere, & oculis clausis se in Christi plagis abscondere, & iteratò ad librum convertere. Etiam quandoque debet à studio surgere & in cœlum flexis geni-

Circa studiũ & lectionem.

Aliquãdo meditandum, su-

genibus aliquam ignitam orationẽ cum brevitate ad Deum fundere, vel etiam cellam egredi, & Ecclesiam, claustrum, vel capitulum circuire, secundum quòd impetus spiritus confert; & aliquando oratione formata, vel informi, per gemitus & suspiria de ebullitione cordis divinum auxilium implorando, vota sua & desideria Altissimo præsentando, Sanctorum ad hæc auxilium implorando. Et illud negotium quandoq; agitur sine Psalmis. & sine quibuscumque orationibus exteriùs formatis verbo, quamvis hoc aliquando initium sumpserit, vel ex aliquo versu Psalmi, vel alterius Scripturæ, sive alicujus Sancti, nobis interdum, Deo inspirante interius, proprio desiderio vel cogitatu ad inventũ. Cùm autem ille fervor spiritus transierit, qui communiter parum durat, potes ad memoriam revocare ea, quæ paulo ante studueras,

spirandũ, vel orandum. Sãctorũ imploranda auxilia.

G 4 & tunc

& tunc dabitur tibi clarior intellectus: quo facto, iteratò ad studium redeas, vel ad lectionem, & iteratò ad orationem, & sic alternando commutes. Nam per hujusmodi commutationem in oratione maiorem reperies devotionem, & in studijs intelligentiam clariorem. Iste autem fervor devotionis post studium lectionis licet quacunque hora indifferenter veniat, secundùm quod ille dignatur immittere, qui suaviter dispo-nit omnia, prout vult, tamen cõmuniter post matutinas ampliùs evenire consvevit. Et ideo in sero parum vigiles, ut totum spiritum post matutinas in studio & oratione valeas occupare. Igitur in nocte, dum audis horologium, vel quodcunque signum, statim excussa omni prigritia, à strato discedas, acsi esset ignis accensus & flexis genibus cum fervore aliquam orationem effundas; saltem, *Ave Maria*

De lectò cito surgẽdum excussa omni pigritia, dicẽdo cum tribus Magis. Hoc si

Maria, vel aliud in quo animus tuus magis inflammatur. Vbi nota, quod ad hoc, ut faciliter, & sine molestia, imò cùm quadam alacritate tunc ſurgas, multùm facit, ſi ſupra ſtratum durum dormias, & jaceas indutus. Hoc debet habere generaliter ſervus DEI, ut omnem mollitiem & complacentiam fugiat: ita tamen, ut diſcretionis limites non excedat. Habeas igitur ſtratum de palleis, quòd quanto amplius expreſſione duratæ extiterint, gratiores debes habere, & ſuper ipſas ſufficiat tibi, flaciatam, ſeu coopertorium habere. Pro tegumento autem contra frigus ſtragulam vnam, vel duas, pro temporum diverſitate, ſecundùm quod tua neceſſitas poſtulabit, habebis. Ad caput autem ſacculum plenum paleis habeas, & fugias mollitiem pulvinaris, & ſimiliter omnes mollities alias aſſuetas, ſicut de ſudarijs ſub axilla

gnum magni Regis eſt.

Molities lecti fugienda.

xilla, vel ad collum, seu ad zonā nisi fortè de nocte in æstivo tempore propter sudorem: nam talibus natura non indiget, sed sunt quædam malæ consuetudines introductæ. Dormias etiam indutus, sicut de die, nisi quòd sotulares debes extrahere & corrigiam relaxare. Potes tamen tempore æstivo magni æstus cappam detrahere, & cum solo scapulari quiescere. Si per istum modum dormias, non erit tibi molestum surgere, imò citiùs & cum alacritate cōsurges. Dum igitur Officium de B. Virgine dicitur, stans, non apodiatus, sed super pedes, cum omni attentione, competēti voce distinctè & alacriter dicas Officium Virginis gloriosæ, & te sic habeas, quasi eam cerneres corporalibus oculis coram te. Officio Virginis terminato, & completa corporis necessitate, ad Ecclesiam vadas vel ad claustrum prout majorem devotio-

Saltem secundùm constitutiones.

Dormiendum in tunica, cum cingulo & caligis

votionem invenies, Vbi nota, quòd servus Dei, eundo & redeundo ad cellam, vel quocunque alio loco, non debet esse ociosus corde, sed vel Psalmos, vel aliquid spirituale ruminare. Potest tamen ante incnoationem Officij chorum intrare, & aliquid spirituale præmeditari, ut devotiùs & attentiùs cum alijs Psalmos valeat decantare. Pulsatis igitur Matutinis, & factis venijs vel inclinationibus, psallendo sta super pedes tuos, non apodiatus, sed corde & corpore sta viriliter coram Deo tuo, ipsius laudes cum omni alacritate decanta recogitans, quòd sine dubio sancti Angeli sunt præsentes; in quorum conspectu psallens Deo, eos debes continuè revereri, utpote qui faciem Dei Patris in cœlis vident, quam tu nondum, nisi in speculo & in ænigmate contéplaris. Nunquam parcas voci, quantum potes, discretione regente.

Quomodo divinum Officiũ sit persolvendum.

Alta voce cantandũ

quod & monuit S. P. Dominicus.

Non prætermittas jota unum, tam de Psalmis, versibus, dictionibus, syllabis, quàm de voce. Et si non potes æquali voce cum alijs, saltẽ cum voce submissa. Et si potes, Psalm: & hymnos cantes in libro, ad DEUM intellectum habens in Psalmis & cæteris orationibus, vt cõsolationẽ spiritus reportes. Tunc oportet te esse sollicitum, ne in actu exteriori, scilicet in gestu corporis, & sono vocis aliquid appereat levitatis: sed tunc specialiter oportet te servare mentẽ, & debitã gravitatẽ. Nam spiritualis lætitia in quandam cõvertitur levitatem, nisi fræno discretionis actus comprimantur extrinsecus. Toto conatu tuo facias, *ut psallas spiritu & mente.* Nam magnus labor est homini, præcipuè incipienti, nondum in DEO roborato, tempore Psalmodiæ mentem à vagatione constringere. Semper in choro teneas locum tuum, & communiter

Cum attentione cantandũ & psallẽdum.

te po-

te ponas in vno loco, nisi fortè alius venerit, cui meritò cedere oporteret. Si in choro prævideris aliquem defectum, per te, vel per alium supplere satage. Vnde nota, quòd DEUS gratum haberet, si pridie prævideres rubricas, & omnia dicenda in choro, & paratus esses ad omnes defectus & negligentias aliorũ supplendas. Sed caveas, quod dum in choro est aliqua cõtroversia super ijs quæ sunt dicenda, vel cantanda, tu nec os tuum aperias, etiam si certus esses de eo quod dicendum esset. Sunt multi, qui pro uno modico tantũ litigant. Minus enim malum esset errare quàm litigare. Si autem vnico verbo posses errorem chori corrigere, tunc facere debes, specialiter si tu es de provectioribus in choro. Si autem te vides spiritu impatiente agitari, melius quòd tu studeas motum animi tui subjugare. Si autem aliquis male

Prævidere legenda vel cãtanda.

Melius est errare & tacere in choro quã litigare

male legit vel cantat, vel quocunque modo ineptè se habet, non submurmures, vel corrigas. Est enim species cujusdam jactantiæ talis correctio. Idem in lectione, quantùcunq; quis malè & ineptè legat, nec etiam aliquod signum facias, quia hoc est signum mentis vento elationis inflatæ. Quando multi subitò currunt ad aliquē defectum supplendum, non te ingeras. Si autem nullus esset supplens, tunc cum omni modestia ad supplendum occurras: sed si potes, taliter defectum anticipes ne valeat deprehendi. Cave tamen, ne duas lectiones immediatè legas, vel duo Responsoria (nisi tātus esset defectus fratrum, quòd non posset aliter fieri) & maximè vbi est multitudo fratrum. Item non de facili te ingeras, si juvenis es, ad dicenda ea quæ pertinent ad antiquos. Non circumferas oculos hinc & inde: nec ali-

Submissio & modestia oculorum.

quem

quem videas quid faciat vel quomodo se habeat: sed oculis in terram demissis, vel sursum erectis, vel clausis: vel ad librum stes. Sẽper quando dicis divinum officiũ, dum stas vel sedes, non teneas manus sub mento, sed sub cappa, vel scapulari, quando non decens est cappam habere. Non teneas, unum pedem super alium, vel tibias divaricatas, sed cum omni modestia, ut qui es in præsentia DEI tui. Caveas ne digitos teneas in naribus. Sunt enim aliqui, qui in hoc & talib⁹ miserijs, non sine diaboli stimulatione occupantur, divertentes à divino officio, & indevotionem non modicã ostendẽtes. Multi tales actus particulares occurrunt, qui non possunt exprimi: sed si humilitatem habueris & integram charitatem, de omnibus unctio te docebit. Tu qui legis, attende: quia cùm hinc ponantur multi actus, qui ad vnam circum-

Compositio membrorum.

stanti-

ſtantiam variantur, non propter hoc iſta improbes, ſi aliquãdo aliter fieri oporteret: ſicut de loquẽdo in choro, cùm error apparet: quia ad antiquum benè pertinet emendare. Generaliter tamen verum eſt, quòd *ſervum Dei litigare non decet.* Minus malum eſt, patienter tolerare errorem, quàm contentionibus deſervire: multo magis in choro, vbi tales contentiones ſcandaloſæ, & attentionis ac tranquillitatis mentis ſunt conturbativæ. Similiter cùm dico quòd ſemper legat vel cantet in choro. Quandoque enim poſſet oriri talis in mente devotio, quæ ex cantu impediretur, & quòd melius eſſet apud ſe dicere officium, præcipuè vbi alij eſſent, qui ſufficerent ad cantandũ: & ſic de multis alijs, prout meliùs te docebit Altiſſimus, ſi contemptis omnibus, ei corde ſimplici volueris adhærere. Non enim debet ſibi quiſque

2. Tim 2.

facili-

faciliter credere, ut oppositum faciat, nisi longo virtutum, exercitio discretionis spiritū sit adeptꝰ.

CAPVT X.

DE MODO PRÆDICANDI.

IN prædicationibus & exhortationibus utere eloquio simplici, & cōfabulatione domestica ad declarationem actuum particulariū, & quātum potes, insiste cum exemplis, ut quilibet peccator, habens illud peccatum, videatur percuti, acsi sibi soli prædicares: taliter tamen, quòd verba videantur ab animo procedere non superbo, vel indignanti, sed magis ex visceribus charitatis & pietatis paternæ, sicut pater condolet peccantibus filijs, vel in infirmitate gravi, vel fovea grandi jacentibus, quos nititur extrahere, & liberare, & fovere sicut mater, & sicut qui gaudet de profectu eorum, & de gloria Paradisi sperata. Talis enim

Quomodo cum fructu prædicandum.

modus

modus consuevit esse proficuus audientibus. Nam de virtutibus & vitijs locutio generalis parum excitat audientes. Item in confessionibus, ut sive blandè conforteris pusillanimes, sive duriùs terreas induratos, semper víscera charitatis ostẽdas, ut semper peccator sentiat, quòd verba tua ex pura charitate descendant. Et ideò charitativa verba, & dulcia semper pungitiva præcedant. Tu itaque, qui desideras proximorum animabus esse vtilis, primò ad DEUM ex toto corde recurre, & hanc petitionem ab eo simpliciter postula, ut tibi illam charitatem dignetur infundere, in qua est summa virtutum, per quam possis perficere quod optas.

CAPVT XI.

REMEDIA QVÆDAM

contra tentationes provenientes ex suggestione diaboli.

Ad

AD honorem Domini nostri Iesu Christi dicam tibi remedia contra aliquas tentationes spirituales, quæ in isto tempore abundant in terra ad purgandum & probandum electos: quæ quamvis expreßè manifestæ non sint de aliquo principali articulo fidei: tamen qui benè respicit cognoscit, quòd sunt in periculo destructionis principalium articulorũ fidei, & quòd præparant cathedram & sedem Antechristo. Quas tentationes nolo exprimere, ne ponam materiam & occasionem scandali, seu offendiculum coram simplicibus & imperfectis. Sed monstrabo tibi, per quam spiritualem discretionem debes te regere, si non vis esse victus à prædictis tentationibus. Quæ prædictæ tentationes veniunt duobus modis. Primò quidem per suggestionem & illusionẽ diaboli, qui decipit hominẽ in regimine sui, quod deberet habere erga

Tentationes fidei ex duab° causis.

erga Deum, & in hoc quod est Dei
Secundò, per corruptam doctrin
aliquorum, & eorum modum vi-
vendi qui jam venerunt in prædi-
ctas tentationes. Propter hoc vo-
lo tibi dicere, quòd regimen debes
habere erga Deum, & illud, quod
est Dei. si vis esse immunis à præ-
dictis tentationibus: & pòst, quo-
modo debes regi erga alios, quã-
tum ad doctrinam & modum vi-
vendi eorum. Primum ergo re-
medium contra tentationes spiri-
tuales huius temporis, quas pro-
curat diabolus in cordibus aliquo-
rũ est, quòd illi, qui volunt se sub-
dere Deo, nõ debeãt desiderare per
orationem vel cõtemplationẽ, vel
per alia opera perfectionis, visio-
nes vel revelationes, vel opiniones
quæ sunt supra naturam, & supra
omnem cursum eorum, qui diligũt
Deum & timent per verissimum
amorem; quia prædictum deside-
rium non potest esse desiderium
sine

Remedia adversus qualibet tentationes.

Non sunt optanda revelationes seu visiones, quia hoc ipsum temerariũ est.

ſine radice & fundamento ſuper biæ & præſumptionis: vel intentionis alicuius vanæ curioſitatis circa Deum, vel ſine fragilitate fidei. Et propter hunc defectum iuſtitia Dei dimittit animam quæ habet ante dictum deſideriũ & permittit venire in talem illuſionem & tentationem diaboli per falſas viſiones & revelationes, & falſas ſeductiones per quem modum ſeminat maiorem partem tentationum ſpiritualium hujus temporis, & meditari facit eas in cordibus illorum, qui ſunt nuntij AntiChriſti, ſecundùm quod poteris videre, per ſubſequentia. Debes enim ſcire, quòd veræ revelationes & iudicia ſpiritualia ſecretorum deſideriorũ, neque per aliquem conatũ ſeu ſtudium quod anima habeat in ſe, ſed tantùm veniunt ex pura bonitate Dei in animam, quæ eſt in magna humilitate, & in magno deſiderio Dei, & reverentia. Nec

etiam

etiam exercitet se quisquã in magna humilitate & timore Dei propter hoc, ut hujusmodi habeat visiones & revelationes, & judicia supradicta, quia in idem delictum caderet, in quo incidit per supradictum desiderium, Secundum remedium est, quòd in anima tua, in tua oratione vel contemplatione non sustineas aliquam consolationem vel paruam, ex quo tibi videretur, quòd fundaret se in præsumptione. & æstimatione, tui ipsius, & postmodum te ducit in abusionem proprij honoris, & reputationis, & suggerit menti tuæ, te dignum esse vel gloria & laude huius vitæ, vel gaudijs Paradisi: quia scias, quod anima, quæ sentit se in talem consolationem venire, incurrit in plures malos errores, quia Dominus per suum iustum judicium permittit, postea diabolo augmentare prædictam cõsolationem, & accelerare & imprime-

Nunquã teipsum quaras fugienda propria extimatio & complacentia.

Non facilè apparitionibus vel revela

primere in illa anima falſiſſima & periculoſiſſima judicia & alias illuſiones, quas conſolationes putat eſſe veras. Heu, heu Deus meus, quot perſonæ ſunt deceptæ per iſtũ modum. Et ſcias pro certo, quòd major pars raptuum, imò rabierũ nunciorum Antichriſti venit per iſtum modum, & propter hoc cave, ne in tua oratione vel contẽplatione ſuſtineas aliquam conſolationẽ, niſi illam, quæ venit poſt perfectam notitiam & completum judicium tuæ humilitatis & imperfectionis & quæ facit perſeverare ...ctam notitiam & antedictam opinionem in te, & in magnitudinẽ ... altitudinem Dei per altam reverentiam, & cum magno deſiderio honoris Dei, & gloriæ, & quòd ...tè dicta conſolatio fundetur in prædictis. Tertium remedium ...', quòd omnem cogitationem, quantumcumque ſit ſecreta, & ſecretò tibi appareat, quæcunque ſit,

tionibus credendũ non enim omni ſpiritui eſt credẽdũ.

Nullo modo admittendæ viſiones cõ-

ex quo

tra fidem vel bonos mores.

ex quo ducit cor tuum ad opinionem, vel infectionem, contra aliquem articulum fidei, vel contra bonos mores, & maximè contra humilitatem, vel contra honestatem, exhorrescas; quia sine dubio ex parte diaboli venit. Etsi appareret tibi aliqua visio sine illusione, & huiusmodi cognitione, de qua sis certus quòd venit ex parte Dei, & propter quam sis certificatus in corde tuo, quod illud, quod inducit visio, est Dei placitum, noli te firmare in dicta visione. Quartum remedium est, quòd nec propter magnam devotionē, nec propter magnam vitam, nec propter clarum intellectum, nec propter aliquam sufficientiam aliam, quam vides in aliqua persona, vel aliquibus personis, sequaris eorum consilia, nec eorum modos: ex quo cognoscis clarè & multum rationabiliter, quod eorum consilia non sunt secundùm Deum, &

Incōsueta respuēda, quæ à Christo vel Sāctis non sunt nobis tradita.

veram

veram discretionem, & per viam IESU Christi & Sanctorum monstratam, & per sanctam Scripturã in dictis Sanctorum notificatam, & prædicatam. Et propter hoc non timeas, quod spernendo talia consilia eorum, pecces per superbiam & præsumptionem, dum hoc facis propter zelum & amorem veritatis. Quintum remedium est, quòd fugias & vites familiaritates & societates, illorum & illarum, qui vel quæ dictas tentationes seminant & diffundunt, & vites illas Personas, quæ sustinent & laudant eas, & noli audire illorum verba nec collationes eorum, nec modos eorum velis videre, quæ tibi dæmon subministrabit, & ostendet magnum signum perfectionis in pluribus eorum verbis & modis: quæ si velles accipere, & ea illis credere, venires & rueres in pericula, ruinas, & præcipitia errorum illorum

Vitanda malorum consortia & colloquia.

CAPVT XII.

REMEDIA QVÆDAM contra tentationes per corruptam doctrinam aliquorum

POst hæc dicam tibi aliqua remedia, quæ debes attendere per temetipsum circa aliquas personas quæ seminant dictas tentationes, per eorum vitam & doctrinam. Primùm, quod debes attendere erga tales personas est, quòd non habeas magnam æstimationem visionum eorum, & judiciorum, nec eorum raptuum: imò, si dicerent tibi aliquid, quod sit contra fidem & contra Scripturam sacram, aut contra bonos mores, abhorreas eorum visionem & judicia, tanquam stultas demẽtias, & eorum raptus sicut rabiamenta. Tamen si inducant in hoc, quod est secundùm fidem & sanctam Scripturam, & secundùm Sanctos, & secùndum

Non omnibus esse adhibendã fidem.

bonos

bonos mores; noli spernere, quo- ..... sperneres quod est Dei. tamen non confidas totaliter, quia sæpè & maximè in tentationibus spiritualibus, falsitas absconditur sub similitudine veritatis, & malitia sub similitudine boni; ut diabolus possit sæpè & meliùs mortale venenum sine suspicione diffundere. Et ideò credo, quòd plus placet Deo, quòd visiones, & judicia, & raptus, qui, secundùm quòd dictum est, habent similitudinem veritatis & bonitatis, dimittas ire, pro tanto, quantum valent; nisi contingant aliquibus personis, ratione sanctitatis & discretionis, ac eorum humili probitate, de quibus certum est, quòd prædictæ personæ non possunt decipi per illusiones nec per ingenium diaboli. Et tunc, quamvis sit pium visionibus & opinionibus talium personarũ cõsentire, tamen securum est, non totaliter credere eis, ratione sui &

Quomodo hominib.

& visioni bus adhibenda sit fides.

per rationē prædictam; sed quantum concors cum fide Catholica est & sacra Scriptura, & bonis moribus, & verbis sanctis, ac doctrina Sanctorum. Secundum remedium est, quòd si per revelationem, vel opinionem, vel alium modum, cor tuum movetur ad faciendum aliquod opus, & maximè opus grave & notabile, non tibi consuetum, de quo non habeas certitudinem, an Deo placeat, imò dubitas rationabiliter, contrahas moram ad faciendum dictum opus, vsquequo inspexeris omnes circumstantias, & maximè finales, & cognoscas quòd Deo placet: non tamen quòd tu judices per te tuam opinionem, sed si potes, per testimonium sacræ Scripturæ, vel exemplum imitabile sanctorum Patrum. Et dico, exemplum imitabile; quia, secundùm B Gregorium, aliqui Sancti fecere aliqua opera, quæ

Cum magna deliberatione & circūspectione agendum

Non omnia facta Sāctorum sunt imitanda.

non

non debemus imitari, quamvis bona essent in eis, sed debemus ea habere in admiratione & reverentia. Et si per temetipsum non potes venire in notitiam, an placeat Deo, petas consilium à personis approbatis in vita, doctrina, & consilio totius veritatis. Tertium remedium est, quòd si tu es immunis à prædictis, sicut nunquam habueris, vel quantumcunque habueris, fueris liberatus ab eis, dirige cor tuum & intellectum ad Deum, recognoscendo humiliter gratiam Dei tibi factam, & eidem ex corde multoties, imò indesinenter regratieris super hoc. Et caveas tibi, ne hoc quod habes per puram gratiam & bonitatem Dei, velis attribuere virtuti vel sapientiæ tuæ, vel merito tuo, sive tuis moribus, neque quòd fuerit factum à casu seu à fortuna: quia secundùm quòd dicunt Sancti, hoc est principalius per quod

Docti & probi consulendi.

Divinum auxilium humiliter implorandum.

Deus beneficium suæ gratiæ aufert, & subtrahit homini, & permittit eum subijci tentationibus & illusionibus Diaboli. Quartum remedium est, quòd te existente in tentatione spirituali, per quam es in dubio, non incipias ex tua propria voluntate aliquid notabile, tibi ante inconsuetum: sed cor tuum refrænando & voluntatem, expectes humiliter, & cum tremore & reverentia Dei, usque quo Deus cor tuum clarificet. Quia scias pro certo, quòd si existendo in dicto dubio, ex tua propria voluntate inciperes aliquid notabile, inconsuetum tibi, non posses exire ad bonum finem. E intendo dicere, de incipiendo opera notabilia & inconsueta, super quæ est dubium antedictum. Quintum remedium est, quòd propter antedictas tentationes, si eas habeas, non dimittas aliquod bonum quod incepisti dum non eras in ten-

Non esse sequendũ proprium judicium.

Propter tentationes nunquã omittenda bo-

in tétationibus antedictis: & maximè non dimittas orare, nec confiteri, nec communicare, nec jejunare nec opera pietatis & humilitatis, licet consolationem non invenias in operibus antedictis. Sextum remedium est, quod si tentationes antedictas habeas, leves cor tuum & intellectũ ad DEUM, quærendo humiliter hoc quod erit ei honorabilius, & tuæ animæ salubrius super tua tentatione, subijciendo tuam voluntatem voluntati divinæ: sic, quod si illi placet, quod perseveres in illis tentationibus, similiter & tibi placeat, ut Deum non offendas.

na opera consueta.

Deus omni sincero corde quarẽdus.

CAPUT XIII.

RATIONES QUÆDAM *quibus excitatur cor ad mamaiorem perfectionem virtutis.*

QVia placet mihi multum, de hoc quod cœpisti bonum ad

honorem Dei, & desidero, non solùm quod perseveres, quinimo ut ascendas ad maiora opera virtutum, vel saltem desideres, idcirco scribo tibi aliquas rationes unde poteris cor tuum excitare & movere ad majores perfectiones omnimodæ virtutis, quam non incepisti nec potes seruare per propriam virtutem. Prima ratio est, quia si inspicias quantum Deus est dignus amari & honorari secundùm suam bonitatem, & sapientiam, & alias suas perfectiones, quæ sunt in eo sine numero & sine termino, videbis quòd hoc, quod credidisti multum & magnum ad honorem Dei, secundùm bonitatẽ suam est minimum, & quasi nihil, in respectu ejus, quod deberes esse, secundùm quod Deus est dignus. Istam rationem idcirco pono primam, quia principaliter debemus attendere in omnibus operibus nostris honorem, & reverentiam

Deus est diligẽdus super omnes creaturas.

Finis omniũ actionum nostrarũ debet esse honor & gloria Dei.

tiam

tiam, & amorem Dei, quia in seipso est dignus amari super omnem creaturã. Secunda ratio est, quòd si attendas, quot despectus & vituperia, egestates, & dolores, & passionem, quam tam amaram sustinuit Filius Dei propter amorem tui, & hoc ut ames & honores eũ, cognosces quod parum est, quod fecisti ad Deum amandum & honorandum secundùm quod facere deberes. Ista ratio altior est & perfectior quàm sequentes, & ideò pono eam secundã. Tertia ratio est, quod si cogitas innocentiam & perfectionem quam debes habere secundùm mandatũ Dei, per quod teneris esse absque omni vitio, & sine omni culpa, & in plenitudine virtutis totius, sicut est, quod debes amare Deum ex toto corde tuo, & ex omni mente tua, & totis viribus tuis, videbis manifestè infirmitatem tuam, & distantiam in qua es à prædicta innocentia & perfe

Recordatio passionis Christi lenit nostras tribulationes.

Mandatorum Dei obligatio.

Beneficiorum Dei obligatio. perfectione. Quarta ratio est, quia si cogitares multitudinem & largitatem beneficiorum Dei, & gratiarum corporalium & spiritualium, quæ tibi & alijs, vel quæ singulariter tibi datæ sunt, sentires quod hoc quod facis vel potes facere propter Deū, est nihil ad dicta beneficia recompensandum & gratias Dei, & maximè si liberalitatē ejus attendas & bonitatem. *Considerāda copiosa merces repromissa.* Quinta est, quia si cogitabis altitudinē & nobilitatem remunerationis & gloriæ, promissæ & paratæ illis, qui faciunt opera virtutum ad honorem Dei, quoniam gloria tanto major, quanto opera erunt magis virtuosa & majora. Cognosces procertò, tuum meritum esse nihil in comparatione tantæ gloriæ; & desiderabis facere opera magis virtuosa quàm antè feceras.

Considerāda pulchritudo virtutum & turpitudo vitiorum. Sexta ratio est: quia si attendas pulchritudinem & generositatem quam habent virtutes in se & nobilita-

bilitatem quam recipit anima per ſupradictas virtutes, & ſi attendas ad vilitatem & turpitudinē quam habent vitia & peccata, conaberis, ſi ſapiens fueris, ad amplius acquirendum virtutes, & amplius fugiendum vitia & peccata.

Conſiderāda Sanctorum perfectiones.

Septima ratio eſt, ſi attendas altitudinem & perfectionem vitæ ſanctorum Patrum, & eorum multas & perfectas virtutes, cognoſces imperfectionem & infirmitatē vitæ tuæ, & tuorum operum.

Conſiderāda multitudo peccatorum.

Octava ratio eſt, quia, ſi cognoſcas magnitudinem peccatorum & multitudinem offenſarum, quæ feciſti contra Deum, cognoſces, quia opera tua, quæ facis, quantumcunque bona ſint, ſunt nihil ad ſatisfactionem per viam juſtitiæ, de offenſis Dei.

Quotidiana pericula.

Nona ratio eſt, quia ſi ſpeculeris univerſitatem & pericula tentationum carnis, mundi, & diaboli, conaberis ad aſſumendum majo-

rem firmitatem, & majorem altitudinem, in omni virtute, quam feceris unquam ut possis in majori securitate persistere contra dictas tentationes.

Divinum pensandũ judicium.

Decima ratio est, quia si cogites districtum judicium DEI finale, & cum apparatu bonorum operum, & cum satisfactione de offensis Dei, & quòd debeas venire ad dictum judicium, videbis quòd parum est quod fecisti per bona opera & pœnitentiam; secundùm quod facere debuisses.

Vndecima ratio est, quia si tu cognoscas brevitatem vitæ tuæ, & vicinitatẽ tuæ mortis dubiæ, post quam non habebis spatium faciendi opera meritoria neque pœnitentiam, cognosces, quòd cum majori corde & studio deberes facere bona opera & pœnitentiam, quàm tu facis.

Aspirandum semper ad meliorem vitam.

Duodecima ratio est, quia si animadvertas, qualitercunque incipias

cipias bonam vitam in quovis gradu, & conamine & desiderio ad majorem ascendendi & altiorem vitam, non posse esse sine fundamento præsumptionis & superbiæ, hujusmodi quod incepisti, nec potest esse sine inclusione magnæ tepiditatis & negligẽtiæ, ex quo hæc duo mala includuntur. nec potest esse sine magno periculo vivendi in multis vitijs spiritualibus, secundùm quod monstrare tibi possem, sed nimis esset longum ad scribendum per literas. Nec dubito quòd, si velis dictorum malorum esse liber & immunis, quòd quantumcunque altam vitam inceperis: tu adhuc conaberis in altiori & perfectiori vita esse. Bernardus super Psalmum 90. *Qui habitat in adjutorio Altissimi*; loquens de illis qui sunt fervidi in principio, & postea, credentes se aliquid esse, tepescunt: O inquit, si scires, quàm paruum est, quod habes,

Occultis Dei judicijs & sanctis permittuntur cadere.

& hoc

& hoc ipsum quàm cito perdes, si non servaverit qui dedit.

Damnatorũ suppliciorum recordatio.

Tertia decima ratio est, quia si cogites abyssalia judicia Dei facta super aliquos, qui diu perseveraverunt in magna sanctitate & in magna perfectione, quòd Deus deseruerit eos propter aliqua occulta vitia, quæ non credebãt habere; non dubito quòd quantumcunq; aliam vitam inceperis omni die levabis tuas affectiones & tentationes, deserendo omne vitium plus quàm feceras antè, appropinquando ad perfectam & integram sanctitatem, timendo ne fortè insit vitium aliquod occultum, propter quod merearis à Deo deseri.

Quarta decima ratio est, quia, si cogites pœnas infernales damnatorum, paratas cunctis peccatoribus, credo quòd levis erit tibi omnis pœnitentia, humilitas, paupertas, & omnis labor, quem

in ista

in iſta vita poſſis ſuſtinere propter DEVM ut evadas pœnas ſupradictas, & conaberis continuè ad tenendum altiorem & perfectiorem vitam, timendo periculum veniēdi ad ſupradictas pœnas.

CAPVT XIV.

PRÆDICTARVM RATIOnum declaratio, qualiter habeant efficaciam per applicationem ſingularum.

PRædictas rationes plus in brevitate tetigi, quàm explicaverim, ut tu advertas in paucis magna cogitare, ſic quod quælibet ſit tibi materia altæ cōtemplationis & ſpatioſæ. Attamen ſcias, quod ſi velis proficere cum prædictis rationibùs, debes formare, non ſolùm per intellectum, imò etiam eſt neceſſarium, quòd per certam affectionem moveas voluntatem tuam ad hoc quod dictant dictæ rationes. Et ut meliùs intelligas, repli.

replicabo tibi ſub brevi memoria dictas rationes, oſtendendo tibi, qualiter dictæ rationes non habent efficaciam in anima, niſi formentur per affectionem & cognitionẽ ſpiritualem.

Prima enim ratio non habet vigorem, niſi in anima quæ habet magnum ſpiritum, & ſentit & cõtemplatur nobilitatem, & perfectionem & dignitatem Dei, & conatur ad amandum Deum, & honorandum in omnibus, ſecundùm quod Deus eſt dignus.

Secunda ratio non habet efficaciam niſi in anima quæ cordialem devotionẽ ſentit in ſpiritu, & charitatem & bonitatẽ Filij Dei, quam nobis monſtravit in ſua propria paſſione propter nos accepta, ſic quòd anima deſideret totis ſuis viribus facere recompenſationem Deo, de bonitate & charitate oſtẽſa in paſſione.

Tertia ratio non proficit, niſi in ani-

in anima quæ sentit altitudinem perfectionis, quam requirit Dominus & præcipit esse in creatura quæ profunda ratione mandatum Dei conatur adimplere, & cum magna voluntate venire in dictam perfectionem.

Quarta ratio solùm locum habet in anima, quæ per intellectum & affectionem recogitat magnitudinem & nobilitatem beneficiorũ Dei, & gratiam ipsius, & quæ conatur repræsentare DEO servitutem debitam secundùm beneficia recepta.

Quinta ratio habet valorem tantùm in anima, quæ habet in æstimatione & ferventi amore gloriam promissã in Paradiso, & quæ habet firmam fidem & spem veniendi ad illam gloriam per bona opera virtutum, sic quòd cum dictis operibus conetur venire ad illam gloriam supradictam.

Sexta ratio non habet efficaciam,

am, nisi in anima, quæ habet in horrore omnia vitia & peccata in abominatione, & in magna complacētia & amore perfectiones virtutum & gratiæ Dei, & hoc cum magno excessu & altitudine.

Septima ratio habet solùm veritatem in anima, quæ habet in magna æstimatione vitas Sanctorum, cum desiderio imitandi. Et maximè intendo dicere de vita perfecta & perfectorum, sicut est Virgo MARIA principaliter, Ioannes Baptista, Ioannes Evangelista, & omnes Apostoli: & sic de alijs.

Octava ratio non proficit nisi in anima quæ aggravat offensas contra se, quas fecit contra Deū, & quæ habet voluntatē magnam faciendi Deo justitiam, & satisfactionem peccatorum suorum per bona opera & virtuosa.

Nona ratio non habet locum, nisi tantùm in anima, quæ sentit suam debilitatem & gravitatem, & peri-

& periculum tentationum, propter quod conatur ad fugiendum occasionem cadendi in tentationem, & ad veniendum in securitatem gratiæ Dei.

Decima ratio non habet locum, nisi in anima, quæ cognoscit peccata sua, & habet timorem & tremorem cordialem sententiæ finalis judicij, quæ dabitur contra peccatores qui non egerunt pœnitentiam de peccatis suis.

Vndecima ratio non habet locum, nisi in anima quæ habet timorem mortis, & habet magnum præparamentum faciendi opera meritoria.

Duodecima ratio, tantùm proficit animæ, quæ sentit, intelligit, vel quòd inchoando bonam vitam sine conamine & desiderio, ad altiòrem vitam ascendendi, non potest esse sine inclusione prædictorum vitiorum, & sine periculo grandium malorum, & ideò vult fuge-

fugere dicta vitia & pericula.

Tertia-decima ratio non habet efficaciam, nisi in anima quæ summè curat de sua salute, & timet separationem à gratia.

Quarta-decima ratio non habet efficaciam, nisi in anima quæ timet de pœnis damnatorum, sentiendo, quòd digna est venire in pœnas supradictas propter offensas quas commisit contra Deum, & quæ vult & conatur vitare pœnas antedictas per satisfactionem pœnitentiæ. Et nota, quòd conclusio & finis cujuslibet rationis debet esse in duobus. Primò in cognitione propriæ imperfectionis & nihileitatis, deinde in desiderio & conamine veniendi in altiorem vitam, sic quòd non sit cognitio propriæ imperfectionis & annihilationis sine desiderio atque conamine majoris perfectionis & vitæ altioris, nec è converso.

CAPVT

CAPVT XV.

DOCVMENTA SEV *Consilia saluberrima, in quibus se exercere debet, qui vult evadere, laqueos diaboli.*

Mortificationis doctrina.

QVi vult fugere atque evadere laqueos atque tentationes Antichristi seu diaboli finales, debet habere in propria cognitione sui, duo. Primò, quòd sentiat de seipso, sicut de vno corpore mortuo, pleno vermibus, & malè olenti. & sicut de vno cadavere, quòd dedignatur videre & intueri, imò super quod claudit nares, propter ejus pessimũ odorem & fœtorem; & à quo avertit faciem, ut non videat talem & tantam abominationem. Sic oportet charissime, facere semper mihi, & tibi; sed plus mihi, quia tota vita mea fœtida est, totus fœtidus sum, & corpus meum & anima mea, & omnia quæ intra me sunt, fece & putredine pecca-

Veræ humilitatis actus qui.

peccatorum & iniquitatum fœtidissima & abominabilissima sunt: & quod deterius est, quotidie hunc fœtorem in me sentio recentiùs & angustiùs revocari. Et debet talem fœtorem de seipsa sentire fidelis anima cum maxima verecundia coram Deo, sicut coram illo, qui omnia videt & scit, sicut si esset coram districto judicio; & dolere maximè de offensa Dei & perditione gratiæ animæ, in qua erat, quãdo redempta fuit pretiosissimo CHRISTI sangvine, & abluta per Baptismum. Et sicut sibi & Deo fœtere se credit & sentit, sic etiam credat & sentiat; quòd non solùm coram Angelis & sanctis animab⁹, sed etiam coram omnibus hominibus viventibus, sit abominabilis & fœtidus, & quòd facta & dicta sua non solùm homines videre & audire dedignantur, sed quòd nares suas claudant, & avertant facies, ne ipsum videant, & tanqã fæti-

fætidum cadaver de medio eorum expellant, & sit ab eis alienatus & separatus, & projectus, sicut plus quàm leprosus, vsquequo veniat & reveniat ad seipsum. Et si quis de eo justitiam faceret, de corpore suo sentiat quod justum est, & ita credat, etiã si sibi oculi eruerẽtur, nasus trucarentur, manus abscinderẽtur, & aures & os, & sic de alijs sensibus corporalibus, & mẽbris: quia cum his omnibꝰ DEUM offendit & creatorẽ. Item quòd despici desideret & cõtemni, & quòd omnia vituperia, verecundias, diffamationes, injurias, blasphemias & cætera adversa, summo cum gaudio & lætitia recipiat, & patienter ferat. Et oportet quòd diffidas de teipso totaliter, & de omnibus bonis tuis, & de tota vita tua, & convertas te totum & reclines super brachia IESU Christi pauperrimi & vilissimi, & improperati, despecti & mortui propter te; usque quo

Desideret contemni.

quo tu sis mortuus in omnibus sensualitatibus tuis humanis, & Iesu Christus Crucifixus vivat in corde tuo & in tua anima, & totus transformatus & transfiguratus, cordialiter sit in te, ut nunquam videas nec sentias, nec audias, nisi ipsum solùm stantem in cruce propter te mortuum & suspensum, ad exemplũ Virginis MARIÆ, mortuus in mundo, & Vivens in fide: & quòd in illa fide, vivat tota anima tua usque ad resurrectionẽ, in qua Dominus immittet gaudium spirituale & donum sancti Spiritus in anima tua, & in illis personis, in quibus debet renovari status Apostolorum, & Ecclesiæ sanctæ DEI, exercens te in sanctis orationibus sive sacris meditationibus & affectionibus ad obtinenda dona virtutum & gratiam DEI, Sed debes præcipuè septiformi affectu exerceri ad Dominum, scilicet 1. amore ardentissimo, 2. timore summo, 3 hono-

Oportet Deo septiformi affectu inservire.

nore

nore debito. 4. zelo constantissi-mo, & 5. illis debet adjungi grati-arum actio & vox laudis. 6. om-nimodæ obedientiæ promptitudo, & 7. suavitatis divinæ pro posse de-gustatio. Et ideò continuè debes ista septem devotè petere à DEO, utpote dicendo: Bone IESU, fac ut totis medullis amem te, sum-mè timeam, reverear, & pro om-ni honore tuo fortissimè zelosus sim, ita quòd omne tuum oppro-brium, tanquam tuæ gloriæ zelo-tipus, vehementissimè exhorrescã; & potissimè, si in me, aut à me, vel pro me, facta tibi sint oppro-bria ulla. Deinde da etiam, ut te Dominum tanquam tua creatura humiliter adorem & recognoscã, & de omnibus beneficijs à te mihi impensis gratias semper agam, & hoc cum summa gratitudine cor-dis. Da etiam ut in omnibus sem-per te benedicam, laudem, & ma-gnificem, & hoc cum summo ju-

Oratio pro septiformi affectu impetrando.

bilo, & tripudio cordis, & tibi in omnibus obtemperans & obediēs semper reficiar dulcissima tua, & ineffabili suavitate, cum Sanctis tuis Angelis & Apostolis tuæ mēsæ assistens, licet omnino indignus & ingratus. Qui cum Patre, &c.

Affici sibi ipsi alio septiformi affectu.

Debet etiam circa seipsum exerceri alio septiformi affectu. Primò scilicet quòd totus de suis vitijs & defectibus cōfundatur. Secundò, ut peccata sua, tanquam Dei offensiva, & suijpsius maculativa acutissimo & acerbissimo dolore plangat, & deploret. Tertio, humiliatio sui, & conculcatio, cum contemptu: ut scilicet totis viribus se sicut rem vilissimam & fœtidissimā spernat, & contemni appetat, ut dictum est. Quartò, rigore severissimo, ut scilicet corpus suum asperrimè maceret, & macerari appetat, tanquam peccato fœtidum, imò tanquam latrinam & sentinam, & tumulum omni-

omnium fœditatum. Quintò, ira implacabili contra omnia vitia sua & contra radices & inclinationes vitiorum suorum. Sextò, vigore pervigili & strenuo, ut scilicet omnes sensus, actus, potentias suas semper cum quadam virili strenuitate, in omne bonum teneat pervigiles attentos. Septimò, discretione perfectæ modestiæ seu moderantiæ, ut scilicet in omnibus districtissimè servet mensuram & modum, videlicet, inter nimium & non satis: ut scilicet nihil sit in eo superfluum, nihil diminutum aut defectivum, nec plus quàm debet, aut minus quàm deceat. Debet etiam circa proximum se exercere alio septiformi affectu. Primò scilicet per piam compassionem: ut scilicet ita sentiat aliorum mala & incommoda, sicut sua. Secundò per dulcem congratulationem, ut scilicet de aliorum bonis lætetur, sicut de suis. Tertiò, per

Proximo affici alio septiformi affectu.

tranquillam supportationē & condonationē ut scilicet molestias & iniurias ab alijs illatas patienter toleret, & ex corde indulgeat & condonet. Quartò, per benignā affabilitatem: ut scilicet sit ad omnes benignus, & omnibus bonum affectet & optet, & talem se exhibeat in gestibus suis & verbis. Quintò, per reverentiam humilem scilicet ut omnes sibi præferat, & omnes revereatur, & omnibus ex corde se subdat, tanquam Dominis suis. Sextò, per concordiam vnanimem, ut scilicet quantū in se est, & quantum secundùm Deum potest esse, unum sentiat cū omnibus, & ita sentiat, se esse omnes, & illos se, omnium rectum velle, pro suo reputet, & econtrà. Septimò, per Christiformem sui pro omnibus oblationem: scilicet ut ad instar Christi pro omnium salute sit paratus, & solicitus ponere vitam suam, & die noctuque

Cum alijs concorditer viuere

orare

rare & laborare quòd omnes in Christo inviscerentur, & Christus n eis. Sed tamen, ne ex hoc cre atur quin vitia hominum sint pro oto posse cavenda & fugienda: ciendum, quòd quandocumq; ex ocietate malorum hominum vel mperfectorum, periculum immi iet, vel occasio retrahens, vel im edienś à perfectione vel fervore rædictarum virtutum, debes à ta ibus, sicut à serpentibus vel dra onibus, elongari. Non enim est arbo ita ignitus, quin in aqua fri escat aut tepescat. sic econtrà, vix st carbo ita frigidus, quin acervo arbonum ardentium accendatur. Alias vbi periculum hujusmodi on imminet, ex mera simplicita e debes aliorum non videre defe tus, aut si vides per compassio iem supportare ut tuos. Vt autē tiliter ad temporalia & æterna te abeas, perfectè scito, quòd tem oralia debes aspicere sub quadru

Quando fugiēda societas improborum

Similitudo commoda.

Quomodo cogitandū de bonis externis, & corporis

plici ſenſu Primò ſcilicet tāquam peregrinus & advena ſentias omnia ut extranea & aliena, in tantum, ut tua veſtis tuo ſit ſenſu ita extranea, acſi eſſet in India. Secundò, ut in tuo vſu abundantiam timeas, ut venenum & mare ſubmergens. Tertiò, ut in tuo uſu omnē inopiam & egeſtatem ſentias, quia ipſa eſt ſcala per quam aſcenditur ad cœleſtes divitias & æternas. Quartò, ut ſocietatem contubernium & apparatum divitum & magnatum fugiens non ex contemptu, tantùm de ſocietate pauperum glorieris & in memoria & aſpectu atque converſatione pauperum & deſpectorum totus læteris, quaſi qui exprimant imaginem Chriſti, & eis quaſi regibus cum ſumma alacritate & jucunditate, & reverentia aſſocieris.

Societas pauperū expetēda magis quā divitum.

CAPVT XVI.

PERFECTIONES QVINDE-

cim necessariæ servienti Deo in vita spirituali.

QVindecim sunt perfectiones necessariæ personæ quæ servit Deo in vita spirituali. Prima, est perfecta notitia suarum infirmitatum. Secunda est magna & fervens impugnantia contra malas inclinationes; & contra voluntates seu passiones rationi repugnātes. Tertia est timor magnus, quē habere debet de offensis hactenus factis contra Deum, quia non est certus, an benè satisfecerit nec si cum DEO fecerit pacem. Quarta, est magnus timor & tremor qui debet esse in ipso, ne per suam fragilitatem iterum cadat in similibus vel majoribus peccatis. Quinta, est fortis disciplina & aspera correctio ad regendum suos sensus corporales, & totum suum corpus spiritui subjugare in obsequium IESU Christi. Sexta, fortitudo & magna pa-

tientia in tentationibus & adversitatibus. Septima, est vitare viriliter omnem personam, & omnem creaturam aliam, quæ impelleret eum, aut esset illi occasio non solùm ad peccatum, sed etiam ad aliquam imperfectionem vitæ spiritualis, sicut unum dæmonem infernalem. Octava est, quod portet in se crucem Christi, quæ habet quatuor brachia. Primum est mortificatio vitiorum. Secundum est derelictio omnium bonorum temporalium. Tertium est, derelictio omnium affectionum carnalium parentum suorum. Quartū, suijpsius contemptus & abominatio, & annihilatio. Nona est, divina & continua recordatio beneficiorum Dei, quæ hactenus recepit á Domino IESU CHRISTO. Decima est, die ac nocte consistere in oratione. Vndecima est, gustare & sentire divinum dulcorem continuè. Duodecima est, magnum & fer-

& fervens desiderium exaltandi nostram fidem: scilicet quòd IESUS CHRISTUS ab omnibus timeatur. Tertiadecima est, habere misericordiam & pietatem in omnibus necessitatibus suo proximo, sicut sibi vellet haberi. Quartadecima est, regratiari ex toto corde tuo, in omnibus Deum glorificare, & laudare in omnibus IESUM Christum Quintadecima est, quòd postquam hæc omnia fecerit, sentiat & dicat: Domine Deus meus IESU Christe, nihil sum, nihil possum, nihil valeo, & malè tibi servio, & in omnibus servus sum inutilis.

CAPVT XVII.

TERNARII QVINQUE in quibus se exercere debet spiritualis.

TRes sunt radices Evangelicæ & Apostolicæ paupertatis, seu principales partes: Abdicatio om-

Paupertatis Euangelicæ tres radices.

nis sui juris, rerum temporalium moderatio, paupertatis usus, habituatus ad utrumque affectus. Tres sunt partes abstinentiæ: scilicet enervatio carnalis amoris, & sollicitudinis vitæ suæ sustentationis; non curare de abundantia vel sufficientia victualium delicatarum; & uti parcè oblatis. Tria sunt à nobis singulariter fugienda & metuenda: Primum, exterior distractio negotiorum: secundum, interior promotio & exaltatio: tertiū, temporalium rerum, & carnalium amicitiarū ad se, vel suos amicos, vel suum Ordinem immoderata affectio. Tria sunt à nobis singulariter exercenda & amplectenda: Primum, desiderium proprij contemptus, abjectionis, & externæ vilificationis. Secundum, viscerosa compassio ad IESUM Christum crucifixum. Tertium, sufferentia persecutionum & Martyriorum pro dilectione cultus nominis

Abstinentiæ tres partes.

Tria in primis fugienda.

Tria magnopere amplectēda.

nis Christi, & Evangelicæ vitæ. Hæc tria sunt per quædam verba extensiva post horas diei gemitib⁹ & ardentibus suspirijs postulanda. Tria sunt à nobis singulariter, & quasi assiduè meditanda. Primùm, Christus Crucifix⁹ incarnatus, &c. Secundum, Status Apostolorum & Patrum præteritorũ nostri Ordinis, hoc cum desiderio, ut illis cõformemur. Tertiũ, Status virorũ Evangelicorũ futurus. Et hoc debes die noctuque meditari. Scilicet statum pauperrimorum, simplicissimorũ & mansuetorum charitate ardentissima sibi conjunctorurum, nihil cogitantium, aut loquentium, nec saporantium, nisi solum IESUM Christum & hunc Crucifixum: nec de hoc mundo curantium suique oblitorum, supernam Dei & Beatorum gloriam contemplantium & ad eam medullitus suspirantium & anhellantium & ob ipsius amorem semper mor-

Tria saviùs meditanda.

tem ſperantium, ſive deſideranti-
um, & ad inſtar Pauli dicentium;
Phil. 1. *Cupio diſſolvi, & eſſe cum Chriſto.* De-
bes etiam meditari, innumerabiles
ac inæſtimabiles theſauros divi-
tiarum cœleſtium, ſuper dulces &
mellifluos rivos divitiarum, ſuavi-
tatum, ac jucunditatum, & ſuper
omnia mirabiliter expanſos & ſu-
perinfuſos. Et per conſequens
imaginari debes eos ipſos ut cantā-
tes canticum Angelicum cum jubi-
lo citharizantium in citharis cor-
dis ſui. Hæc imaginatio ducet te
pluſquam credi poteſt in quoddam
impatiens deſiderium adventus il-
lorum temporū, ducet te in quod-
dam admirabile lumen, amoto o-
mnis dubitationis ac ignorantiæ
nubilo, & limpidiſſimè videbis, &
diſtrictè diſcernes omnes defectus
iſtorum temporū & myſticū ordi-
nem Eccleſiaſticorū Ordinū produ-
ctorum & producendorū ab initio
Chriſti usq; ad finē ſæculi & uſque
ad glo-

ad gloriam ſummi Dei, & IESU Chriſti, Crucifixũ ſemper portato in corde tuo, ut te ad ſuam æter nam gloriam perducat. Amen.

EX VITA S. CATHArinæ Senenſis.

SAncta CATHARINA SENENSIS ſoror tertiæ Regulæ Sancti Dominici, virgo ſanctitate mirabilis; quæ virginitatem ab ipſa fermè infantia CHRISTO conſecratam, illibatam ad obitum uſque cuſtodivit, & innumeris virtutum coronis inſignis, à Chriſto ſponſo crebris ac dulcibus alloquijs recreata, dolorum ac vulnerum eius particeps fieri meruit. Tãdem dono Prophetiæ, miraculis & doctrina præfulgens, victo ac triumphato ſæpe ſæpiùs Satana, ad ſponſi beatos amplexus in cœlum conſcendit anno 1380. Sepulta in Eccleſia Prædicatorum, Romæ ſuper Minervam. Quam Pius II. in Sãctarũ virginũ numerũ adſcripſit.

DIALOGVS BREVIS S. CATHARINÆ SENENSIS.

De acquirenda vera perfectione.

CVm anima quædam, ab auctore lucis illuminata, propriam fragilitatem & miseriã, ignorantiam ſcilicet & pronam ad malum naturam cognoſceret, aliquãtulumque Dei magnitudinem, ſapientiam (inquam) potentiam, bonitatem, cæteraſque ipſius præſtantiæ partes ſuſpiceret, vidit, quam dignum & neceſſarium eſſet, ut idem perfectè coleretur & ſanctè. Dignum, quia cùm Pater univerſorum & Dominus ſit omniaq; ut ſuum ipſius nomen collaudent; & ad ſuam referantur gloriam, fecerit: congruum & æquum eſt,

est, ut servus Dominum suum ob-
servans, ei serviat, & obsequio pa-
reat; necessarium, quia cum ipse
Deus, rationale animal, spiritu &
corpore compositum, hac condi-
tione condiderit, ut si voluntariè
usque ad mortem fidelem sibi præ-
stiterit servitutem, ad vitam per-
veniat sempiternam: aliter felici-
tatem illam omni bonorum aggre-
gatione cumulatam consequi ne-
quit; Perpaucos autem hoc adim-
plere, sicque per paucos salvari,
quòd verè omnes quærant quæ sua sunt.
non quæ Dei. Vidit præterea, bre-
ves Dies hominis esse, incertam
horam punctumq; quo id momē-
taneum promerendi tempus finia-
tur, in inferno verò nullam esse
redemptionem, sed vnumquemq;
in futura vita, immutabili & ine-
vitabili sententia præmia pœnasve,
prout in hoc suo vivendi genere
sit emeritus, justa consequi retri-
butione. Vidit etiam multos mul-
ta di-

Quare tā pauci salventur.

ta dicere, & diversimodè multifariamq; prædicare ac loqui de virtutibus quibus Deus fideli servitute colatur, rationalis autem creaturæ capacitatem modicam, intellectum hebete, mmemoriam debilem, ut nequeat vel multa percipere, vel percepta fideliter continere: ac iccirco, licet multi studeant semper addiscere, quàm paucissimos tamen integritatis perfectionem attingere, Deo ut dignum necessarium esset, deservire; sed ferè omnes, curis anxios, mentis agitationibus fluctuantes, extremo semper in periculo degere. Videns igitur hæc omnia anima illa, spiritu coram Domino exurgens, ardenti desiderio, ac vehementi affectu, ab ipsius majestate efflagitavit, ut succinctè & brevibus præcepta aliqua tradere vellet, quibus vita nostra sanctè instrui ac perfici posset, quæque vi sententiarum, prædicationum verita-

S. Cathar. efflagitavit à Deo præcepta sanctè vivendi & perveniendi ad perfectionē.

rita-

itatem, & vniversas complecterẽ-
ur Scripturas, quorum observati-
one & ipse debita servitute colere-
ur, & ex hac brevi, mortali ac mi-
era vita, ad eam ad quam creave-
it felicitatem perveniremus.

Deus an-nuit peti-tioni & desiderio S. Catha-rinæ.

Deus itaque, qui sancta desi-
leria inspirat, & eadem suscepta
rrita non esse permittit, statim
huic animæ in mentis excessu con-
stitutæ affuit, hæc dicens: Dilecta
nea, mirum in modum hujuscemo-
di desideria tua, adeò placent, ut
eis longè magis cupiam ipse satis-
acere, quam ipsa cupiant satisfieri.
Ingens namque meum optatum
est, ea in vobis (volentibus vobis)
beneficia conferre, quæ saluti ve-
stræ utilia, commoda, & necessaria
sint, atque ideo tuum adimplere
desiderium & te voti compotem
efficere paratissimus sum. Quare
attende & diligenter observa quæ
tibi ipse ineffabilis & nunquam
fallens veritas dicturus sum, quo-
niam

niam tuæ annuens petitioni, breviter proponã, quid ſit quod ſummam perfectionem omneſq; contineat virtutes, ac ſimul Scripturarum volumina; & multiplices complectatur prædicationes, ut ſi tuam faciem ſpeculatura fueris, & te ad illud conpoſueris, ac ſervandum ſormaveris, quicquid patet & latet in divinis ſermonibus, adimpletura ſis, & ſempiterna lætitia & perpetua pace fruitura. Scias igitur ſervorum meorum ſalutem perfectionemque hoc vno conſtare, ut meam ſolius faciant voluntatem, atque eam ſummo ſemper ſtudio adímplere nitantur; ut mihi uni obſequi, me unum obſeruare, me unum attendere, omnibus vitæ ſuæ contendant momentis; quantoque diligentiùs in id incumbant, tanto perfectioni propriùs accedere; quoniam mihi, qui ſum ſumma perfectio; magis preſſiuſque adhærent, copulantur, jungũtur.

Præcepta ſanctè vivendi à Deo S. Catharinæ tradita.

De Voluntate Dei, facienda & adimplenda.

tur. Vt autem planiùs hanc (licet ineffabilem) brevibus tamen traditam veritatem intelligas, Reſpice in faciem Chriſti mei, in quo mihi benè complacui. Ipſe namque exinanitus ſervili forma aſſũpta, factuſque in ſimilitudinem carnis peccati eſt, ut vos cæca caligine obrutos, & à via veritatis averſos, ſuæ lucis ſplendore illuminans, ad rectum iter & verbo converteret & exemplo. Obediens fuit vſque ad mortem, ſic ſua perſeverandi obedientia vos edocens, ſalutem veſtram ex faciendæ ſolius voluntatis meæ ſtabili inſtituto pendere: nam ſi quis diligenti ſtudio & conſideratione, ipſius tum vitam, tum doctrinam meditari velit, perſpiciet proculdubio, mortaliũ integritatem perfectionemq; nulla re alia conſtare, quàm iugi, perpetua ac fideli meæ voluntatis obſervatione, quod idem Dux veſter toties atteſtando repetit.

Proponitur exemplum Chriſti Salvatoris.

Chriſti obediẽtia.

Matth 7. tit. Ait enim: *Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum, sed omnis qui fecerit voluntatem Patris mei.* Et attende quòd non frustra repetit bis, *Domine, Domine*, ; quoniam cùm omnis transitoria conditio ad duo universalia genera reducatur, religiosum scilicet & sæculare, significare vult, neminem, cujuscunq; conditionis sit æternæ vitæ gloriam consecuturum licet omnem mihi extrinsecus honorem exhibeat, nisi meam fecerit voluntatem. Item alio loco: *Non veni facere voluntatem meam sed ejus qui misit me Patris.* Et

Ioann: 5. & 6. iterum: *Meus cibus est ut faciam voluntatem ejus qui misit me.* Item, *Non*

Luc. 22. *mea voluntas sed tua fiat.* Et, *Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio.* Si vis ergo, Saluatoris tui exemplum imitando, meam facere voluntatem, qua constat esse bonum tuum; necesse est ut tuam omnibus in rebus prorsus contemnas

facere

facere voluntatem, illamque abneges & extinguas, quoniam quãto magis morieris in te tãto magis vives in me: & quo purgatiùs eijcies quod tuum est eò abundantiùs ipse reponam quod meum est.

Postquam illa anima hæc veritatis saluberrima documenta percepit, & tota lætabunda dixit: Pater & Deus meus placent summopere, & plus quàm explicare queam, quæ servulæ tuæ narrare dignatus es: & quàm magnas possum benignæ majestati tuæ gratias ago, quoniam quantum mea rudi intelligentia consequi possum, non aliter est, quam mihi per Salvatoris exemplum præclarè ac lucidè demonstrasti. Cùm enim tu summum & omne bonum sis, non volens iniquitatem, sed justitiam tantùm, & honestatem, quicquid faciendum est perago, si tuam voluntatem adimpleo, & meam impleo, si meam propter te abne-

S. Cathar.

abnego, quam tu minimè violare vis, qvoniam mihi iccirco liberam tradidisti, ut ego sponte tibi subigendo, & tuam solius facere semper intendendo, gratior tibi fiam, & majora apud te mea sint merita. Volo igitur ac vehementer desidero id adimplere quod præcipis, sed non planè scio, quibus rebus tua contineatur voluntas, quòve tibi fideli obsequio emancipari queam: si arrogans non sum & mea temeritas tua non abutitur lenitate, supplex obsecro, ut iuxta petitionem meam id quoque me paucis doceas.

Salutaris prudens petitio.

At Dominus: Si paucis & collectim scire desideras voluntatem meam, ut eam integrè valeas adimplere, hæc mea voluntas est ut summè & semper ames me, sicut præcepto mandavi vobis, *ut toto corde, tota anima, & omnibus viribus vestris diligatis me*: hujusque præcepti observatione, tua perfectio conti-

Exponit Deus quid ab homine postulet videlicet ut super omnia ametur & in eo præcipuè consistit divina voluntas.

Oratio

Tibi Dñi JESU et Sanctissimæ Matri tuæ Virgini MARIÆ Commendo animam meam et Corpus meum ad Custodiendum in vitam æternam. O unica spes mea JEsus et MARIA in omni tribulatione et angustia succurat mihi pietas Vestra Vos estis Patroni potentissimi super Omnes Sanctos amandi Non habeo pauper et peregrinus in hoc mundo tam fideles et charos amicos et omnibus charis et notis meis sicut et vobis Commendo. Amen 101

27. Translatio S. Stanislaj Ep. M. c. com SS. Cosmæ et Damiani in utrisque Vesp. et Laudibus.

Officium Defunctorum.

3. S. Margaritae Scot. Reg. Vid. Semid. 2/f. 10 Junii

continetur: quoniam finis præcepti charitas est, & *plenitudo legis est dilectio.*

S. Cathar.

Anima ad hæc: Teneo voluntatem tuam, & perfectionem meam in summo tui amore collocatam esse, ipsaque te (ut par est) summo amore ac vehementissima dilectione prosequi vellem, sed quonam pacto id efficere possim aut debeam, satis mihi compertum non est. Quocirca orans expeto, ut me hac quoque in parte brevibus instruas.

Quibus rebus contineatur amor Dei super omnia.

Primum cõsistit in abnegatione suiipsius.

Doctrina notatu digna de amore.

Tunc Deus: Audi igitur, & ad ea quæ dicam, tota mentis attentione invigila. Si me perfectè amare vis, te tria hæc facere necesse est. Primò ut voluntatem tuam ab omni amore affectuque terreno & carnali prorsus amoveas, segreges, mundifices: ita ut in ista vita nihil transitorium, nihil caducum, nihil temporale ames, nisi propter me, nec (quod magis

& ma-

& maximum eſt) ames me propter te, aut te propter te, aut proximũ propter te: ſed ames me, propter me, te propter me, & proximum propter me: quoniã divinus amor terreni affectus aut alterius cujuſvis amoris conſortium pati non poteſt. Vnde quantùm te terrenarum rerum contagione infeceris, tantùm & in mei amore peccabis & de tua perfectione deperdes. Mentem quippe, ut munda & ſancta ſit, omnia quæ corpus ſentit faſtidire neceſſe eſt. Effice igitur ne quicquàm ex his quæ à bonitate mea veſtros in uſus profecta ſunt te ad me amandum impediat, ſed omnia adjuvent, accendant, inflāment. Quoniam vobis illa creando conceſſi, ut bonitatis meæ largitatem latiùs ex ipſis dignoſcentes, me abundantiore quoq; amore proſequeremini. Perſtes igitur appetitu lumbiſque ſuccincta, & vigilanti cuſtodia te ſemper obſervans

vans, terrenis cõcupiſcentijs, quas undecunq; tibi mortalis vitæ miſeria, & corrupta ſuggerit natura, alacriter reſiſte, ut cum propheta meo dicere poſſis. *Qui perfecit pedes meos*, id eſt, affectus qui animi pedes ſunt *tanquã cervorum*, ad fugiendum canes, id eſt, laqueos concupiſcentiæ terrenarum rerum, *ſuper excelſa ſtatuens me*, id eſt, in contemplatione. Quum hoc primùm impleveris, ad ſecundum, quod etiam altioris perfectionis eſt, pervenire poteris, ut omnes cogitationes, actus, & opera tua dirigas ad meum ſolũmodo honorem & gloriam, ſemperque ſolius meæ laudi ſtudioſiſſimè des operam, precibus, verbis, & exemplis; & quomodo poſſis, ut non tu tantùm ſic, ſed alij omnes tecum pariter & eodem modo affecti ſint, utque univerſi me unum norint, ament, colant. hocque mihi magis placet quàm primum, quoniam magis

Pſal: 17.

Secũdum in quo cernitur amor Dei.

Tertiũ in quo cernitur amor Dei.

implet voluntatem meam. Tertium, quod reliquum est, si assecutus fueris, tibi nil deesse, teque cõsummatam integritatem consecutam scito. Illud autem hoc est, ut summo desiderio quæras, nitaris & studeas, ad hanc pervenire mentis dispositionem, ut mihi ita conjuncta sis, tuaque meæ (quæ perfectissima est) ita similis sit conformisq; voluntas, ut nolis, non solùm malum, sed & bonum quod ipse nolim, utque eveniat quicquid velit, & vndecunque velit in istius vitæ miseria, sive spiritualibus, sive temporalibus in rebus minimè frangatur pax tua, turbeturvè quies mentis tuæ, sed incõcussa fide semper teneas me Deum tuum omnipotentẽ magis amare te, quàm tu te ipsam, meque tui diligentissimã habere curam, & multò diligentiorẽ quàm tu. Quantò magis sic te mihi commiseris deserisque tanto magis te adjuvan[s]

Summus gradus amoris Dei in conformitate Voluntatis.

tibi

tibi ſemper adero, & tu ipſa clarius ſenties circa te dulciſſimā charitatē meam. At hanc autem perfectionem perveniri non poteſt, niſi per ſtabilem, conſtantem ac abſolutam propriæ voluntatis abnegationem: quam qui præſtare negligit, ſimul hanc excellentiſſimam perfectionē negligit: qui verò libens præſtat, ſimul integerrimam voluntatem meam integerrimé exequitur, mihique ſummè placet, & me ſecum habet, quoniam mihi gratius ac jucundius nihil eſt, quàm per gratiam vobiſcum agere, & in vobis habitare, *neq; ſunt delitiæ, cum filijs hominū eſſe*: & ut volentes ipſi (nolo enim liberi jus arbitrij violare) à me in me, per gratiam, transformentur, ut ſint unum meum participatione perfectionis meæ, præcipueq; pacis ac tranquillitatis meæ. Vt autem planiùs intelligas, quàm ardenti deſiderio cupiam vobiſcum eſſe, utque ma-

Prov. 8.

gis accendaris ad ſubigendam mihi copulandamque meæ voluntatem tuam, vide & alta mente conſidera, voluiſſe me, ut Vnigenitus meus incarnaretur, neque mea divinitas majeſtatis dignitate ſepoſita, veſtræ copularetur humanitati; ut tanto amoris & charitatis exemplo, tanta ineffabilis dilectionis demonſtratione, vos ad pariter conjungendam meæ voluntatem veſtram, unique mihi jugiter adhærendum provocarem, allicerem traherem. Voluiſſe præterea, ut ille ipſe dilectus Filius meus tam horrendam, immanem, crudelemque crucis mortem ſubiret, ut ſuis tormentis veſtrum peccatum tolleret. Peccatum (inquam) quod inter me & vos diviſionem fecerat, & meam à vobis ita faciem averterat, ut nullo pacto poſſem reſpicere. Paraſſe inſuper menſam maximi & parum agniti Sacramenti corporis ipſius & ſanguinis, ut illud

llud in cibum sumentes transformemini, mutemini[illegible]iq; in me, ac sicut panis & vinum quibus vescimini in substãtiam transeunt corporalem, ita & vos, manducantes ipsum (qui mecum unum est) sub panis & vini specie, in substantiã spiritualem & in meipsum convertamini. Et hoc illud est, quod Augustino servo meo his verbis dixit: *Cibus sum grandium, cresce & manducabis me: nec tu me mutabis in te, sed tu mutaberis in me.*

Cùm audisset anima illa quænam esset Dei voluntas, & quemadmodum ad eam implendam necessaria etiam erat perfecta charitas; perfectamq; charitatem propriæ voluntatis abnegatione constare, dixit. Significasti mihi Domine Deus meus voluntatem tuam: significasti Domine, quòd si perfectè amavero te, nihil terrenum aut mortale, nec etiam meipsam amabo propter me, sed

S. Cathar.

quicquid amabo, secundùm te & propter te amabo. Dixisti, ut summo semper studio tuam solius laudem, honorem & gloriam velim perquirere, simulque operam dare, ut alij quoque idem nitantur facere. Et ut quæcunque adversa mihi in hac misera adveniunt vita, ea composita mente & æquo animo ac lætanti tolerare contendam. Nunc, quoniam hæc per propriæ voluntatis abnegationem efficienda sunt, doce, quæso, quonam pacto ad hanc pervenire abnegationem, ac tantam virtutem comparare & assequi queam: ut enim per tuæ doctrinæ lumen video, *tantùm in te vivo, quantùm in me morior.*

Præclarū dictū Perfectio hominis maximè cōsistit in abnegatione.

Deus autem, qui sancta nunquam frustratur desideria, sic intulit: Perfecta tui abnegatione omne bonum constare certum est, *quoniam te tantum mea gratia repleo, quantum te tua voluntate evacuas:* & per-

fectionem tuam efficit participatio divinæ bonitatis meæ per gratiam, sine qua humana creatura (quantum ad virtutem & dignitatem suam) nihil est. Ad hanc igitur si pervenire vis, tibi est in summa humilitate præstandum, & ex vera atque intima miseriæ & inopiæ tuæ cogitatione id unum jugiter vehementerq; affectandum, ut mihi soli pareas, meamque solius voluntatem observes. Quò autem id præstare queas, necesse est ut per mentis conceptum & animi existimationẽ tibi habitaculum circum undique concameratum ex solius meæ voluntatis materia construas, teque eo concludas & semper inhabites, ut quocunque eas, nunquam progrediaris; quocunque prospicias, nunquã extra aspicias, sed tuos mentis & corporis sensus, mea semper circumstet voluntas, nec quicquam aliud loquaris, cogites, aut efficias, nisi quod mihi placet,

Divina voluntas in omnibus observanda.

& meæ esse voluntatis credas: sicque te quicquid agendum erit sanctus Spiritus edocebit. Alia etiam via ad propriæ voluntatis abnegationem perveniri potest, si adsunt qui te secundùm me instruant regantque, ijs propriam subijciendo voluntatem, te totam ac tua omnia his committendo, his parendo, & eorum semper sequendo consilia: quoniam qui fideles & prudentes servos meos audit, me audit.

Superioribus obediendum.

Luc 10.

Sed hæc volo, ut certa fide, alta mente, ac frequenti consideratione mediteris, me Deum tuum gloriosissimum, qui te ad beatitudinem perfruendam creavi, æternum esse, summum, omnipotentẽ vobisque omnia quæ mihi placita sunt facere, nec esse qui vel tantillum meæ possit resistere voluntati nec quicquam sine eadem voluntate mea vobis accidere, nihil provenire, ut per Prophetam vobis enuntia-

Nihil sine Deo vel faciente vel permittẽte fieri.

Amos 3.

nuntiavi. *Non esse malum in civitate quod non ipse fecerim*, id est, permiserim. Mediteris pariter, me Deum tuum summæ esse sapientiæ, perfectissimæ cognitionis, & intelligentiæ omnia certa ratione videntis & acutissimè penetrantis, ut ad te, cælum, terram, mūdum totum, & universa gubernanda, nulla possim ratione falli, nullo errore turbari. Quod si ita non esset, nec Deus essem, nec sapientissim⁹. Et ut tantillum percipias vim huius summæ sapientiæ meæ, scias de malo culpæ & pœnæ me longè majus bonum quàm sit malū elicere. Tertiò velim consideres, me eundē Deum tuum non minus summè bonum esse, & vi amoris benevolentiæq; constare, hac de causa non posse, nisi quæ bona sunt, utilia & salubria tibi & alijs velle, non posse à me aliquid malum provenire, nihil odisse: & hominem ut mea bonitate creavi, ita per me semper in-

Expositio cujusdam loci apud Prophetā.

Summa Dei sapiētia & scientia, cujus providentia omnia disponit.

Sūma Dei bonitas, quæ nil nisi bonū desiderat & omnia ad suam gloriam & nostrā salutēm disponit.

æstimabili dilectione prosequi. His verò per firmam fidem mente ac meditatione collectis cognosces, tribulationes, tentationes, difficultates honores, infirmitates & adversa omnia ob nullam aliam causam, me gubernante provenire, nisi utilitatis & salutis vestræ gratiâ; ut per ea quæ videntur vobis mala, à pravitate corrigamini, & ad virtutem, qua itur ad verum & summum bonum vobis incognitũ perducamini. Cognosces præterea, hoc fidei lumine perlustrata, me Deum tuum magis posse scire velle bonum tuum quàm tu, teque id nec posse, nec scire, nec velle absque gratia mea. Id igitur cùm ita sit, danda tibi summo studio opera est, ut voluntatem tuam divinæ voluntati meæ prorsus subijcias quoniam sic placida semper mente quiesces, & me semper tecũ habebis (factus est enim in pace locus meus) nec erit tibi scandalum

In quo cōsistat quies & tranquillitas mentis,

lum

lum peccati, hoc est offendiculum aliquod ad peccatum nec per impatientiam, nec alio quovis modo: *nam pax multa diligentibus nomen meum, & non est illis scandalum.* Tantũ etenim amant legem meam, id est voluntatem: meaque lex est qua cuncta reguntur, tantumque mihi per ipsam copulati sunt, & in ipsius delectantur observatione, ut eveniat quicquid velit, cujuscunq; generis & æstimationis sit, nullare præterquam culpæ, unde mihi si at injuria, perturbari queant. Prospiciunt namque claro & purgatissimo mentis oculo, à me summo universi gubernatore, mirifica sapientia, charitate & ordine cuncta administrante, non nisi bona posse provenire, meque sibi ac rebus suis melius utiliusque prospicere quàm ipsimet per se sciant, possint, ac velint: sicque omnibus in rebus quæ eveniant, quasque sustineant (ut ut sint) me autorem & non

Cuncta eventura cõmittenda divina providentia eiq; acquiescendum in omnibus.

non proximum firmo considerantes proposito quadam invicta & inexpugnabili patientia ita roborantur, ut non solùm æquo animo, sed libenti ac gaudenti sustineant, degustantes in omnibus (sive intrinsecus sive extrinsecus accidāt) meæ ineffabilis dulcedinem charitatis, quod est *sentire de me in bonitate*: in omnibus (inquam) tribulationibus difficultatibusque attēdere, credere, & læto animo gratoque meditari, me disponere omnia suaviter & ex profundo meæ dilectionis fonte cuncta provenire. Atq; hujus ultimæ considerationis compositionisque sanctissimæ, maximum bonum nil aliud corrumpit impedit & perdit, quam propria voluntas vestra & amor vestri, quæ si tollerentur à vobis, tolleretur & infernus à vobis: tum ille qui maledictis æterno mentis & corporis tormento, paratus est; tum ille quem in mortali vita multiplici

Omnis hominis perditio consistit in propria voluntate, vel in amore sui ipsius.

plici agitatione animi ac vario curarum æstu, immo sustinetis errore. Igitur si vivere cupis & in hoc labenti sæculo per gratiam & in illo stabili sempiternoque per gloriam, moriaris, *temetipsam abnegans & propriam voluntatem deponens. Beati enim mortui qui in Domino moriuntur, & Beati pauperes spiritu*, quoniam tales me vident in hac peregrinatione per mutuum amorem, visuri deinde in patria per gloriam & honorem, Amen.

Luc. 9. Apoc. 14. Matt. 5.

VITA SERVI DEI NICOLAI MOSCICENSIS.

Ex actis capituli Generalis, Valentiæ, 1647. celebrati, de verbo ad verbum desumpta.

P. Fr. NICOLAVS MOSCICENSIS Sac. Theol: Doctor, Vir Religiosissimus, 58. annis in Religione peractis, nullius vnquã mali

mali nominis, aut turpis famæ maculâ laboravit. Constitutionum Ordinis, præcipuè silentij, rigidissimus observator, ambitionis & præeminentiarum capitalis hostis, multis ante obitum suum annis omnibus Religionis officijs, & gradibus valedixit. In absolvendo divino officio, & Sacrosancto Missæ Sacrificio, scrupulosissimus; cæremonias Ordinis exactissimè ab omnibus observari faciens, grandævam senectutem in pura & literali Constitutionum nostrarum observantia finire satagebat.

Literarum peritissimus, in enodandis casibus Conscientiæ, & dificillimis juris Ecclesiastici locis interpretandis tantâ fælicitate pollebat, ut ad eum summi Regni Antistites, tanquā ad Oraculum confluerent. Præclaræ doctrinæ suæ reliquit monimenta, præcipua ista sunt. Rudimenta Logices doctissimè simul & clarissimè collecta.

Tyrocinium Artis pœnitentiariæ, Elementa ad Sacras Confeſſiones. Examen approbandorum. Academia Pietatis. Infirmaria ſpiritualis, & rudimenta Chriſtianæ perfectionis. Ad SS. TRINITATEM ſpecialiter devotus, ipſo die feſto, Sacroſancto Miſſæ ſacrificio devotiſſimè peracto, apoplexiâ correptus, in Conventu Cracov: eiuſdẽ SS. TRINITATIS placidiſſimè obdormivit. Cujus ſanctitatem mira populi devotio cum præciſione illius veſtium, cinguli & Roſarij teſtificata eſt.

DE STVDIO MEDITAtionis.

Pater Magiſter NICOLAVS MOSCICENSIS, p. 12. Elem: ad S. C.

Multa ſunt, quæ nos movere & in amorem meditationis rapere poſſunt.

I. Excel-

I. EXcellentia Meditationis. Nam meditatio habet excellentias omnes, quas habet oratio, de qua quidam ex antiquis patribus, teste Theodoreto in Religiosa historia dixit: Medicos quidē varia medicamentorum genera ægris pro morborum varietate adhibere solitos: cæterum ad omnes animorum morbos depellendos, omniaq; huius mundi seu vitæ incommoda perferenda, orationem esse commune medicamentum atque remedium. Et præter hæc ipsa meditatio habet propriam excellentiam, videlicet hominem meditationi deditum transformare in DEUM. Equidem magnum est DEUM propè habere, quod invocantibus eum evenit: maius verò coniungi DEO: multò magis uniri ipsi, sed maximum transformari in DEUM, quod cōtemplationi seu orationi mentali proprium est, pe[r]quam & vocali convenit: ita u[t]

quem-

quemadmodũ poma diu multumque ſaccharo ac melle decocta, vix proprij ſaporis aliquid retinent, ſed ſolius ſacchari dulcorem referunt: ſic anima divinarum rerum ſtudio & contemplationi addicta, vix aut nihil in ea veteris hominis priſtiniq; ſaporis quicquam reſidet, ſed ſolius Chriſti imaginem ita refert, ut cum Apoſtolo dicere poſſit: vivo ego, iam non ego, vivit verò in me Chriſtus.

Ex hac autem excellentia multæ aliæ derivantur.

PRIMA.

Quòd meditationi aſſuefactus, eſt ſuper omnia; quia & Deus in quem ipſe transformatur eſt ſuper omnia. Eſt autem ſuper omnia: terrena quidem per contemptum, cœleſtia verò per poſſeſſionem.

SECVNDA.

Quòd poteſt omnia, atque adeò omnibus inimicis potentior erit.

Nam

Nam ſi, qui ſperant in Domino, mutabunt fortitudinem: quid illi qui transformantur in Deum, qui poteſt omnia.

TERTIA,

Omnes influxus ſpirituales, ſic Deo coniunctus, facilè capere poterit, ſicut & mundus hic inferior, teſte Ariſto: in Metheoris, propterea ſuperiori mundo coniunctus eſt, ut cœleſtes influxus aſtrorumque virtutes participare poſſit.

QVARTA.

Homo purior efficitur: nam ſicut cera, ad ſolis radios diu expoſita, candida fit, & quo diutiùs ſub ſole manet, eò fit candidior; ſta anima radijs juſtitiæ ſolis expoſita (quod quidem fit per elevationem mentis in Deum) purior indies efficitur. Hinc Eccl: 2. Qui timent Deum, præparabunt corda ſua, & in conſpectu eius animas ſanctificabunt.

Quinta,

QVINTA.

Facilè ſcire poterit, quo pacto in corde noſtro tabernaculum Deo ſit ædificandum, quemadmodum & Moyſes montem conſcendens & cum Deo verſans, ab eo didicit, quemadmodum illi tabernaculum fabricare deberet.

SEXTA.

Homo meditationi deditus perficitur atq; in ſuo eſſe conſervatur res enim omnes tunc in ſuo eſſe conſervantur, cùm ijs cauſis vniuntur, à quibus exiſtendi initium acceperunt. Hinc piſcis gaudet in aqua, planta immobilis manet in terra, pulli ſive avium ſive ferarum, lateribus ſemper matrum hærent, ipſaſq; quocunque ierint ſequuntur.

SEPTIMA.

Sequitur denique, eum ſic coniunctum Deo, omnia ſecreta eius cognoſcere. Quæ verò? An forte S.

te. S. TRINITATIS, Incarnationis? hæc enim ſunt præcipua. Minimè, iſta ſiquidem paganis, & Iudæis, ſecreta ſunt, non verò nobis Chriſtianis, quibus cõmunia ſunt. Sed illud; vacate, & videte quàm ſuavis ſit Dominus, quàm bonum ſit eum cognoſcere, diligere & contemplari. Et hoc eſt illud manna abſconditum, quod nemo novit, niſi qui accipit. Grego: Non poteſt ſciri, niſi à quo poſſit haberi: hoc ſciri poteſt, dici non poteſt.

II. Quòd nos movere debet ad ſtudium meditationis, eſt finis propter quem conditus eſt homo. Hic autem eſt ſecundum D. Auguſtinum ut ſummum bonum intelligeret ac amaret.

III. Quia officium boni & iuſti viri eſt, in lege Domini meditari nocte dieque.

IV. Quia meditatio continet hominem in officio ſuo: & præterita non prætereunt ei & futura adſunt.

ſunt. Vnde D. Bonaventura teſtatur ſuo tempore per experientiam multos profeciſſe, mediante hoc exercitio.

V. Nam meditatio bonos affectus conſervat, malos verò eradicat: ſicut per oppoſitum, quia non eſt Deus in conſpectu eius, inquinatæ ſunt viæ illius in omni tempore. *Pſal. 6.*

VI. Quoniam meditatio excitat devotionem & efficit. Vnde D. Auguſtinus: meditatio parit ſciẽtiam, ſcientia compunctionem, compunctio devotionem, devotio autem commendat orationem.

VII. Quoniam meditatio ornat Religioſum & ſpirituale, vnde Caietanus 2. 2dæ. q. 82. ar. 3. docet has meditationes debere eſſe quotidianas religioſis & ſpiritualibus. Qui nec hoc nomine (inquit ipſe) cenſendi ſunt, qui ad minùs ſemel in die non ſe transferunt ad ſtudium meditationis.

VIII.

VIII. Multa exempla Sanctorũ. David quidem proponebat Dominum in conspectu suo semper, & tota die meditabatur legem Domini. Gregor: Nazianen: amore huius studij ductus, refugit Episcopatum. B. Dominicus etiam in itinere socijs suis dicebat: præite, cogitemus aliquid de Salvatore nostro. B. Franciscus per integram noctem vacans huic exercitio: hãc solam oratiunculam meditabatur Da mihi Deus, ut me & te cognoscam.

IX. Voluptas animi. Neq; enim habet amaritudinem convictus ejus sed neque tædium conversatio illius, sed gaudium & lætitiam. *Sap. 8.*

Meditationis exercitium, quædam exigit ante se, quædam in se alia post se.

Ante se lectionem & præparationem.

De Le-

De Lectione.

DE Lectione dicendum eſt, quæ, & qualis eſſe debeat. Quæ? Ea, quæ ſit materia meditationis. Materia autem meditationis eſt omne illud, quod nos movere poteſt ad aliquem ſalutarem affectum, ſive amorem Dei, ſive timorem, odium peccati, horrorem gehennæ, deſiderium ſalutis &c. Eius autem generis ſunt, tum perfectiones divinæ, tum beneficia, tum loca Sacræ Scripturæ, tum vitæ & exempla Sanctorum, tum defectus humani, miſeriæ & pericula, tum mundi vanitas, & vitæ brevitas, tum ſevera iudicia Dei.

Qualis autem lectio eſſe debet? Non feſtina ſed lenta: non negligens ſed attenta: non prolixa ſed ſufficiens, ne ſuffuretur utiliora exercitia: non currens ſed ruminans. Occurrente autem aliquo notabili loco, ſubſiſtendum eſt & ruminandum, non tantùm intel-

lectiva,

lectiva, sed etiam affectiva, ut sic non tantùm intellectus pascatur lectione, sed etiam voluntas gustet & afficiatur delectatione: non muta sed respondens, nimirum occurrente aliquo devoto loco, respondendum est Deo, qui per lectionem ad hominem loquitur. Respondẽdum autem est per aliquam brevem seu jaculatoriam orationem, illi loco congruentem.

Notatio.

LIcèt lectio non debeat esse prolixa, tamen qui distractionem in corde patiuntur, satius est meditationem distractam convertere in lectionem attentam.

De Præparatione.

MEditationem præparatio præcedere debet: nam & in cythara fides cõponuntur priusquàm concentum edant.

Præparatio autem in multis consistit: nimirùm in corporis affliction-

ctione per ieiunium, abstinentiam, flagellationem, cilicium, vigiliam, durum lectum, tenuem & sobriam mensam: ista enim sunt fomenta & bases devotionis. Et præterea regula universalis est, Deum gratiam suam dare, prout dispositi fuerimus: magis autem dispositi erimus, si non tantùm Spiritum sed etiam corpus præparaverimus.

Secundò. Consistit præparatio in meditationis desiderio. Desiderium enim cōmunis est mater omnium virtutum, dummodo non tepidum sed intensum & vehemens sit. Iuvabitur hoc desiderium, si antequā cubitum eas, hanc sanctam cogitationem meditationis habeas: sic enim fiet, ut quemadmodum is qui vesperi carbone tegit cineres, facile manè focum struit, rogum parat, ignemque accendit, ita & is qui cum hac sancta meditatione dormitum ijt.

Iuvabitur adhuc, si antequam cō
ponas te ad somnum, orationem
pro hoc sancto desiderio facias
manè enim fructum huius oratio
nis, in corde tuo invenies.

Fovebitur hoc desiderium si quo
tiescunque expergisceris, versicul
Gloria Patri, vel aliam oratiuncu
lam proferes, quod etiam ad pel
lenda phantasmata, & turpes co
gitationes proderit. Fovebitu
adhuc, si quam primùm evigilabe
ris è lecto surrecturus, hanc san
ctam cogitationem statim arripi
as antequā externa cogitatio præ
occupet te. De hoc desiderio v
de Granatensem libro 1. de devo
tione cap. 4. & 14.

Tertiò Præparatio consistit i
cordis custodia seu munditia &
purgatione. Purgandum est au
tem, tum à vanis, tum à noxijs co
gitationibus, tum ab inordinati
affectibus seu desiderijs. Quem
admodum enim Pictores, priùs so

ent mundare & dealbare tabulam, postea verò pingere imaginem: ta in tabula cordis nostri priùs extergere supradicta debemus & mūdare, antequam pulchram DEI maginem per meditationem pingamus. Vnde & Dionysius formationem DEI assimilat sculpturæ, am sicut sculptura in lapide vel gno per ablationē fit: ita in corde ostro Dei formatio. Authoritas Grego: In altum crescere arbor cupitur, quæ per ramos distendi prohibetur. De hac cordis custodia, ide Granatensem cap. 6. & 22.

Quartò Præparatio consistit in figura corporis, ut videlicet sit flexio poplite, & signo crucis impressio fronti, ori, & pectori. Beatus Pater Dominicus quatuor formas in corpore observare solebat, tempore orationis: aliquando toto corpore humi prosternebatur, aliquando stabat erectis in cœlum oculis: aliquando manibus in cru-

modum expanſis, quandoque verò ſurſum erectis, interdum verò vulgari modo, genibus flexis.

Quintò. Diſpoſitio conſiſtit in oratione ſuccincta ſeu iaculatoria videlicet per pſal: Ad te leuaui vel illam oratiunculam: Actiones noſtras. Vide lib. 1. Granatens de mediatione, capite 8.

Sextò. Conſiſtit in loci temporisq; apti electione: aptus autem locus eſt, obſcurus, tempus verò matutinum, veſpertinum, & nocturnum. Vide Granatens: ut ſupra cap. 14.

Septimò. In apprehenſione cōſortij & ſocietatis in hoc exercitio cogitare enim debes, quot per totum mundum Religioſi & Religioſæ, pueri & puellæ, ſacerdotes & ſæculares, eodem tempore tecum inſiſtunt huic ſancto exercitio quorum aliqui intima ſuſpiria ducunt, aliqui flagellationes uſq; ad ſanguinem iungunt.

Octavò

Octavò. Consistit præparatio in
ıi ipsius accusatione veniæque pe-
tione, sive hoc fiat solo corde,
dmiscendo examen conscientiæ,
ve per generalem confessionem,
psalmi alicuius pœnitẽtialis sub-
unctionem. Et hæc est illa cal-
eamentorum extractio ad intrã-
um terram sanctam & vestimen-
orum ablutio ad ingrediendum
n sancta sanctorũ. Hanc præpara-
onẽ natura docet, ut priùs evellã-
ur inutilia quàm plantentur, fru-
tifera ut priùs petam veniam ab
mico offenso, quã nova beneficia.

Nonò. In propriæ indignitatis
onfessione & Dei bonitatis præ-
icatione: debet enim judicare se
ndignum esse omnibus quæ Deus
ecit: seque accessisse ad hoc san-
tum exercitium, magis ut gratias
gat de præteritis beneficijs quàm
t alia accipiat: vnde promptus es-
e debet ad suscipiendũ, quicquid
ccurrat, sive consolationes, sive

desolationes, ariditates & siccitates: neque enim propriæ utilitatis causa, instar sui amatorum accedere debet ad sanctam meditationem, sed implendæ diuinæ voluntatis & sui officij gratiâ.

Decimò. Præparatio consistit in consideratione divinæ maiestatis in cuius cōspectu stamus. Et quidem audit verba nostra, & videt devotionem, tanquam testis & iudex. Ea verò est maiestas, ut comparatione eius totus mundus sit tanquam formica, imò minùs formica Et ut verbis Sapientis utamur Sapien: 11. tanquam momentum stateræ & gutta roris antelucani. Ante hanc divinam maiestatem, ita multa millia Angelorum stant ut contremiscant: ipse filius Dei in oratione, quam ad Patrem fundebat, in terram proiecit se: quid me, qui pulvis & cinis sum (ut ille Patriarcha ait) facere par est? Ex hac consideratione, magna re-

reverẽtia naſcetur in Deum, magna humilitas, attentio, timor, & tremor: Vide hanc materiam in Granatenſi de devotione cap: ſeptimo & parte 2da Memorialis libr: 4. & multis alijs locis.

Vndecimò. Præparatio conſiſtit in conſideratione qualitatis negotij, nimirum quid acturi ſimus: nam in conſpectum Dei venturi, Deum allocuturi. Quid ibi facturi? Rem maximi momenti tractaturi, qualis eſt ſalus noſtra & proximorum. Quid comparaturi & impetraturi? magnam eleëmoſynam, ſpiritum devotionis, donorum, virtutum, gratiarum: arrhabonem vitæ æternæ. Itaque quâ devotione Apoſtoli expectabant promiſſum Spiritum Sanctum, eadem & tu, affluentiam eiuſdem Spiritus ſancti.

Duodecimò In animi fortitudine contra tentationes quaſcũque. Neque enim ſemel tædium in hoc

exercitio experieris: multoties tibi veniet in mentem propositũ deserendi tale exercitium, & via laxior, sæpius tibi occurrent alij, huic exercitio non vacantes, nec propterea reprobi vel damnati. Hæ sunt illæ muscæ quas abigebat Abraham à suo sacrificio quibus etiam vir cõtemplativus ex tota fortitudine resistere debet. Vide Granatensem. lib 1. cap. 5.

De Ipsa Meditatione.

HÆc debet esse non velox sed gravis & lenta, eodem ferè ordine absolvenda, quo & lectio facta. Non tantum intellectu cogitando ut faciunt qui se componunt ad studendum pro concione ad populum habenda: nec tantum memoriâ revoluẽdo ea quæ lecta sunt, sed vel maximè curandum est, ut accendatur inflammeturq; voluntas, gustet & odoret Deum: elevãdo cor in ipsum per aliquos affect.

utiles,

utiles, qui affectus non sunt magno conatu exprimēdi, tunc enim magis deficeret, & memoria fatigaretur, cerebrum læderetur. de hoc vide fusiùs Granatensem parte 2. Memorialis, libr. 6. & in Floribus eius.

Hæc meditatio habet post se tria.
Gratiarum actionem, Sacrificiũ spirituale, & petitionem.

De Gratiarum Actione.

PRo qua cum præcedentibus continuanda & introducenda, ex rebus quas quis meditatus est, sumatur occasio, ut si de peccato meditatus est: gratias agat Deo, quod illum vel liberauit ab ipso, vel non statim morte subitanea, &c. puniuit. Si de vanitate mundi, gratias agat: quod Deus ei oculos aperuerit, & sic de alijs. Vnde subiungat oratiunculā: Agimus tibi gratias Omnipotens DEUS, pro vniuersis beneficijs &c.

Huc annectat omnia reliqua beneficia, pro quibus seorsim gratias agat: nimirum creationis, conservationis, gubernationis, redemptionis, vocationis, justificationis, glorificationis. & alia infinita tam communia, quàm propria, sive bona collata, sive mala exclusa.

Bona, naturæ, fortunæ, gratiæ, præterita, præsentia, futura, cognita, occulta.

Mala verò, culpæ & pœnæ, pericula, insidias, laqueos Diaboli, tentationes, occasiones peccandi, à quibus omnibus nos Deus præservavit, impedivitq; inimicum euntem ad nobis nocendum.

Et quoniam tu solus insufficiens es Deo gratias agere: invocare debes creaturas, tam cœlestes quàm terrestres, ut te in hoc officio adjuvent, per illud canticum: Benedicite omia opera vel Psal. 101. Benedic anima mea Domino. Et alia, secundùm quod Dominus inspiraverit.

De Sacrificio seu Oblatione.

HÆc connecti debet cum præcedentibus, hoc modo

Quid itaque retribuam Domino pro omnibus beneficijs quæ præstitit mihi? subjungat.

En me ipsum totum offero, & omnia mea, & quidquid feci, facio, & faciam: hoc totum in laudem, gloriam & honorem Domini mei converto, sic me totum Deo meo dedo; ut velim esse mancipium vel servus catenis vinctus ut abnegē voluntatem propriam, & sim aptus ad faciendam S. Dei voluntatem, Ante omnia verò, offerenda sæpiùs, & alleganda sunt merita & labores Christi. Vide Granat: in Memoriali ut supra.

De Petitione.

HÆc sic continuanda est cum præcedentibus: ut digna hostia tua, o Domine, efficiar: multa peto à te,

to à te, quæ non deneges mihi antequam moriar. Suppliciter autem prostratus ante tuam divinam maiestatem protestor, non me discessurum hinc, donec benedixeris mihi.

Sunt itaque petenda ea, quæ ad salutem sunt necessaria.

Eorum autem quædam spectant ad Deum: ut omnes creaturæ serviant & laudent eum, quia omni cultu dignus est.

Ad alios: ut omnes gentes cognoscant & serviant tanto Domino, Pagani, Iudæi, Schismatici, Hæretici.

Deinde pro Ecclesia Catholica.

Tertiò. pro cunctis Rectoribus & Prælatis.

Quartò, pro parentibus, amicis, consanguineis, familiaribus, benefactoribus.

Quintò pro curæ suæ commissis.

Sextò. pro iustis & peccatorib⁹.

Septimò. pro defunctis.

Octavò.

Octavò. pro inimicis.

Nonò. pro pauperibus, oppressis.

Decimò pro infirmis, afflictis, ad mortem condemnatis, servis, captivis, bellum contra hostes Ecclesiæ gerentibus, agonizantibus, navigantibus, peregrinis, gravidis, parturientibus, obstinatis, quacũque necessitate laborantibus, pro regno, civitate, servientibus tibi, pro peste, fame, bello, &c. auertendis, pro fructibus terræ producendis & conservandis.

Ad se. pro gratia quâ peccata remittantur, vitia eradicentur, passiones refrænentur, cordis levitas expellatur, detestatio honoris, & voluptatis, amorisq; sui ac indulgentiæ conferatur: inconstantia in bonis propositis auferatur.

Pro fundamentis totius vitæ spiritualis petendum: quæ sunt, bona compositio hominis interioris, & exterioris. Interior est, in corde Deum præsentem semper circumfer-

cumferre. Exterior: omnia facere tanquam si stares in præsentia Dei judicis & testis totius vitæ tuæ. De qua re vide Granatensem in exercitijs prope finem, cap. 8 de petitione fol. 110. omnino legatur.

3. Discretio & sollicitudo in omnibus agendis & dicendis, ut omnia rectæ rationi sint cõsentanea. frænum & custodia lingvæ, quo licentia eius cohibeatur, aspera & rigida propriæ carnis tractatio.

4. Illa quoque petenda, in quibus summa perfectio consistit. Hæc autem sunt, obedientia perfecta, & cum divina voluntate conformitas in omnibus. mortificatio propriæ voluntatis. fortitudo in superandis difficultatibus, affectibus, inclinationibus, & adversitatibus.

5. Altissimæ quoque virtutes, scilicet humilitas interior & exterior, paupertas spiritûs & corporis. patientia in adversis & tribulationibus.

nibus. puritas intentionis in bonis operibus.

6. Illæ quoq; virtutes, quæ ſunt principium & finis totius perfectionis Fides invicta. ſecura ſpes. amor Dei. timor judiciorum Dei. reverentia illius maieſtatis, & perſeverantia in hoc exercitio.

7. Illa quoque quæ ſtatum Religionis concernunt, ut caſtitas corporis, cordis munditia, terrenorū ac voluptatum contemptus, vanæ ſollicitudinis & curæ fuga, in divino officio diligentia, exercitiorum Religionis ſapor.

8. Illa præterea quæ ad emendationem vitæ ſpectant, ut pœnitentia recta, verus dolor pro peccatis, firmum ac ſtabile propoſitum non peccandi

Pro horum impetratione Litanias de omnibus Sanctis ſubiungere poteſt.

Admonitiones.

1. In petendis his virtutibus debes

debes paululum quiescere, & circa singulas cor ad Deum elevare.

2. Non est necessarium semper omnes has partes meditationis observare.

3. Non est despondendus animus, aliquando dulcedinem devotionis anima non sentit, suo enim tempore recompensabit Deus.

Quòd si animus fuerit distractior, recolligendus erit per lectionẽ alicujus devoti libri, & orationem vocalem paulò fusiorem.

5. Huic exercitio statuẽdum est tempus quàm fieri potest longissimũ, & præstat semel & simul orare plusculum quàm bis modicum.

6. Optimum consilium Granatensis est: per nullam penitus occasionem prætermittere horam, iam semel ad hoc exercitium delectam. Si namq; hoc exercitium semel prætermiseris, vix tibi patebunt fores revertendi ad illud.

VT novitijs & iunioribus magis possimus prodesse, apposuimus breve Formulare, concernens communes mores Religiosorum. Quo novitijs ab ipso statim ingressu commodissimè imbuantur & instruantur, discantq; jugum Domini ac Religionis portare ab adolescentia sua. Insuper quotidianum pium exercitium, quo facilius ad pietatem & Religionem provocentur, atq; ad devotionem excitētur. Vltimo hæc omnia in sacra Scriptura fundari, & ex doctrina CHRISTI aperte colligi ostendimus.

FORMVLARE NOVITIORVM SECVNDVM QVOD mores suos conformare studeant.

DE CORPORALI MEMBRORUM dispositione religiosa.

I. MAnus caveant ab omni contractu sui indecedenti & injurioso proximi; easq; ge-

rant ſub ſcapulari cancellatas.

2. Ne vagentur unquam, aut diſcurrant, nec intrent loca ulla prohibita: omnem inſolentiam & laſciviam vitare ſtudeant.

3. In ſeſſione caveant genuum divaricationem, & tibiæ ſuper tibiam poſitionem.

4. Incedant cum maturitate; nec facilè ſe moveant, ſine cauſa præmeditata.

5. Cum ſteterint, non ſint ut arundo mobiles, ſed potius gradu ſuo fixi permaneant.

6. Oculis non ſint vagabundi, leves vel curioſi; nec videre appetant, quod concupiſcere non licet.

7. Linguam refrenare ſilentio diſcant, maximè in locis prohibitis: & alibi vix pauca loquantur, pro ſola neceſſitate: & verba prius ad limam, quam lingvam veniant: & audire potius, quàm loqui exoptent.

8. Nullum verbum injurioſum ſcan-

ſcandaloſum vel inhoneſtum unquam proferant: Nec aliquid cum juramento aſſeverent, nemini cognomen imponãt, vel ſine pronomine (frater) appellent.

9. Quiſque majoribus ſe, capi-e nudo loquatur, cum religioſa quadam verecundia.

10. Vultum jucundum & gra-vem habeant; non moroſum.

11. Ad cachinnos & riſus, pro-um os non habeant, niſi fortè moderatè ſubinde id fiat.

12. Cervicem collo erectam, aut ſupinam non gerant, ſed mo-erate inclinatam, non tamen pen-ulam.

13. Iram, impatientiam, moro-itatem, aut paſſionem aliam, in vultu vel actu non oſtendant.

14. Oculos ſublimes nõ habe-ant, nec ſupercilia erecta, ſed po-tis depreſſa gerant.

15. Aures non ad vana & ſæcu-laria, ſed ad pia & ſalutaria faciles habeant.

16. Na-

16. Nares ad fætores (si subinde occurrant) non sint nimis delicati; nec notabiliter obturentur, sed pro illicitis odoribus fortè in sæculo usitatis, ista ut pœnitentiam ferant.

17. In venia facienda, non prosternãt se in ventrem, sed in latus dexterum & in longum, tibiam sinistram super dexteram retectam tenendo.

18. Inclinationes suas debito modo exhibere studeant: nec unquam inclinando sedeant; nec caput aliqualiter attollant.

19. In genuflexionibus, nitantur super genua, capite erecto, oculis demissis, manibus sub scapulari cancellatis per modum crucis.

CIRCA VESTES.

1. VEstes religiosè, non lascivè aut curiosè corpori suo aptare studeant: nec altè nimis, & inverecundè, succingant.

2. In

2. In cella ſedendo non nimium veſtes elevent, & minus in publico, ſed ſeipſos honeſtè cooperiant.

3. Sedendo aut inclinando cappam nigram ſuper genua complicent.

4. Capucium non ſit ſuper oculos reductum, & ſine caputio non incedant: pileolum nunquam ſine capucio gerant.

5. Lectum ſive ſtratum, ſemper manè decenter componant, & cubiculum ſervent mundum, ſæpius purgando.

6. Veſtes & quæcunque alia indigentibus libenter concedant habita tamen licentia.

7. Viles veſtes & detritas, carius complectantur, & libentius habeant, quam pretioſas: nec facilè multiplicent.

IN CHORO.

1. AD Oratorium omnes tempeſtivè, dato primo ſigno conve-

conveniant: ad Templum ſimul deſcendant; ſemperq; bini & bini incedant, orantes pro defunctis.

2. Choro omnes interſint diu noctuque: ibique clarè, diſtinctè, attentè, divinum perſolvant officium.

3. Simul incipiant canere, ſimul deſinant, ſimul inclinent, ſimul ſedeant, & ſurgant, ſimul eant, & redeant; conformitas ſit in omnibus.

4. Oculorum dimiſſio, manuum compoſitio, ſit gravis & quieta: corporis ſtatus, omniumque geſtuum moderatio exterior, pietatem interiorem, & religionem teſtentur, ad ædificationem ſæcularium.

5. Veniam cum proſtratione faciant, ſerius veniêntes, graviter errantes, alios turbantes, malè legentes lectiones, vel calendas.

6. Digito terram in loco tangant ultro, leviter errantes legendo,

do, cantando, non jnclinando, strepitum excitando.

7. Quæcunq; legenda vel cantanda, semper prius ac tempestivè prævideant.

8. Circa ministerium Altaris, devotè, & reverenter se habeant, unctis semper manibus. Sacra vasa ac ornamenta Ecclesiæ, diligenter custodiant, & reverenter ertractent.

JN REFECTORIO.

1. SImul descendant, de more pro defunctis orantes: lavēt manus citò eantque ad locum. Refectorium intrantes ante imaginē inclinent, inque partes & choros dividant,

2. Sedentes ad mensam, panem non scindant nisi dato prius signo Prælato: nimium quoque panem non præscindant, neque in micas conterant.

3. Cibum non avidè vorent, nec sonia delicatiora affectent, ne limites

limites ſobrietatis vel temperan-
tiæ excedant, aut parſimoniam
paupertatis violent.

4, Honeſtatem & civilitatem
ſervent, ne vel comedendo vel ex-
creando, vel aliquid faſtidiosè re-
jectando, vel etiam felibus obijci-
endo, alijs nauſeam pariant.

5. Dextera cibum ori miniſtrēt
non ſiniſtra: & vtraque manu bi-
bant. Si quem cibum non aſſue-
verint, aſueſcant: & plus pulmen-
ti, quàm obſonij comedant. Map-
pamque non deturpent: nec hab-
tum commaculent, ſed mundu
cuſtodiant.

6. Sedeant erecti, non pron
Oculis ſubmiſſis, & attentis au
bus, ea quæ leguntur auſcultent,
ſilentium ſtrictè teneant.

DE LOCVTIONE.

1. IN colloquijs, ſint ſine clam
re, ſine cachinno, geſticu
tione, contentione, aſperitate,

cacit

acitate ; & sæculari vanitate ac
evitate.

2. Certis verò temporibus &
ocis, utpotè in clauſtro, dormi-
orio, cellis; in refectorio & ora-
orio, ſemper ſervent ſilentium.

3. Nunquam ſæcularibus, ſine
icentia ſpeciali, & ſocio deputato
oquantur: Atque eos tum religio-
a affabilitate, ædificare ſtudeant.
Rumores narrare, vel captare ca-
eant, *ſed* potius ſpirare & ſapere
ia & Sancta addiſcant.

4. Profeſſis nunquam loqui li-
itum novitijs, multo minus ſacer-
otibus vel laicis, niſi urgente
eceſſitate, & tunc pauciſſimis
erbis.

5. Lites aut nullas habeant, aut
uam citiſſimè finiant; ne frater-
a charitas lædatur, vel tranquil-
tas mentis turbetur.

6. Vocati & appellati, familia-
ter reſpondeant, reverenter & hi-
riter. Et quocunque ire neceſſe

M fuerit,

fuerit, nō vadant nisi duo vel tres.

7. A Superioribus appellati, & reprehensi, statim veniam faciant prostratique maneant, donec verbo vel signo erecti fuerint.

8. Si quando superioribus loqui necesse fuerit, prius osculando scapulare, licentiam petant, capite inclinato, debita cum reverentia.

9. In funeribus & processionibus, alijsque publicis actibus sine fabulis & evagatione oculorum incedant, & socium collateralem cum debita distantia observent.

DE TEMPORE.

1. PRæsentiam Dei, ubique locorum, sedula mente, semper perpēdant, qui nusquam abest, & omnia intuetur.

2. Temporis benè impendendi, otijque fugiendi præcipuam curam habeant.

3. Proinde nunquam sint uspiam sine Rosario (quod omnes crebrò debent recitare,) aut pio ali-

quo

quo libello, ut vel orent, vel legãt.

4. Et ne tempus infructuosè terant, etiam quando colloquium conceditur, poterunt tunc miscere sermonem, vel de piè lectis auditis, vel de re Litteraria, vel ceremonijs Ordinis, rubricis, cantu & similibus.

DE SERVITIIS
& obsequijs.

1 SErvitia sunt necessitatis, obsequia charitatis; ad utraq; sint promptissimi.

2. Servitia in templo ex rubricis accuratè addiscant & practicent: ut sunt ministeria ad altare, in choro, in processionibus, in sepulturis aut funeribus.

3. Servitia in refectorio mundando, apparando, cibos inferrendo, vel auferrendo. Servitia alia sunt prout in domo occurrunt.

4. Obsequia vero sunt, aliorum supplere vices, etiam spontè ac promptè; præcipuè in humiliori-

bus servitijs; ut in lotione pedum, in verendo, laborando in horto: (Et quod magis charitativum est & meritorium) ægris ac infirmis inserviendo.

DE REVERENTIA.

1. REverentiam debitam, exhibeant, tam personis, quã locis sacris, & imaginibus, ut dum vel altare, vel imaginem sacram, aut Superiorem, aut Patrem, aut fratrem transeunt, caputio detracto, aliquali inclinatione, honorem exhibeant, cum maturitate gestus, incessus & vultus elucente in omnibus humilitate religiosa, suavique magis quam austera.

2. Fit autem reverentia plurimis modis: ut cum transeunti, vel assidenti assurgitur: cum prætereundo alium, non propè nimis transitur: cum decenter assurgitur: cum alter humili servitio, gestu reverẽtioso, honore & alloquio antevenitur. Cum dexter, honoratiorque

que locus, actus prior, aut præce-
dentia in sessione, ambulatione,
vel etiam sermone, alteri defer-
ur. Singula tamen absque nota
mbitionis sæcularis exhibenda.

DE ORATIONE
& Lectione pia.

I. STudeant circa cultum DEI, & B MARIÆ VIRGINIS, nostræ singularissimæ Patronæ, ferventissimi & devotissimi semper xistere: cum constet, tam cultum VEN. SACRAMENTI ALTARIS, quam NOMINIS DEI, & SACRATISSIMI ROSARII, principalibus ac hæreditario jure, Ordini nostro esse divinitus commendatum, & traditū.

2. Quare in omnibus dubijs; tētationibus, angustijs, difficultatib⁹, ctionum initijs, in recentissimis eccatis, statim DEUM, & B MARIAM Virg. cōfugere non differāt; & per pias preces auxilium continuo implorent.

 3. Stu-

3. Studeant etiam non tam Deo verba & voces dare, quàm attentionis & devotionis affectum.

4. Assuescant inter privatim legendum vel studendum, ad jaculatorias orationes, genuflexiones; nunc pro hac nunc pro alia necessitate, seu publica, seu privata.

5. Assuescant in omnibus actionibus, & sermonibus, cor recollectum custodire; ad DEUM ire, ad nostra exire, ad DEUM redire. Desiderare propter ipsũ bona agere, & pati: humiliari & mortificari: sicq; habitulariter quasi semper orare. Et DEUM tam in prosperis quam adversis semper laudare.

6. Tametsi quovis locorum Deum orare, licitum sit & laudabile, multo tamen decentius ac congruentius in communi, quàm in privato & præcipuè in Templo, propter devotionẽ loci, præsentiam Ven. Sacramenti, Reliquias Sanctorum, assistentiam Angelorum

lorum, & Societatem Fratrum: non ergo facile se subtrahant à choro, vel divino officio.

7. Quotidie lectione pia, animum pascant; lectaque in succum vertant, inque usum. Quæ proinde amplius placuerint, in libellum adnotare studeant.

DE MEDITATIONIBUS.

Pias meditationes singulis diebus instituant, quibus in amorem Dei inardescant, & in pietate & devotione magis proficiant.

Materia autem meditandi varia esse potest, & diversis temporibus diversa, prout hic eis fusè suppeditatur

1. Beneficia Dei generalia, vel particularia.
2. Opera creationis.
3. Opera redemptionis.
4. Mysteria vitæ Christi.
5. Mysteria passionis Christi,
6. Mysteria gloriosæ resurre-

ctionis & ascensionis ejusdem.
7. Extremum judicium.
8. Præmia Bonorum.
9. Pœna malorum.
10. Misericordia Dei.
11. Vindicta divina.
12. Peccata ingratitudinis generalia vel particularia.
13. Miseriæ perversorum, & hæreticorum.
14. Gaudia Beatorum.
15. Tormenta damnatorum.
16. Creaturæ Dei.
17. Scripturæ sacræ.
18. Profectus spiritualis.
19. Defectus quotidiani.
20. Ministeria Angelorum.
21. Fallaciæ dæmonum.
22. Exempla Sanctorum.
23. Perversitas malorum
24. Status interior.
25. Status exterior.
26. Peccata propria, vel aliena.
27. Dei omnipotentia.
28. Providentia.

29. Scientia.

30. Benignitas.

31. Largitas.

32. Mors animæ vel corporis.

33 Animæ in purgatorio.

34. Iudicia Dei manifesta & occulta. Aliaque quæ pia lectio & devotio abundè suggerunt, ad hoc pietatis exercitium continuãdum; omnibus Religiosis vtilissimum.

Affectus autem piarum meditationum, sunt Spes, Timor, Amor, Dolor, Gemitus, Suspiria, Admiratio Exclamatio, Supplicatio, Gratiarum actio, Reverẽtia, Verecundia & alia, quæ per experientiã rectius discuntur, quam per doctrinã. Effectus quoque harum, & fructus sunt uberrimi in animabus.

Interea visiones vel revelationes, non expetant, ne illusiones incurrant.

Temeraria vota caveant: consolationes internas gratanter & humiliter acceptent: Desolationes

 patien-

patienter tolerent, seq; culpent.

Compunctionem & devotionem appetant & exoptent; si absint, earum desiderium Deo offerant.

Conscientias semper mundas habere studeant: & in dubijs erroneis, Patri suo Spirituali, seu Confessario in omnibus pareant.

Intentionem semper rectam, & affectionem puram teneant.

Damnent voluntatem propriã, vel suspectam habeant. Privatos amores, sensualitates, proprias opiniones detestentur. Proprietatem ut venenum mortiferum evitent. Aliena dicta vel facta non judicẽt.

Denique mortificationi sensuũ; abnegationi sui, & divinæ resignationi, se totos consecrent: superiorumq; directioni sese humiliter submittant, cum obedientia prõpta, inviolabili castitate, in voluntaria paupertate, propter Christum.

PRÆCIPVA STVDIA *Religiosi.*

1.

ABnegare ſeipſum.
Extirpare vitia.
Plantare virtutes.
Amare DEUM.
Sibi Mundoquè mori.

2.

NECESSARIA ad ANIMI *Tranquillitatem.*

Infima petere.
Silentium cuſtodire.
Non contradicere.
Seipſum in aliena non ingerere.
Indifferenter omnia de manu Dei accipere.

3.

RELIGIOSVS ASSIDVE *ſe exerceat.*

In humilitate & charitate.
In patientia & mortificatione.
In lectione & oratione.

In

In communicatione cum Deo.
In meditatione vitæ Christi.

4.

RELIGIOSO CVMPRI-mis fugienda.

Familiaritas mulierum,
Singularitas propriumq; Iudicium.
Voluntas Amorque proprius.
Otium ventrisque studium.
Superbia vanaque gloria.

5.

QVÆ RELIGIOSO Domi agenda.

Cogitare Deum præsentem, & omnia perspicientem usque ad minimas cordis cõmotiunculas.
Resistere suggestionibus Inimici.
Legere & studere ad bene agendũ.
Orare ad se inflammandum.
Armare se ad tuto & utiliter exeundum.

6.

OFFICIA SVPERIORIS erga

erga ſubditos.

Omnes æqualiter amare.
Religioſæ diſciplinæ attendere.
Bono exemplo omnibus præeſſe.
In ſpiritu lenitatis omnes inſtruere & corrigere.
Pro omnibus Deum orare.

7.

OFFICIA SVBDITI *erga ſuperiores.*

Illum amare ut patrem.
Audire ut Doctorem.
Honorare ut Dominum.
Obedire ut Christo.
Pro illo Deum orare.

8.

OFFICIA ERGA FRATRES

Omnes in Domino amare.
Omnes ſibi ſuperiores reputare.
Illos ex charitate admonere.
Patienter ſupportare.
Bono Exemplo ædificare.

9.

SVMMO MANE QVID *agendum.*

Stato

Stato tempore surgere.

Se mox divino conspectui & servitio sistere.

Pro custodia noctis gratias agere.

Bona proposita concipere.

Ad eadem exequenda gratiam & auxilium petere.

10.

CIRCA ORATIONEM
seu Meditationem observanda.

Prius animum & materiam præparare

Alienas cogitationes expellere.

Constanter perseverare,

Dictum S. Spiritus humili corde. sequi.

Pro admissis defectibus dolere & pro bono successu gratias agere.

11.

IN ORATIONE FREQVENTER
tractanda.

Cognitio seu dolor de peccatis.

Quatuor novissima.

Beneficia DEI.

Vita & passio Christi.

Conversatio cum DEO & Sanctis ejus.

12.

OBSERVANDA CIRCA *confessionem.*

Conscientiam benè examinare.
De peccatis vehementer dolere.
De peccatis integrè confiteri.
Emendationem seriò promittere.
Pœnitentiæ injunctæ mox satisfacere.

13.

CIRCA SACRUM *Missæ officium.*

Conscientiam per confessionem ejus purgare.
Corde humiliato & contrito accedere.
Illud cum Reverentia & devotione pro se & Ecclesia offerre.
Cum fame spirituali & charitate communicare.
Cum gratiarum actione recedere.

POST

14.

POST SACRVM

In corde cum Christo se abscondere.
Se totum Christo offerre.
Suas aliorumq; necessitates Christo explicare.
Pro se alijsque multa à Christo petere.
Ad æternam beatitudinem aspirare.

15.

IN RECITATIONE

Officij observanda.

Cor ab alijs cogitationibus purgare.
Devotionem præparare.
Ad sensum Deumque attendere.
Verba integre proferre.
Ad finem non properare.

16.

EXAMEN CONSCI-

entiæ.

Lumen à DEO petere.
Pro beneficijs gratias agere.

Con-

Conſcientiam diſcutere.
De peccatis dolere.
Emendationem proponere.

17.

IN EXAMINE CONSCIentiæ attendendum.

Tranſgreſſionibus votorum & Regulæ.
Tepiditati in Dei ſeruitio.
Diſtractionibus Mentis.
Pravis animi motibus.
Detractionibus & murmurationibus.

18.

IN REFECTORIO.

Tacere.
Studere mortificationi.
Sobriè comedere & bibere.
Lectioni attendere.
Animam ſpirituali cibo reficere.

19.

EXTRA DOMVM.

Portas ſenſuum diligenter cuſtodire.

Religi-

Religiosam gravitatem & modestiam servare.

Rebus vanis ac novis non attẽdere.

De rebus spiritualibus loqui.

Breviter se expedire, citoque domum redire.

20.

JN LECTO.

Deo, Sanctis Patronis, Angeloque custodi se commendare.

De morte & sepulchro cogitare.

Contra Inimici insidias se munire.

Quoties evigilas ad Deũ recurrere.

Vltra necessitatem in lecto non manere.

LAVS DEO. &c.

POterit hoc formulare ab unoquoq; novitio, in quadã charta bella describi, & in cubiculo ante oculos collocari, ad majorẽ recordationem & observãtiam.

Pleraq; autem sunt desumpta, ex directorio Magistri Nouitiorum.

EXERCITIVM Quotidianum.

Mane è lecto ſurgens, tria facies.

Primò, Deo gratias ages pro illius noctis cuſtodia, cæteriſque beneficijs ejus.

Secundò, offeres teipſum & omnia quæ illo die facturus es Deo, ad gloriam nominis ejus,

Tertiò petes gratiam divinam ad totum illum diem ad illius obſequium impendendum, illiſque vitijs ad quæ propenſior es, fortiter reſiſtendum.

Cùm igitur jam expergiſceris, ſignabis te ſigno S. Crucis, dicendo, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen.

Deinde junctis manibus hanc orationem proferes.

In nomine Domini noſtri Iesu Chriſti crucifixi ſurgo, qui me redemit ſuo pretioſo ſanguine, ipſe me

me regat, benedicat, & custodiat, hodie & quotidie ab omni peccato, & perducat me ad vitam æternam, Amen.

Et sanctissimæ Trinitati dabis gratias, eam invocando, & dices Benedicat me Pater qui cuncta creavit ex nihilo; benedicat me Deus Filius, qui me redemit suo pretioso sanguine; benedicat me Spiritus Sanctus cujus me salvet piæ consolationis infusio. Benedicamus Patrem & Filium cum Sancto Spiritu, laudemus & superexaltemus eum in sæcula. Benedictus es Domine in firmamento cœli, laudabilis & gloriosus in sæcula.

Te Deum Patrem Ingenitum, te Filium Vnigenitum, te Spiritum Sanctum Paracletum, sanctam & individuam Trinitatem toto corde & ore confitemur, laudamus, atque benedicimus, tibi gloria in sæcula sæculorum, Amen.

Postea dicere poteris Psalmum quo

quo magis ad devotionem excita-
is: ad quem quidem pſalmum te
ndues. Indutus verò, dum ſca-
ulare accipies, illud exoſculabe-
is, & Deo gratias reddes, qui te
d Religionem Dominicanam vo-
avit, fecitq; te in illa vſque ad e-
m horam perſeverare.

Interim dices B. Mariæ Vir-
ini, quæ habitum nobis contulit,
os pios verſiculos.

MOnſtra te eſſe Martem, ſumat
per te preces, qui pro nobis
atus, tulit eſſe, tuus,

Deinde capucium accipiendo,
idem illud oſculaberis, & mētem
levans ad Patrem noſtrum S. Do-
inicum, Reſponſ: dices.

O Spem miram, quam dediſti,
Mortis hora te flentibus,
Dum poſt mortem promiſiſti, Te
profuturum fratribus.
Imple Pater quod dixiſti,
Nos tuis juvans precibus,

Poſtea

Poſtea flectes genua, & cum omni devotione & attentione dices *Pater*: *& Ave*, *& Credo*. Poſtea divinæ Majeſtati gratias ages, pro omnibus beneficijs: quod tibi dedit eſſe: quòd ad imaginem ſuam te fecit: quod ex Chriſtianis & Catholicis Parentibus & in fide Chriſtiana naſci ac erudiri voluit. Quòd ad ſacram Religionẽ te vocavit. Quod te conſervavit in vita, in fide Catholica & Religione uſque ad eam diem. Quòd præſervavit te ab infinitis peccatis, quæ cõmiſiſſes, & à multis quæ incurriſſes, ſine DEI ipſius auxilio. Quod te redemit ſuo pretioſo ſanguine, totque paſſus eſt pro tua ſalute.

Etiam reddes illi gratias, de corpore non vitioſo tibi dato: De omnibus bonis naturæ & gratiæ tibi impertitis: De occaſionibus, inſpirationibus & modis benefaciẽdi: & de patientia quam erga te habet,

habet, ob tua peccata & tuam ingratitudinem. Poteris autem dicere has vel alias pias orationes.

Ad Deum Patrem.

GRatias ago tibi Domine, Pater omnipotens, æterne DEus, qui me hac nocte non meis meritis, sed sancta tua misericordia custodire dignatus es, & pro vniversis beneficijs tuis. Et concede mihi Domine diem istum in tuo sancto servitio & amore, etiam usque in finem vitæ meæ, ita peragere, ut tibi placeat obsequium servitutis meæ,

Ad Filium.

DOmine IESV Christe, Fili DEI vivi, miserere mei, & custodi me, quæso, ab omni periculo animæ & corporis, & tolle à me omnes tenebras ignorantiæ, ut te videam, & per te cognoscam Patrem omnipotentem,

Ad

Ad Spiritum Sanctum.

SPiritus Sancte DEUS, ignis illuminans & calefaciens, accende lumen tuum, ut fallacias mundi cognoscam. Infunde quoque in mentem meam charitatis tuæ dona, ut faciam quod deceat, & quod mihi proficiat ad meritum, & proximis meis ad exemplum, Amen.

Ad B. Virginem Mariam.

SPes animæ meæ post DEUM Virgo MARIA, commendo tibi hodie & quotidie corpus meum, animam meam, honorem meum; salutem meam, & horam exitus animæ meæ, omnesq; actus meos. Et precor ut serves me à peccatis, à periculis, à scandalis & ab omni confusione humana, ab ira judicij tremendi, ab immundis cogitationibus, à subitanea & improvisa morte, & ab omni malo animæ & corporis. Et tandem perducas miseram animam meam ad lo

ad locum refrigerij, quietis & pacis. Amen.

Ad Angelum custodem.

OBsecro te Angelice Spiritus, cui ego indignus ad custodiendum commissus sum, ut indesinenter protegas, defendas, munias me ab omni incursu Diaboli, vigilantem, dormientem, & ubicunq; fuero. Et in quacunque tribulatione, vel angustia me esse perspexeris, auxilium Dei omnipotentis, tuo obtentu & precamine, mihi adesse sentiam. Et cum ex hoc corpore emigravero, & in agonia fuero, non permittas me à maligno spiritu terreri, & non dimittas me donec ad societatem beatorum pervenero, Amen.

AD S. DOMINICUM

& Sanctos Ordinis,

OMnipotens sempiterne DEUS, qui renunciantibus sæculo,

 mansi-

mansiones paras incœlo, immen-
sam clementiã tuam humiliter im-
ploramus, ut intercedente B. Vi[r-]
gine Filij tui Genitrice & B. Do-
minico Patre nostro, & Sanctis tu-
is Petro, Antonino, Thoma, Vin-
centio, Hyacintho, Raymundo,
Ludovico, Catharina Agnete, &
Rosa, Prædicatorum Ordinis Pa-
tronis: vota quæ profitendo feci-
mus, fideliter implere, & ad ea quæ
perseverantibus in te dignatus es
promittere, valeamus salubriter per-
venire Per Christum.

Has vel alias pias Orationes &
preces pro majori devotione pote-
ris dicere, & Religiosus alterius
Ordinis, pro suis Patronis & San-
ctis accomodare, & subinde breves
jaculatorias, quales hic subjunxi-
mus adhibere.

ORA-

ORATIONES IACVLAtoriæ, ad implorandum divinum auxilium.

DEVS in adjutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me festina.

DEUS in nomine tuo salvum me fac, & in virtute tua judica me.

Respice in me Domine, & miserere mei.

Esto mihi Domine turris fortitudinis: à facie inimici.

Protector noster aspice DEUS: & respice in faciem Christi tui.

Esto mihi in DEUM Protectorem, & in locum munitum, ut salvum me facias.

Adjuva me, & salvus ero Domine.

Fiat misericordia tua super nos, quemadmodum speravimus in te.

PRO REMISSIONE. peccatorum.

Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me: miserere mei, quoniam infirmus sum ego.

Delicta juventutis meæ, & ignorantias meas ne memineris Dñe.

Domine non secundum peccata nostra facias nobis, neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.

Domine ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum, cito anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis.

Adiuva nos Deus salutaris noster, & libera nos & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Erravi sicut ovis quæ perijt, quære servum tuum Domine.

Ab occultis meis munda me Domine, & ab alienis parce servo tuo.

Tribularer si nescirem misericordi-

cordias tuas Domine, tu dixisti, nolo mortem peccatoris, sed magis ut convertatur & viuat.

IN INFIRMITATE vel angustia.

DEVS noster Refugium & virtus, adiutor in tribulationib⁹ quæ invenerunt nos nimis.

Sana me Domine & sanabor, salvum me fac & salvus ero.

Tantum dic verbum; & sanabitur anima mea.

Domine vim patior, responde pro me.

Miserere mei Deus, quoniam in te confidit anima mea.

Exurge Domine adiuva me, & libera me propter nomen tuum.

Custodi me ut pupillam oculi, sub vmbra alarum tuarum protege me.

DEUS misereatur nostri, & benedicat nobis: illuminet vultum tuum super nos.

Per S. ✠ libera nos Domine de inimicis nostris.

PRO SALVTARI morte.

ILlumina Domine, oculos meos, ne unquam obdormiam in morte.

Mane nobiscum Domine, quoniam advesperascit.

Suscipe me Domine, & vivam, & non confundas me ab expectatione mea.

Educ de carcere Domine animam meam, ut cõfiteatur nomini tuo.

Portio mea Domine sit in terra viventium.

Moriatur, Domine, anima mea morte justorum.

Recordare IESU pie, quòd sim causa tuæ viæ, ne me perdas illa die.

Quærens me sedisti lassus, redemisti crucem passus, tantus labo non sit cassus.

Pie IESU Domine dona mihi requiem sempiternam

Domine IESU, suscipe spiritum meum.

In manus tuas Domine commendo spiritum meum.

VERSVS.

MORIENTI SVGgerendi.

QVemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te DEUS.

Quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum, concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.

In te Domine speravi, non confundar in æternum, in justitia tua libera me.

Erue à framea DEUS animam meam, & de manu canis unicam meam.

Dominus illuminatio mea & salus mea quem timebo.

Tibi dixit cor meum, exquisivit

vit te facies mea, faciem tuam Domine requiram.

Sitivit anima mea ad Deum fontem vivum, quando veniam & apparebo ante faciem Dei,

AD B. VIRGINEM.

MOnstra te esse Matrem, &c. Maria Mater gratiæ, &c.

A subitanea improvisa morte, & damnatione perpetua liberet nos pia Virgo MARIA.

In omni tribulatione & angustia nostra, subveniat nobis pia Virgo MARIA.

O Mater DEI, memento mei.

QVALIS ESSE DEBEAT Religiosorum conversatio.

REstat ut per totum diem in omnibus tuis actionibus disciplinatum, Religiosum, morigerum, circumspectum, disciplinatum teipsum exhibeas: maximè in templo, in choro, & coram hominibus devotum & exemplarem præbeas, & gra-

& gravem in moribus: ut nulla levitas mentis oculorum evagatio, risus oris, vel ulla dissolutio in istis locis appareat.

Sis autem per diem occupatus vel orando, vel meditando, vel legendo, vel studendo, vel quodcunque opus honestum & pium exercendo: ne vnquam te diabolus otiosum reperiat, & ad malum provocet.

Vsus religiosi cubiculi.

Cella quasi cælum tibi sit, ubi cælica cernas: hic ores, studeas, mediteris, crimina plangas.

Pax est in cella, foris autem plurima Bella.

Pœna proprietariorũ, & negligentiũ Horas Canonicas.

Horas autem Canonicas omnes & integras devotè & attentè persolvere studeas: ne unquam justo Dei judicio contingat te à gratia Dei, vel Ordine tuo apostatare. Hoc namq; à senioribus observatum est, & experientia cõprobatum, quòd sicut monachi vel Religiosi proprietarij sæpissimè su-

bitaneâ morte ſolent mori; ſic facilè negligentes vel omittentes divinum Officium, ſeu Horas Canonicas, ſolent communiter protendere ad apoſtaſiam.

D. HIERON:

HOras canonicas dicere ante horam, eſt pietas.
Debita hora eſt charitas.
Poſt horam ſatisfactio.

D. AVG.

Orare ante tempus providẽtia eſt.
In tempore obedientia.
Poſt tempus negligentia.

D. GREG.

Horas dicere ante horam ſecuritas.
In hora iuſtitia.
Poſt horam negligentia.

D. BERN.

Qui orat omne tempus, timet DEUM.
Qui orat in tempore, laudat DEUM.
Qui poſt tempus, reddit rationem.

in cibo & potu maximè temperantiam & parsimoniam servare studeas. Apposita grato animo recipias, & pro benefactoribus, & elargientibus suas eleëmosynas Deum orabis. Cibarijs appositis facile contentus sis, cogitans quàm innumerabiles sint pauperes, qui delitias maximas reputarent, si tantummodo haberent panem, quem Deus tibi cum alijs cibarijs ministravit. *Iustus enim* (inquit Sapiens) *comedit, & replet animam suam. venter autem impiorum insatiabilis.* Vnde impiorum est, conqueri & obmurmurare, cùm cibaria ad appetitum suum non habent.

Prov. c. 3.

Tu verò subinde cibos cæteris delicatiores pœnitentiæ causa tibi subtrahes, vel cum sobrietate sumes.

Vitanda summopere crapula & ebrietas omnes

Super omnia verò tanquam venenũ & pestem fugias maledictũ & damnabile vitium ebrietatis per quod viri Religiosi non tãtum infames

fames & contemptibiles omnibus redduntur, sed ipsa execranda crapula & ebrietas est, quæ integra monasteria & Religiones solet evertere & extirpare, nam ex ea solent provenire infinita incommoda, confusiones & scandala, à quibus omnibus maximè debet verus Religiosus abhorrescere & abstinere Vnde Christus tam severè nos præmonitos voluit, his acrioribus verbis: *Attendite autem vobis, ne fortè graventur corda vestra in crapula & ebrietate & superveniat in vos repentina dies illa*; scilicet vindictæ & exterminij.

nisique occasio confusionis & scandali.

Luc: 12.

Poteris tu igitur aliquibus diebus, maximè ferijs 6 in memoriam Dominicæ passionis aliquod opus pœnitentiale facere, vel jejunando, vel flagris corpus cædēdo, aut cilicium ad carnem gestando, aut quodlibet aliud asperum pro illius amore amplectendo:

Dicendo cum Apostolo Paulo, *castigo corpus meum, & in servitutem redigo,*

1. Cor. 9.

redigo, ne fortè cum alijs prædicaverim, ipse reprobus efficiar.

Similiter ne tu, qui cùm pia vita, & sana doctrina, aliorum debeas animas salvare: ille ipse irreligiosè vivendo negligas, & perdas tuam. Cum unusquisque teneatur majorem propriæ suæ salutis habere rationem, quàm aliorum; quòd ordo charitatis docet. Quare prius incipias facere, & postea docere, ad exemplum Christi, Apostoli Pauli, & aliorum Sanctorum, eorumque vestigijs semper insiste.

Deum semper habeas præ oculis. *Nam oculi Domini in omni loco, contemplantur bonos & malos.* Prov. 15.

Cum igitur Deus sit inspector omnium tuorum actuum, & quem latere nihil potest: cogita semper eum tibi præsentem, & omnia tua conspicientem. Vt possis dicere cum propheta *Providebam Dominum in conspectu meo semper,* Psal. 15.

In cujus conspectu ambulaverunt Patres nostri, pie, probè & sanctè vivendo: & honestè timoratè & laudabiliter conversando.

TEMPORE NOCTVRNO.

VEsperi ad lectum iturus, intres tecum in judicium, & cõscientiam diligenter examines. De beneficijs tibi à Deo collatis iterũ gratias ages: & de commissis eo die peccatis humiliter à Deo veniam precaberis: firmiterque propones omnium eorum sinceram emendationem.

BREVITER QVISQVE
In mentem revocabit quod præsenti die peccaverit.

1. Contra DEVM.

EI cultum debitum per negligentiam non exhibendo nomẽ eius in vanum assummendo. &c.

2. Contra proximum.

EVm sive præsentem sive absentem

tem verbo vel opere lædendo, scãdalizando, corde seu affectu eum non amando, neque ei complacẽdo: curam, providentiam, admonitionem & correctionem ei ex officio debitam non ut par est impẽdendo.

3. Contra seipsum.

VItiosas quasvis affectiones nõ extirpando, passiones non cohibendo, Lingvam, internos, externosque sensus negligenter custodiendo, Modestiam Humilitatem, Temperãtiam, Pudicitiam, similesque Virtutes parum promovendo. &c.

Dolor.

HÆc igitur & omnia alia peccata quæ unquam admisi in vita mea, odi & detestor ex omnibus, per omnia mala quæ usquam sunt aut esse possunt, eò quod offenderim te Deum meum, & summum bonum, in quo est tota mea Fœlicitas, & quem timeo & amo super omnia.

Petitio

Petitio Veniæ.

ORo igitur te clementissime IESU, dele iniquitatem meam, & dimitte mihi universa delicta mea.

Propositum.

PRopono unà firmiter amplius non peccare, omnesque peccãdi occasiones devitare, confiteri & implere pœnitentiam quæ mihi fuerit injuncta.

Satisfactio.

OFfero autem tibi in satisfactionem peccatorum omnium, sacratissimã tuam passionem, pretiosissima merita B. MARIÆ Virginis Rosarij Reginæ, & Sanctorũ omnium, atque omnia opera mea, & vitam meam universam.

Spes.

ET confido in bonitate & misericordia tua infinita, quod per merita pretiosi sangvinis & mortis tuæ, me sis exauditurus, mihique

que omnia peccata mea remissu-rus, & gratiam vberem largiturus, quâ vitam sanctè instituere, tibi-que perfecte usque in finem servi-re valeam. Qui cum Patre sancto-que Spiritu vivis & regnas DEUS, benedictus in sæcula sæculorum, Amen.

Poteris etiam dicere has orationes.

ORATIO PRO REMISSI-one peccatorum.

CONfiteor tibi Dñe DEUS omni-potens, creator cœli & terræ, mnia peccata mea quæcunq; feci b infancia mea, usque in hanc ho-am scienter vel ignorâter; & præ-ertim quæ cõmisi hoc die factis, ogitationibus & omissionibus ad-ersus tuam divinam voluntatem. 'ibi Domine confiteor ex corde, : peto veniam, quia peccata mea numerabilia sunt, & supplico hu-millimè, ut obliviscaris omnium eccatorum meorum, quorumcun-

que

que me nosti reum in omni anteacta vita mea. Accende etiam in me ignem tuæ charitatis & timoris, & concede mihi ferventem emendationem totius vitæ meæ, cum vera spe, fide, & charitate. O clemens, O pie, O Iesu Fili Mariæ.

ALIA ORATIO.

O Iesu dulcissime, tu mecũ quæso maneas, hac nocte mecum dormias, & corpus somnum capiat, & nunquam cor obdormiat, sed semper ad te vigilet. Me Angelus custodiat, & signo crucis muniat. Hinc Satan procul fugiat, & Iesus solus maneat. Quos amo tecum colligas, in lecto cordis foveas, nec me nec ipsos deseras, sed benedicens protegas, & in ævum custodias, Amen. *Pater & Credo.*

Vel dicere poteris ordinarias preces quæ hic sequuntur.

Prius Rosarium B. Virg. cum meditatione Mysteriorum.

MYSTERIA GAUDIOSA.

Quinque,

POST (Iesus) *ACCOM-modando.*

1. Quem virgo concepiſti,
2. Quem viſitando Eliſabeth portaſti,
3. Quem Virgo Genuiſti,
4. Quem in Templo præſentaſti,
5. Quem in Templo inveniſti.

Quinque Doloroſa.

1. Qui pro nobis ſanguinem ſudavit.
2. Qu pro nobis flagellatus eſt.
3. Qui pro nobis ſpinis coronatus eſt.
4. Qui pro nobis Crucem portavit,
5. Qui pro nobis Crucifixus eſt.

Quinque Glorioſa.

1. Qui reſurrexit à mortuis.
2. Qui cœlos aſcendit.
3. Qui Spiritum Sanctum miſit.

4. Qui

4. Qui te assumpsit.
5. Qui te in cœlis coronavit.

Nota præterea, quod tria hæc Rosaria per septimanam ita distribui possunt. Vt Feria secunda, tertia, & quinta dicatur Rosariũ Gaudiosum.

Feria quarta & sexta Dolorosum oretur.

Sabbatho autem & die Dominico Gloriosum persolvatur.

Postea Preces Vespertinas.

Confiteor Deo, &c.
Misereatur, &c.

HYMNVS.

CHriste, qui lux es & dies,
Noctis, tenebras detegis,
Lucisque lumen crederis,
Lumen beatum prædicans.
Precamur sancte Domine,
Defende nos in hac nocte,
Sit nobis in te requies,
Quietam noctem tribue.

Ne gra-

Ne gravis ſomnus irruat,
Nec hoſtis nos ſurripiat,
Nec caro illi conſentiens,
Nos tibi reos ſtatuat.
Oculi ſomnum capiant,
Cor ad te ſemper vigilet,
Dextera tua protegat,
Famulos qui te diligunt.
Defenſor noſter aſpice,
Inſidiantes reprime,
Guberna tuos famulos,
Quos ſanguine mercatus es.
Memento noſtri Domine,
In gravi iſto corpore.
Qui es defenſor animæ,
Adeſto nobis Domine.
Præſta Pater omnipotens,
Per Ieſum Chriſtum Dominum,
Qui tecum in perpetuum,
Regnat cum S. Spiritu.

Antiphona.

MEdia vita in morte ſumus, quem quærimus adjutorem, niſi te Domine, qui pro peccatis noſtris juſtè iraſceris, ſancte Deus,

ſancte

fortis, sancte & misericors Salvator, amaræ morti ne tradas nos. Kyrie eleison. Christe eleison. Pater noster. *Vers.* Et ne nos. &c.
Vers. Dignare Domine nocte ista.
Resp. Sine peccato nos custodire.
℣. Domine exaudi orationem meam.
℟. Et clamor meus, &c.

Oremus.

Visita quæsumus Domine habitationem istam, & omnes insidias inimici ab ea longè repelle, & Angeli tui sancti, habitantes in ea, nos in pace custodiant, & benedictio tua sit super nos semper. Per Christum, &c.

Antiph. Evigila super nos æterne Salvator, ne nos apprehenda callidus tentator, quia factus e nobis sempiternus adiutor.
℣. Salvos fac servos tuos.
℟. Deus meus, &c.

Oremus.

Parce Domine, parce popul tuo,

tuo, ut qui digna caſtigatione flagellatur, in tua miſericordia reſpiret. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Amen.

Antiphona.

VEni Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende, qui per diverſitatem linguarum cunctarum Gentes in unitatem fidei congregaſti.

℣. Emitte Spiritum tuum & creabuntur.

℞. Et renovabis faciem, &c.

Oremus.

DEus, qui corda fidelium ſancti Spiritus, illuſtratione docuiſti da nobis in eodem ſpiritu recta ſapere, & de ejus conſolatione gaudere. Per Chriſtum Dominum noſtrum, Amen.

Antiph. Sub tuum præſidium confugimus ſancta, DEI genitrix noſtras deprecationes ne deſpicias

in ne-

in necessitatibus, sed à periculis cunctis libera nos semper virgo benedicta.

℟. In omni tribulatione & angustia nostra.

℟. Subveniat nobis pia virgo MARIA.

Oremus.

PRotege Domine famulos tuos subsidijs pacis, & beatæ Mariæ semper Virginis patrocinijs confidentes, à cunctis hostibus redde securos, Per Christum Dñũ, &c.

Antiph. Laudemus Dominum, quem laudant Angeli: cui Cherubin & Seraphin, Sanctus, Sanctus, Sanctus, proclamant.

℣. Angelis suis Deus mandavit de te.

℟. Vt custodiant te in omnibus vijs tuis.

Oremus.

DEus qui miro ordine Angelorum ministeria hominumq; dispensas, concede propitius, ut à quibus

quibus tibi ministrantibus in cœlo semper assistitur, ab his in terris vita nostra muniatur. Per Christũ, Dominum, &c.

Antiph. Magne Pater S. Dominice, mortis hora nos tecum suscipe, & hic semper nos piè respice.

℣. Ora pro nobis B. Pater Dominice.

℟. Vt digni efficiamur, &c.

Oremus.

CONcede quæsumus omnipotens DEUS, ut qui peccatorum nostrorum pondere premimur, B. Dominici Confessoris tui, Patris nostri, patrocinio sublevemur. Per Christum. &c

Antiph. O quam felix gloria semper est Sanctorum, quàm præclara merita sunt Prædicatorum: quorum verbo & opere mundus decoratur, eorumque munere mens consolidatur.

℣. Sapientiam Sanctorum narrant populi.

℟. Et laudem eorum nunciat Ecclesia.

Oremus.

CONcede quæsumus omnipotens Deus, ut ad meliorem vitam Sanctorum tuorum Ordinis N. exempla nos provocent: quatenus quorum memoriam agimus, etiam actus imitemur. Per Christum, &c.

Antiph. Sancti DEI omnes, intercedere dignemini pro nostra omniumque salute.

℣. Orate pro nobis omnes Sancti.

℟. Vt digni efficiamur, &c.

Oremus.

TRibue quæsumus Domine, omnes Sãctos jugiter orare pro nobis, atque eos clementer exaudire digneris. Per Christum, &c.

Antiph, Da pacem Domine in diebus nostris: quia non est alius qui pugnet pro nobis nisi tu Deus.

Vers. Fiat pax in virtute tua.

Resp.

Resp. Et abundantia &c.

Oremus.

DEus à quo ſancta deſideria, recta conſilia, & juſta ſunt opera, da ſervis tuis illam quam mundus non poteſt dare pacem: ut & corda noſtra mandatis tuis dedita, & hoſtium ſublata formidine, tempora ſint tua protectione trãquilla. Per Chriſtum, &c.

Antiph Fidelium animæ per miſericordiã Dei requieſcant in pace.

Verſ: A porta inferi.

Reſp. Erue Domine, &c.

Oremus.

FIdelium Deus omnium conditor & Redemptor, animabus famulorum famularumq; tuarum remiſſionem cunctorũ tribue peccatorum; ut indulgentiam quam ſemper optaverunt, pijs ſupplicationibus conſequantur. Per. Am.

IN lecto ita te componas, quemadmodũ in ſepulchro poſt mor-

tem aliquando ponendus es cancellatis brachijs in formam crucis: & tecum paulisper figuram illam quã hoc situ repræsentas, cum omnibus circumstantijs diligenter expendas. Responsorium aliquod vel Psalmum aliquem, ex ijs quæ pro defunctis dici solent, super te tanquam mortuo leges. Ac denique Deum rogabis, ut in hora mortis tuæ te defendere, & contra omnes inimici tentationes & insidias tueri dignetur.

Cinctus autem dormies, & proferes hæc verba: *Cinge me Domine cingulo castitatis, & extingue in lumbis meis ignem concupiscentiæ & libidinis.* Quotiescunque nocte expergisceris, dicas: *Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto*: vel O IESV *nostra Redemptio.* Vel aliquid simile.

Quia

QVia crebrò solent Religiosi per sacram confessionem conscientiam expurgare, placuit ad majorem instructionem quędam modum & brevem methodũ hic tradere, quò faciliùs & commodiùs id præstare possint.

MODVS CONFITENDI

quotidianos defectus, pijs omnibus, & sæpè hoc Sacramentum frequentantibus utilis

SIgno crucis facto, dices: Benedicite. Complicatisq; manibus dices Confiteor DEO, B. MARIæ B. Dominico, omnibus Sanctis, & tibi Pater quia peccavi nimis cogitatione, locutione, opere & omissione, mea culpa. Ideo precor tuam Paternitatem humiliter, audias me.

Confiteor inprimis, me non eo dolore, contritione, & proposito emendandæ vitæ; ad cõfessionem accedere, ut tantum Sacramẽtum

& peccatorum meorum gravitas & multitudo requirit. Bonum propositum emendandæ vitæ, & in virtutibus proficiendi, non observavi, sed in antiqua vitia & pravos mores reincidi, nec injunctam pœnitentiam debita cum devotione & contritione absolvi.

Confiteor me Dominum DEUM, nec ex toto corde & animo dilexisse, laudasse, & gratias egisse, nec debito fervore inservisse. In oratione sæpe plus caducis & corporalibus, quam divinis & spiritualibus deditus fui. Divinum officium & horas meas canonicas debita cum devotione & attentione non peregi, sed magna distractione mentis & cordis: adeo quod integras horas, subinde absq; actuali ulla attentione persolverim, vixque virtualem servaverim.

In omnibus meis operibus & actionibus ante omnia, & super omnia divinum honorem & ma-
iorem

orem Dei gloriam studiose, purè
& recta intentione non inquisivi,
ed magis meipsum, proprium com-
nodum, sæculi laudem, meam uti-
tatem. Si quid etiam aliquan-
o boni fecerim, id magis timore,
x veteri consuetudine, quam ex
ncero Dei amore perfeci. Spem
mnem atque fiduciam in Dei
mnipotentis manu non colloca-
i, sed nimis me terrenis occupavi.

Non ita proximum, quàm me-
psum amavi, nec ita cum alijs egi
t mihi optassem fieri. Infirmita-
es & defectus aliorum patienter
on tuli, ob minimam causam ijs
ndignatus fui, pronus ad iram &
indictam. Superioribus illum
morem, honorem, fidem & obe-
dientiam non exhibui, ut congru-
m erat. Aliorum vitia facil-
mè animadverti & observavi,
um mea minimè curarem vel cer-
rem. Facillimè etiam ex teme-
tate aliorum dicta vel facta ju-

 dicavi,

dicavi, aliosque contempsi & sprevi. Linguam meam & aures meas, ab omni detractione, oblocutione, murmuratione, non satis castè, & cautè custodivi; sed multa inordinata, inepta, obscæna, & otiosa verba in ore habui. Silentium in locis & temporibus interdictis sæpius fregi: mendacia jocosa & officiosa dixi.

Tempus meum inutiliter deduxi & consumpsi. Debitam Parsimoniam in cibo & potu non servavi. Nimium effusus in levitatibus & dissolutionibus, & in multis nimis curiosus & sensualis extiti. Cor denique & affectum in creaturis nimium collocavi. Sancti Spiritus suggestiones. & bonas quaslibet inspirationes atque instructiones non ut oportuit observavi, nec benè impendi: sed magis meas pravas cōcupiscentias & inclinationes secutus sum. Omnes peccandi occasiones non fugi,

ugi, nec evitavi, vanam gloriam
& propriam complacentiam ſæpè
abui; nec DEO pro ſuis benefici-
s gratus extiti.

Immundas & obſcænas cogita-
iones varias in mente habui, ijſ-
que facilè me oblectavi, nec debi-
am diſplicentiā & deteſtationem
n ijs habui, ſed majorem compla-
entiam & delectationem: (ſi quo-
que non ſubinde ijs cōſenſum
præbuerim.)

Ad ſacroſanctum Euchariſtiæ
acramentum tanto cum honore,
umilitate, & conſcientiæ purita-
e, quanta in tanto tamq; auguſto
acramento exigitur non acceſſi.

Tandem conſcientiam ſuam
uiſq; examinet. An decem præ-
cepta Decalogi, præcepta Eccle-
ſiæ vota ſua, ſtatuta & ordinatio-
es ſuas benè obſervaverit. An
ullum grave peccatum ſeu mor-
tale commiſerit. Et tandem ita
concludet ſuam confeſſionem.

De his & omnibus alijs, sive iam dictis, sive per negligentiam & oblivionem omissis, & de quibuscunque alijs, quibus me Deus reum novit, dico meam culpam, & peto à Deo remissionem, & à te Pater humiliter veniam & absolutionem in quibus, ex iam dictis, arbitratur, se esse à veniali immunem, omittat.

ANTE CONFESSIONEM poteris dicere hanc Orationem.

PEr Sanctorum omnium Angelorum, Archangelorum, Patriarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, Confessorum, atque Virginum merita: Orationes, passiones, & suffragia, infunde cordi meo, Clementissime Deus, per gratiam, Spiritus Sancti, compunctionem & fontem lachrimarum, ut possim reatum conscientiæ meæ perfectè cognoscere & delicta

licta facinorum meorum plenariè confiteri, & devotè commissa accusare, & de cõmissis omnibus dignã pœnitentiam agere, & de his tua præstante misericordia, perfectam habere veniam, Amen.

HANC VERO POST *confessionem.*

SIc tibi Domine obsecro, meritis sanctissimæ matris tuæ semper Virginis MARIÆ grata & accepta ista confessio mea, & quidquid mihi defuit nunc & alias, de sufficientia contritionis de puritate & integritate confessionis, suppleat pietas & misericordia tua, quæ dignetur me habere plenius, & perfectius absolutum in cœlo, A.

ORATIO ANTE SANCTISSIMAM *Communionem Sacramentalem.*

DVlcissime IESU Christe, Domine benignitatis, & misericordiæ infinitæ, qui cum Patre & Spiri-

Spiritu sancto existens unus DEUS gloriosissimus & immortalis, pro me dignatus es Homo fieri, teque in pretium cum ignominia & dedecore tradidisti, ut me vilem & miserabilem redimeres, & his non cōtentus in hoc sacro altaris cōvivio teipsum in animæ meæ cibū præbuisti. Domine qui me hic jugiter expectas, ut mihi tecum ipso bona cœlestia & inæstimabiles divitias in hac vita largiaris. Domine qui in æternum præmium ineffabili charitate præparasti: pro his tam immensis muneribus, quæ omnem intelligentiam hominum superant, & Angelorum, & pro alijs innumeris beneficijs quæ mihi tribuisti, fiant infinitæ laudes, infinitæ benedictiones, infinitæ glorificationes, infinitæ gratiarum actiones, Tibi, qui dignus es infinito amore, infinito honore & gloria in cœlo & in terra, in mari & in omnib⁹ Abyssis, nunc & semper,

er, & in sæcula sæculorum. Am.
Et ego peccator te Dominum onfiteor, te laudo, te honoro, te agnifico, te superexalto, & toto orde te invoco, & in sinum misricordiæ tuæ me proijcio, atque ssigno: In te Domine credo, in te Domine spero, te Domine dili- go, te Domine quæro, te Domine esiderat cor meum, ad te Domi- ne suspiro in hoc exilio, in te con- dit anima mea, & uniri tecum erfectissima charitate cõcupiscit, t melius tibi serviat, te semper audet, tibi gratias agat & te nun- uam offendat, Domine me tibi otum offero & in manus tuas me ommendo, Amen.

Dicuntur etiam tribus vicibus cum Sacerdote illa verba.

DOmine non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tãtum dic verbo, & sanabitur anima mea.

ORA-

ORATIO.

Post Sanctissimam Communionem.

DVlcis IESU DEus meus propter immensam charitatem tuam qua dignatus es venire in animam meam, obsecro te ex toto corde meo, ut nunquam permittas me labi in peccatum mortale, si vero ego miser tale scelus aliquando committerem, rogo te nunc pro illo tempore, ut illicò digneris mihi tribuere gratiam tuam, quâ corde contrito & humiliato ad te conversus redeam ad laudem & gloriam divinæ Maiestatis tuæ, Obsecro te dulcis IESU ut vis ardentissimi & suavissimi Amoris tui cor meum inflammet, penetret, purget, & omnes sensus meos ad te rapiat, ut velut ignis ardens aut ferrum corde totus amore tuo ardeam, mei ipsius penitus obliviscar, te solum cogitem, te solum desiderem, te solum sapiam ac sen-

c sentiam, tibi soli vinculo charitatis adhæream. Amen.

MODVS COMMVNIcandi siue sumendi sacram Eucharistiam Spiritualiter.

COmmunio spiritualis fieri potest in omni loco quandocunque & quoties fideli cuique placuerit, etiamsi centies & sæpius quotidie voluerit, quod exercitium plurimũ confert ad animæ salutẽ.

Cum igitur sanctissimã Eucharistiam spiritualiter sumere volueris, primum statue ante oculos mentis tuæ conscientiam tuam & advertens te reum alicujus peccati, præcipue mortalis illicò remissionem à DEO impetrare stude per actum contritionis.

Post contritionem peccatorum meditare paulisper Amorẽ Christi erga te in sanctissima Hostia nam quodãmodo ac si Cæli, terræ creaturarumque omnium oblitus, tibi

soli

ſoli vacaret, tibi ſeſe exhibet, imò te expectat die noctuq; cum Beatiſſimorum Spirituum frequentia, in ſacra pixidè ad altare in tẽplo.

Attende quoties ſacratiſſimam Euchariſtiam de manu Sacerdotis accipis, eundem Dominum dignari in animam tuam ſolo amore utilitatis ſalutiſque tuæ venire, longèque majori cum benevolentia venire quam tu illius Adventum deſideres.

Conſidera quod licet aliquando rationabilibus de cauſis ſanctiſſimam Hoſtiam non ſumas per miniſterium Sacerdotis, nihilomin' Chriſtus pulſat ad oſtium cordis tui, in quod exiſtente te à peccatis mundo, ac devota mente eiuſ adventum præſtolante, vocem ve affectum tui ſe vocantis exaudi ens, ipſe ingreditur cum omnibu donis, Virtutibus, meritis & divi tijs ſuis, ut te ipſum expurget, or net, regat, ſalvet & ditet.

Horum myſteriorum vel ſimilium adhibita meditatione, quod breviſſimo temporis ſpatio fit ab iis, qui hac in re fuerint paululum exercitati, ubicunque fueris & tam valens corpore quam ægrotus reputabis teipſum ingratiſſimum, viliſſimum, & divinis omnibus indigniſſimum beneficijs, præcipue verò, quod nunc es accepturus, nihilominus tamen oculis veræ fidei realem præſentiam Chriſti Domini in ſanctiſſima Euchariſtia contemplans, reddensq; Vices pro modulo tuo, Amori quo ipſe Dominus ſemper paratus eſt, ad te venire, atque deſiderio ardet: Exoptabis etiam illum recipere, eundemque cum pietatis affectu vocabis ...de, proferens aliquoties ore, vel corde ingeminans, Iesu mi, Iesu mi, vel eodem incenſus deſiderio ...ns ad eum devote ſuſpirabis, ...e ad idem intentus aliquo actu interiori vel exteriori vocabis ad te Chri-

te Christum tuum, & ipse faciet, ut Anima tua in se divinæ eius præsentiæ & unionis effect⁹ experiatur.

Et hæc est Communio Spiritualis, in qua si te exercueris, non sufficit per magnum volumen ad describendum tibi fructus admirandos, & quæ cōsecutus es bona.

Hæc præparatio & modus cōmunis adhiberi etiam potest in communione Sacramentali, excepto eo, quod non sufficit sola contritio de peccatis mortalibus, sed necesse est accedere ad Sacramenmentum pœnitentiæ, antequam homo ad sanctissimũm Eucharistiæ Sacramentum suscipiendum accedat.

MODVS EXERCENDI actum Humilitatis & resignationis in Deum perutilis in vita & tempore mortis.

DOmine DEus ego sum miser ille quem tu pro paterna bo-

nitate

nitate & potentia tua creasti, per te
ipsũ, & ad te ipsum. Domine Iesu
Christe ego sum ille miser, quem
tu per ignominiosissimã & innocẽ-
tissimã mortẽ tuam redemisti ab
omni potestate Inimici. Tu ergo
solus Imperiũ habes & potestatem
super me. Domine Deus ego sum
homo miser, quem tu servare po-
tes secundum abyssum misericor-
diæ tuæ in qua spero & confido.

NB.

Ioannes Thaulerus Ord: Præd:
in sermone seu exhortatione ad
felicem mortem, ait experientia
compertum esse & sanctorum Au-
thoritate comprobari hujusmodi
verba morientibus recitata mirum
modum prodesse.

Idem affirmat Abbas Blosius in
Monili spir: c. 12. Deum quibus-
dam amicis suis revelasse. Qua in
animadvertendum est tibi frater
dilectissime, talem virtutem
admi-

admirabilem, non cõſiſtere in ver-
bis ſolis, ſed in vere contriti & an-
te Deum humilitati cordis affectu.
Ideo diſce orare ſæpius & recitare,
vel meditari devote in vita tua præ-
fata verba, facies enim qualibet
vice actum magnæ virtutis & me-
riti, & promptus evades, ad præ-
ſtandum auxilium hac pia oratio-
ne multis morientibus & tibimet
ipſi in mortis agone.

MODVS EXERCENDI *actum contritionis ad impe-trandam peccatorum remiſſi-onem*

Notandum, ad actum veræ cõ-
tritionis quæ provenit ex cha-
ritate, requiritur ut homo pœni-
tens & dolens propter Deum de
offenſa ipſius Dei, ſperet in eo &
veniam petat cum propoſito con-
fitendi & ſatisfaciendi.

Quotieſcunque igitur conſcien-
tia tua te reprehendet alicujus pec-
cat

ati eliciens actum hunc, teque ad
Deum convertens ore vel corde
hæc vel huiusmodi verba dices.

Peccavi Domine miserere mei.

Post hoc noli perturbari metus
& animi agitatione disceptans te-
um, an tibi DEUS pepercerit nec
e, hoc enim nihil aliud est, quam
perbia, vexatio mentis, & laque-
s diaboli. Ideo te libere commit-
ens in manus divinæ pietatis, pro-
quere bene operari, æquè ac si in
ulla re peccavisses. Hunc actum
ontritionis comprehendimus in
quenti oratione, ut ea sæpius re-
tita, unicuique maior præbeatur
casio à Deo impetrandi multa,
æ per illum actum habentur bo-
, in quibus præcipua est remis-
peccatorum (quantacunq; ma-
itudo sit eorum & multitudo)
huiusmodi remissio statim impe-
tur quamvis pœnitens actu mi-
nè tunc cõfiteatur, sufficit enim
eum

eum habere propositum confitendi, & contritionem perfectam iam dictam. Siquidem imperfecta sola non sufficeret. Quanti sit momenti scire hunc actum perfectè, ex hoc intelligi potest. Quispiam reus peccati mortalis repentino mortis discrimine corripitur, & Sacerdotem qui ipsi ministret sacramentum pœnitentiæ non habet, tum per actum perfectæ contritionis salvatur, qui alioquin moriens perpetuò damnaretur. Cum igitur aliquis in perpetuo mortis articulo versabitur, tempusq; eum deficiet cōmodiùs animæ suæ consulendi, ad contritionem peccatorum tunc necesse non est eum scrutari conscientiam, sed sufficit ut doleat generaliter de peccatis anteactæ vitæ, verumtamen si in illa temporis angustia aliquod peccatum singulare venerit in mentem, dolendum erit ei etiam præcipue de illo, & hunc dolorem sive

contri-

ntritionem tam generalē quam
articularem habendam sibi fore
meminerit propter offensam DEI
charitate summa dilecti, maximo
amore dignissimi. Habebit pari-
ter propositum accedendi ad sa-
cramentum pœnitentiæ, si tempus
dabitur, & firma fide ac spe in mi-
sericordia DEI veniam petet om-
nium peccatorum ore vel corde
dicens.

Iesu miserere, Iesu miserere, Iesu miserere.

Vel quæcunq; alia verba, quæ
nc statim occurrent animo, aut
quentem orationem si memori-
r sciat.

Hoc loco te hortor quicunq; es,
cujus manus Dei beneficio hoc
iptum pervenerit, ut dum hanc
i vitam suppeditat Deus, exer-
is te sæpius modo supradicto,
petendo misericordiam, & tu-
um veniam peccatorum ab ipso
o, id enim singulis vicibus uti-
litatem

litatem tibi magnam afferet, fies que promptior indies, ut possis ti bimet ipsi & alijs consulere, si ali quando necessitas urgens postula verit.

ORATIO VEL ACTVS *Contritionis.*

EA humilitate quâ possum ma jore, miser ego pœnitens & do lens de peccatis, quibus adhuc of fendi te Deum meum, creatore meum, benefactorem meum, q usque modo fuisti ergame tam mi sericors atque benignus, veniam à te peto. Confirmo propositu meum accedendi pie atque fr quēter, adiuvante te ad Sacrame tum pœnitentiæ, abstinendiq; p sterum cautius à peccatis & ab o casionibus peccatorum. Domi amo te, & nihil aliud amo sic te, nec etiam meipsum: Domi Amo te ex toto Corde meo,& sp rans in tua summa bonitate, c precor te ut ignoscas mihi ad h

norer

rem & gloriam tuam, ſicut eti-
n omnibus qui aliquando me læ-
runt Ego propter Amorem tu-
n libenter ignoſco, Amen.

Exercitium utile,

D PVRIFICANDAM

animam quotannis, ſumptum ex pharetra divini Amoris, Ioan-nis Landiſpergij Carthuſiani.

Vnt (inquit ille) qui velut præ-
ſentem mortem quotanis ſibi e-
ercitio quodam præfigunt, ſeque
on aliter ac ſi jam forent moritu-
ad mortem parant, id que ad
uinque dies ontinuos.

Prima die meditantur pœnas at-
ue infirmitates mortem præce-
entes atque horrorem mortis ad
uæ omnia ſe reſignant.

Secunda die de peccatis ſuis co-
itant, illa tanta diligentia atque
dulitate confitendo, ac ſi poſt
onfeſſionē ſtatim forent moritu-

P ri, ita-

ri, itaque illam diem gemitibus & fletibus transigunt.

Tertia die ad sacram Eucharistiam quasi viaticum pro exitu huius exilij sumentes, quanto possunt fervore accedunt.

Quarta die pro unctione sancti Spiritus, qua illuminentur, atque emolliatur cordis eorum duritiies DEUM rogant assidue: & hoc faciunt quasi pro extrema unctione.

Quinta die DEO, ferventissime supplicant pro morte spirituali qua Mundo & sibi ipsis perfecte moriantur, vivant autem DEO.

Singulis autem his diebus possunt applicari Psalmi & orationes congruæ nec non invocationes sanctorum, & tandem gratiarum actio pro omnibus beneficijs à DEO per totam vitam collatis.

Verumtamen quod attinet ad psalmos, orationes &c. quando quidem nil certi assignatum est, tu le-

tu lector per temetipsum nescis, quid hac in re tibi sit agendum, consule confessarium, vel

Primo die pro defunctis poteris orare ac pro ijs præcipue quibus te plus debere cognoscis, & pro ijs quorum morti interfuisti, recitando pro ipsis officium defunctorum, vel eosdem B. MARIÆ Virgini commendabis ad ejus honorem recitando pro eis Rosarium, aut alia ex instituto Rosarij fraternitatis perficiendo.

Secunda die recitabis Psalmos pœnitentiales aut orationes devotas ad IESUM, Officium de S. Cruce, de quinque vulneribus, ad honorem sanctissimæ vitæ passionis & mortis eiusdem.

Tertia die recitabis omnes psalmos graduales vel Rosarium B. V.

Quarta die recitabis Officium Spiritus Sācti, & Officiū B. Mariæ V. aut Offic: de æterna Sapientia.

Quinta die recitabis Hymnum

Te Deum Laudamus, Psalmum 90 Qui habitat, & Tria cantica, nempe Magnificat, Benedictus, Nunc dimittis. Vel Rosarium cætera cũ confessario disponens.

Oratio.

D. THOMÆ AQVINATIS Ordinis Prædicatorum, ad B. V. Mariam ab omni Religioso dicenda.

O Beatissima & Dulcissima Virgo MARIA, Mater Dei, omni pietate plenissima, summi Regis Filia, Domina Angelorum, Mater omnium Creatoris, in sinum pietatis tuæ cõmendo hodie & omnibus diebus vitæ meæ corpus meum, & animam omnesque actus meos, cogitationes, voluntates desideria, locutiones, operationes, omnemque vitam finemq; meum, ut per tua suffragia disponar in bonum, secundum voluntatem dilecti Filij tui, Domini nostri IESU Christi

Christi: Vt sis mihi O Domina mea Sanctissima, adiutrix & consolatrix contra insidias & laqueos hostis antiqui & omnium inimicorum meorum à dilecto Filio tuo Domino nostro IESU Christo, mihi impetrare digneris gratiã, cum qua potenter resistere valeam tentationibus mundi, carnis, & dæmonis, ac semper habere firmum propositum ulterius non peccandi, sed in tuo, & dilecti Filij tui servitio perseverandi. Deprecor te etiam Domina mea Sanctissima, ut impetres mihi veram obedientiam & veram cordis Humilitatem, ut veraciter me agnoscam miserum ac fragilem peccatorem & impotentem non solum ad quodcunque opus bonum, faciendum sed etiam ad resistẽdum continuis impugnationibus sine gratia & adiutorio creatoris mei & sanctis precibus tuis. Impetra mihi etiam O Domina mea Dulcissima perpetuam

 men-

mentis & corporis castitatem, quatenus puro corde & casto corpore dilecto filio tuo, & tibi in tuo ordine valeam deservire, obtine mihi ab eo voluntariam paupertatem cum patientia, & mentis tranquillitatem, ut labores eiusdem ordinis valeam sustinere, & pro salute propria & proximorum in eo valeam laborare. Impetra mihi etiam O Domina dulcissima charitatem veram qua dulcissimum & dilectissimum Filium tuum Dominum nostrum IESUM Christum toto corde diligam, & te post IESUM super omnia, & proximum in DEO & propter DEUM, sicque de bono ejus gaudeam, de malo doleam, nullumque contemnam, neque temerariè judicem, neque in corde meo, me alicui præponam. Fac etiam O Regina Mater, ut dilectissimi filij tui timorē pariter & amorem semper in corde meo habeam, & de tantis beneficijs, mihi, non

meis

meis meritis ſed tua benignitate
collatis, ſemper gratias agam, ac
de peccatis meis puram & ſince-
ram confeſſionem & veram pœni-
tentiam faciam, ut ſuam conſequi
merear miſericordiam & gratiam.
Oro etiam ut in fine vitæ meæ tu
Mater unica, cœli porta, & pecca-
torum advocata me indignum ſer-
vitorem tuum, à ſancta fide Ca-
tholica deviare non permittas,
ſed tua magna pietate & miſericor-
dia mihi ſuccurras & à malis ſpi-
ritibus me defendas ac de benedi-
cti filij tui glorioſa paſſione etiam
tua propria interceſſione ſpe acce-
pta, veniam de peccatis meis, ab
eo mihi impetra, atq; me in tua &
eius dilectione morienté, in viam
ſalvationis & ſalutis dirigas. Am.

PROTESTATIONES
Quotidie faciendæ.

IN nomine Sanctiſſimæ TRINITATIS, Pa † tris, & Fi † lij, & Spiri-

Spiritus † Sancti, protestor coram te gloriosissima Dei genitrice MARIA, te sancto Angelo DEI, custode meo, te Sancto N. N. Patronis meis, & vobis sanctis omnibus, quod mori desidero & volo in ea vera fide Catholica, quam sancta Romana Ecclesia profitetur.

Protestor nunc pro hora mortis meæ, quod credo omnes articulos fidei & totam sacram scripturam, secundum expositionem Doctorum Catholicorum.

Etiam nunc pro tunc detestor & reprobo omnes hæreses & superstitiones à sancta Matre Romana Ecclesia damnatas & reprobatas, & gaudeo mori in hac fide.

Credo non proprijs meritis, sed virtute passionis IESU Christi ad gloriam posse pervenire, quodque alio modo nullus possit salvari, nisi merito dictæ Passionis.

Cognosco me multum offendisse creatorem meum, à quo tot bene-

beneficia recepi, pro quibus immē-sas ei gratias, ago & ab omni creatura cupio sibi famulatum præstari.

Doleo ex corde nunc pro tunc de omni offensa contra Dominum ipsum & proximum meum qualitercunq; commissa.

Doleo de omni negligentia & omissione bene operandi, & contemptu gratiarum à Deo meo mihi datarum.

Desidero recordari omnium peccatorum meorum, ut de ipsis habere possim specialem contritionem.

Doleo nunc pro illa hora, quæ non recordor de omnibus peccatis, quæ commisi qualitercunque, & quæ, si recordarer, cōfiterer Sacerdoti.

Doleo quod postquam de peccatis à Domino veniam sum consecutus, recidivans ad eadem vel similia vel majora sum reversus.

Parco omnibus ob Amorem

Dei, qui verbo vel facto mihi nocuerunt.

Paratus sum omnibus satisfacere quibus teneor, de omni re, de fama vel honore.

Protestor quod nec ad momentum temporis vivere affecto, nisi quantum divinæ placuerit pietati.

Protestor quod mori intendo absque omni desperatione, vana gloria de bonis operibus, & fidei dubitatione: quodque verè scio unam guttam Deifici sanguinis Domini mei in ara crucis effusam sufecisse in redemptionem totius humani generis.

Protestor quod in casu ubi ex pusillanimitate spiritus propter tremendum divinum Iudicium cui de necessitate astare debeo, vel debilitate Rationis in aliquã inciderem desperationem, aut fidei dubitationem (quod DEUS avertat) totum nunc pro tunc, sana mente existens, revoco, casso, & pro non

tali

tali facto habere volo, eo quod nō discursu libero, hoc ipsum eveniet.

His protestationibus præmissis, sanctissima DEI genitrix, sancte Angele DEI, custos meus, sancti N. N. Patroni mei, & vos omnes electi, vobis extremam meam voluntatem & affectionem pro testamento Animæ meæ commēndo, ut super eas in extrema hora vitæ meæ, fideles testes & protectores sitis. Precorque vos ut unum lachrymosum intuitum & dolorosū suspirium ex innumeris doloribus, quos in cruce pendens tribus horis vivus, salvator meus habuit, mihi obtineatis, ad mitigandum dolorosos meos singultus, quibus tunc affligar. Teque mæstorum Advocatam humillime deprecor, ut mecum condividere velis in illa mea angustia unum cordis tui Virginei suspirium, & mœstum intuitum, ex innumeris quos sub cruce stando suspirijs & lachrymis habuisti, filium

filium tuum & redemptorem meum morientem intuendo: meque tandem introducere digneris ad amœna paradysi loca, ubi lætaris in perpetuum Amen.

PROTESTATIO SANCTI VINCENTII *Ord Præd:*

O Domine IESV Christe ego quāvis indignus & miser peccator, firmiter & puro corde & ore ad plenum cōfiteor sanctam fidem Catholicam, & omnes eius articulos, & sicut alma Mater Ecclesia Romana prædicat, docet & tenet, sed cum multa Domine occurrant pericula, & varia tentamēta, si forsitan (quod absit) occasione ipsorum, aut in articulo mortis, aut alias per alienationem intellectus, ab ipsa sancta fide deviarem, aut alicui peccato consentirem, protestor nunc pro tunc & econtra coram

coram tua ſanctiſſima Majeſtate, & tua glorioſiſſima Matre MARIA, ſancto Angelo meo cuſtode & Patre meo Divo Dominico, & omnibus Sanctis, quod in hac ſancta fide Catholica, & in plenitudine fervoris ejuſdem fidei, in ſinu ſacroſanctæ Matris Eccleſiæ, Matris meæ, quæ neſcit claudere gremiũ, redeunti ad ſe, ſine conſenſu alicujus peccati, volo ſemper vivere & mori Amen.

REMEDIA CONTRA ſubitaneam & improviſam mortem quotidie adhibenda

IESVS Nazarenus Rex Iudæorum Titulus Triumphalis defendat nos ab omnibus malis, † Sancte DEVS, † Sancte Fortis, † Sancte immortalis miſerere nobis

Signatum eſt ſuper nos Lumẽ Pſal. 4.

vul-

vultus tui Domine: dedisti læ-
titiam in corde meo.

Psal: 90. *A sagitta volante in die, à negotio per ambulante in tenebris: ab incursu & dæmonio meridiano libera me domine.*

Psal: 115. *Dirupisti Domine vincula mea tibi sacrificabo Hostiam laudis & Nomen Domini invocabo.*

VT omnibus clarè constet, quod vita monastica, & trium votorum ob
servantia, sit apertè fundata in sacra Scriptura immò ipsius Christi Salvatoris luculenta doctrina & non (ut hæretici obganniunt) esse inventiones, superstitiones & doctrinas humanas. Deniq;
ut quilibet Religiosus, tanto magis suam obligationem agnoscat, quanto apertius per eloquium sacræ Scripturæ, & doctrinam Christi, se se obstrictum agnoscit, ad religiosam vitam instituendam, & vota sua servanda quæ distinxerunt labia
ejus

ejus, juxta illud: Vovete & reddite Domino Deo vestro. Ps. 75.

Placuit quædam loca, & testimonia sacræ Scripturæ, & dictorum Christi. hic breviter subiungere, & ad oculum demonstrare; ut promptius quisq; vocationi suæ, & professioni satisfaciat, & ad perfectionẽ tendat ad quam Christus nos hortatur, dicens. Estote ergo pefecti, sicut & Pater vester cælestis perfectus est. Mat: 9. *Maximè cum nobis ipsa vita & doctrina Christi Salvatoris, tanquam clarissimum speculum esse debeat, in quo defectus nostros apertè cõspiciamus agnoscamus; & veris Christianis virtutibus exornemur.*

DOCTRINA CHRISTI de Vita Religiosa.

CHRISTUS Salvator noster tria Religiosorum Vota non solùm verbis suasit & docuit, sed suo exemplo comprobavit & declaravit.

Nam

De castitate.

Nam castitatem coluit, qui de Virgine natus, & carnis delicias ac voluptates abhorrens, virginitatem servavit, laudavit & extulit, dicens: *Sunt eunuchi, qui seipsos castrauèrunt propter regnum cœlorum: qui potest capere capiat.* Qui sunt illi Eunuchi? nisi Religiosi, quia sua sponte & libera voluntate respuentes nuptias & uxores, castam vitam eligunt amore Dei sui? Nam (inquit Apost. Paulus) *qui sine vxore est sollicitus est quæ Domini sunt: qui autem cum uxore est, sollicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat uxori, & divisus est.* Habes ergo rationem, cur castè viuentes aptiores sint ad servitium & obsequium Dei.

Matt. 19.

1. Cor 7.

De paupertate.

An non similiter Paupertatem coluit & docuit, qui cùm dives esset, pro nobis egenus factus est, ut non haberet ubi caput suum reclinaret? sed audi, quomodo suis sequacibus etiam hanc voluntariam paupertatē suaserit. *Si vis* (inquit) *perfe-*

2. Cor 8.

perfectus esse, vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo, & veni sequere me. Matt. 19.

Tertio denique, an non idem Christus Dominus obedientiæ & humilitatis perfectum simulacrum esse nobis exhibuit? *Qui humiliauit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.* Et non solùm Deo Patri, sed Ioseph & Mariæ, testante Evangelista: *Et erat subditus illis.* De obedientia. Phil. 2. Luc. 2.

Et ad sui imitationem nos provocans, ait: *Discite à me, quia mitis sum & humilis corde, & invenietis requiem animabus vestris.* Matt. 11.

Et ut Superioribus promptam hanc obedientiam cum omni humilitate exhibeamus, eorum stabiliendo auctoritatem dicit: *Qui vos audit, me audit; qui vos spernit, me spernit.* Vnde propriam voluntatem docet esse abnegandam: *Qui vult (inquit) venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me.* Luc. 10. Luc. 9.

Vide-

Videtis ergo ubi sit fundata trium Votorum essentialium observantia, & quis sit Auctor vitæ monasticæ?

Religio Angusta porta & arcta via

Sed dicit aliquis: Valdè difficilis & molesta, hæc doctrina & observantia Religionis. Fateor equidem: sed hæc via salutis, quæ tendit ad astra, quam Christus ipsemet ingressus est, & pleriq; omnes Sancti & Beati *Hæc enim porta Domini, justi intrabunt per eam.* Hancque angustam portam & arctam viam Christus demonstravit & docuit, quando dixit. *Intrate per angustam portam: quia lata porta & spatiosa via est, quæ ducit ad perditionem, & multi sunt qui intrant per eam. Angusta verò porta & arcta via est, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam.*

Psal. 117.

Matth 7.

Nolite ergo mirari, O Religiosi, nolite turbari, vel indignari, si obedientia subinde vobis gravis, si paupertas, si jeiunium, abstinētia, carnis

carnis maceratio, Spiritus mortificatio, durus lectus, nocturnæ vigiliæ, disciplinæ, silentium, reprehensio, & punitio, & qualiscũque Ordinis vestri austeritas, molesta, dura & aspera & difficilis esse videatur: quia hæc illa angusta porta & arcta via est quæ ducit ad vitam, quam Christus vobis proposuit, quam pro securitate sponteneè elegistis, & status professionis vestræ à vobis exigit, & hic certa vobis salus.

Non enim otiosis, tepidis, & negligentibus, (multo minus mũdanis, carnalibus, & voluptuosis) promittitur regnum DEI; sed laborantibus, vincentibus & sustinentibus. Nam, Christo attestante, *Regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.* Id est, Regnũ cælorum, per varias molestias, difficultates, labores, & sudores, per humilitatem, patientiam, pœnitẽtiam, carnis afflictionem & mortifica-

Matt. 11.

tificationẽ obtinetur & acquiritur.

Act: 14. *Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei.* Et nul-

2. Tim: 2. *lus coronabitur, nisi qui legitimè certaverit.* *Quare* (inquit idem Apo-

2. Cor. 4. stolus) *semper mortificationem IESV in corpore vest o circumferentes, ut & vita Christi in corporibus vestris manifestetur.* Videtis Christi vitam nobis esse imitandam & moribus exprimendam?

Christus enim (inquit Apostolus

1. Pet. 2. Petrus) *passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamur vestigia ejus.*

Hinc toties Salvator ipse nos invitat ad ferendam crucem, ad a-

Matt: 3. & 4. gendam pœnitentiam. *Pœnitentiam*, inquit, *agite, & appropinquabit Regnum cœlorum.* Et iterum: *Nisi*

Luc: 13. *pœnitentiam egeritis, omnes simul peribitis.* Et *qui non accipit crucem su-*

Matt: 10. *am & sequitur me, non est me dignus.*

Quare multum aberrant, & eorum salus graviter periclitatur, qui

qui religionem ingreſſi, libertatē quærunt, voluptates & corporalia commoda ſectantur, honores ambiunt, propria affectant. Quid enim hoc aliud eſt, quàm latam portam & ſpacioſam viam ingredi, quæ ducit ad perditionem? Quod cùm in hominibus ſæcularibꝰ etiam ſit damnabile, quanto magis in Religioſis?

Multo ergo melius ſaluti ſuæ conſulunt illi Religioſi, qui divitijs omnibus & delitijs hujus ſæculi contemptis, Deo tantum placere & ſervire ſtudent. Potiùs eligentes, in humilitate, ſobrietate, aſperitate, paupertate, caſtitate, & obedientia, brevem vitam tranſigere, & ad vitam trāſire æternam; quàm hic delicioſè, pompoſè, delicatè & guloſè, vivere: & poſtea mortem ſubire æternam, atque infernalibus flammis in perpetuū cruciari: Sic enim dicit ſcriptura: *Quis de vobis poterit habitare cum igne* Iſa. 33.

devo-

devorante? & quis habitabit ex vobis, cùm ardoribus sempiternis?

Hac ratione moti tot nobiles, divites, potentes & Principes, tam innumeri homines, sua omnia deserentes, vana gaudia & carnis illecebras cõculcantes; ad crucis vexillum & Religionis portum Christi amore cõvolarunt: vitam asperam & rigidam sæpe ducentes, ut animas suas hic salvas facerent, & æterna supplicia ac tormenta evaderent.

Hinc tot præclari Sancti, Viri perfecti atque gloriosi, ex diversis Ordinibus & Religionibus usque ad hanc diem prodierunt. Felices ergo jam illi, & terque quaterque beati, quos ipse DEUS jam summa gloria & honore coronavit, & pro eorum meritis, laboribus ac virtutibus mercedem copiosam reddit. Vt nullus merito à vita Religiosa & monastica, ac Dei servitio abhorrere debeat, tametsi ibi multa dura

dura & aspera prima fronte appareant: quia Amor Dei, & merces promissa, ea ipsa levia & suavia reddunt. Vt meritò Christus dixerit: *Iugum meũ suave est, & onus meũ leve.* Matt: 11.

Vis scire quantam mercedem & gloriam Christus Dominus suis sectatoribus hic & postea repromittit. Eandem planè quam Beato Petro & reliquis Apostolis repromisit. Cùm enim Petrus dixisset Christo: *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te, quid ergo erit nobis?* Protinus asseverãdo promisit; *Amen dico vobis, quòd vos qui secuti estis me, in regeneratione, cúm sederit Filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis & vos judicantes duodecim tribus Israel.*

Merces promissa bonis Religiosis.

Matt: 19

Ne verò dicat quis, tantum duodecim Apostolis hoc esse promissum, audi quid illis ulteriùs promittat, qui domum Parentũ cõsortium fratrum & sororum deserentes, nuptias & vxores, eius amore re-

re respuentes, divitias & possessio
nes contemnentes, propterea mo
nasteria ingrediuntur & Religio
fiunt: sequitur in Christi promis
sione: *Et omnis qui reliquerit domum*
vel fratres, aut sorores, aut Patrem, a
matrē, aut uxorem, aut filios, aut agr
propter nomen meum, centuplum accip
et (Addit Luc) *etiam in hoc temp*
re, & in seculo venturo vitam æternā

Matt. 19.
Luc. 18.

Fatentur hoc plerumque bo
Religiosi, quod etiam in hoc sæc
lo & in hac vita multo plura re
piāt sine cura & solicitudine, quā
reliquerunt in mundo cum mi
curis & anxietatibus: sicque cu
magna consolatione futuram p
missionem præstolantur. Cu
consolationis satis expertus S. B
nardus sic loquitur. Vos mun
ni videtis quidem nostros labo
consideratis nostras afflictiones
ternas ac cruces, & exhorresci
Sed non aspicitis ad nostras un
ones nec attenditis ad nostras
con

S. Ber.

ationes internas Spiritus Sancti. uod verissimum esse, testantur n S. Bernardo, omnes Monasti- disciplinæ obseruatores. Nam anto quis magis affectum abstra- NB. it à creaturis, propter DEUM: nto pluribus diuinis consolati- ibus in animo fruetur.

Et ut scias quòd peculiarem glo- m & mercedem Religiosis suis dicat DEUS in futurum, audi quæ per Prophetam longè antè pro- isit *Hæc dicit Dominus Eunuchis* Isa. 65. ntellige qui seipsos castraverunt opter regnum cœlorum;) *Qui cu- dierint sabbata mea* (id est, in meo ltu & obsequio continuè se oc- paverint;) *& legerint quæ ego vo-* ; scilicet obedientiam, pauper- tem, castitatem: *& tenuerint fœ- s meum* (quod per professionem cerunt:) *dabo eis in domo mea & in ris meis locum, & nomen melius à fi- s & filiabus: nomen sempiternum da- eis, quod non peribit.* Audis me-

 liorem

liorem mercedem & maiorem g
riam præ reliquis fidelibus Relig
sis addicit? *Gaudete ergo & exult*
quoniã merces vestra copiosa est in c

Matt: 5.

Sed ut quis summam illam m
cedem & coronam gloriæ asseq
tur, non sufficit, externo habitu
ligiosum esse, sed observantia
um votorum planè necessaria
Denique humilitatis, mansuetu
nis, patientiæ, cæterarumque v
tutum exercitium: ac præcipue
minæ charitatis, Dei & proxi
Quæ est omnium virtutum Reg
& forma: Sine qua nihil pro
Religio, vel summa austeritas
tæ, vel quodcunque aliud opus
num. Vt testatur S. Paulus, &
sè tractat priori sua Epistola
Corinthios, Capite 13. Vnde f
les ad virtutum exercitiũ excita
hanc super omnes alias extol
dicens; *Induite vos ergo, sicut e*
Dei, sancti & dilecti, viscera mise
diæ, benignitatem, humilitatem, m

Charitas Religiosis maximè necessaria

Col: 3.

sti

liam, patientiam, supportantes invicem super omnia autem hæc, charitatem habete, quod est vinculum perfectionis. Idem inculcat Apostolus Petrus: *Super omnia* (inquit) *in vobismetipsis charitatem continuam habete, quia charitas operit multitudinem peccatorum.* *1. Pet. 4.*

Imò Christus Dominus in ultima sua cœna quam seriò hanc charitatem nobis cõmendavit? Nam præcipiendo dicit: *Hoc est præceptũ meum, ut diligatis invicem.* Et ex eo signo maximè voluit ut eius discipuli & sequaces dignoscerẽtur, dicens: *In hoc cognoscent omnes, quòd discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem.* *Ioan. 15.* *Ioan. 13.*

Hinc omnes fundatores Ordinum, & Religionum institutores, in suis Regulis & statutis præcipuè hujus charitatis rationem & curã habere voluerunt. Vnde S. Augustinus in sua Reg. sic incipit: Ante omnia, fratres charissimi, diligatur Deus, deinde proximus: quia ista *S. Aug. in sua Reg.*

præcepta ſunt principaliter no
data. Et veriſſimè dixit S. Hie- S. Hieron.
nymus clauſtris & monaſterijs
ne charitate, monaſteria ſunt
tara, & habitantes in eis ſunt d
mones: porrò cum charitate, m
naſteria ſunt Paradiſus in terris,
commorantes in ipſis ſunt Ange

Quare nulla vitia Religioſis m
gis vitanda, quàm quæ huic cha
tati & dilectioni contrariantur:
pote diſcordiæ, contentiones
rixæ, odium & invidia, rancor
livor: quæ vitia tanquam vene
peſtiferum ſunt fugienda, quia p
cem auferunt, & charitatem n
cant. Ea autem ſectanda & am
plexanda, quæ pacis & dilectioni
ut ſic Filij Dei, diſcipuli Chriſti,
veri Religioſi nominemur & ſimu
& tandem promiſſionum quoqu
ejus mereamur eſſe participes,
bonorũ operum mercedem & gl
riam conſequamur in cœlis.

Sed non omnibus iſta ſpes
conſo-

onſolatio. Nam mali & perverſi eligioſi, qui nullam ſuæ profeſſi- nis, vocationis & ſalutis rationē abent: ſed diſcoli, incontinentes, rotervi, contumaces, rebelles, fi- efragi ac operarij iniquitatis e- iſtunt, juſtam habent damnatio- em, quia fidem ſuam irritam fe- erunt. Graviter talibus Domi- nus comminatur, eoſque perſtrin- git cum Scribis & Phariſæis hypo- critis, quando dicit: *Væ vobis Scribæ & Phariſæi hypochritæ, quia ſimiles eſtis ſepulchris dealbatis, quæ à foris apparent hominibus ſpecioſa, intus vero plena ſunt oſſibus mortuorum & omni ſpurcitia: ſic & vos à foris quidem paretis hominibus juſti,* (id eſt, ex habitu tantum Re- ligioſi) *intus autem pleni eſtis hypo- criſi & iniquitate.*

1. Ti. 5.

Gravis cēſura & comminatio in malos Religioſos.

Matt. 23.

Tales hypocritas egregiè deſcri- bit S. Bernard⁹ Hypocritæ (inquit) volunt eſſe humiles ſine deſpectu, pauperes ſine defectu bene veſti- ti ſine ſollicitudine: delicatè paſci

S. Ber.

sine labore: alijs adulantes, al
detrahentes: mordaces ut cane
dolosi ut vulpes, superbi ut leone
Volunt esse, judices sine authorit
te sine visu testes, falsi accusatore
& omni veritate carentes. Ha
ille quàm verissimè: solent eni
tales malè & scandalosè viventes
alios piè & religiosè vivētes teme
rariè judicare, eos vocantes & ca
lumniantes esse hypocritas, cùm
ipsi verè tales sint. Hoc autem pro
venit (ut inquit Sanctus Thomas
ex eorundē superbia & invidia, qu
solent etiam bona in malam part
interpretari, & occulta temerari
judicare. Quod gravissimum es
peccatū (inquit D. Thomas) qui
non solùm sibi usurpant quod so-
lius Dei est, sed & alios à pietate &
bonis operibus retrahunt, dum tī-
ment hypocritæ appellari. *Væ au-
tem vobis* (inquit Dominus) *Scribæ
& Pharisæi hypocritæ, qui clauditis Re-
gnum cœlorum ante homines: vos enim*

S. Tho: in opus.

Math: 23.

non

on introitu, nec introeuntes finitu in-
are. Hoc faciunt illi perversi
religiosi, qui nec religiosè volunt
ivere, nec alios patiuntur benè
ivere, aut religiosam vitam duce-
e. De quibus etiam conqueritur
pud Prophetam, ubi dicit: *Quid* Hier: 11.
st quòd dilectus in domo mea fecit sce-
era multa. Quasi diceret, illi qui
anquam filij dilecti esse debuerāt,
& in Religione ac monasterio pié
ac sanctè conversari; omnibus sese
vitijs & sceleribus coinquinarunt,
nullo pacto vel voto servato.

Quod ijsdem improperat, quā-
do dicit: *Confregisti jugum meum ru-* Hier: 48.
pisti vincula mea (nimirū Religionis
vota) *& dixisti, Non serviam*: hoc
est, Non curo divinum cultum vel
divinū Officiū non curo cōstitutio-
nes Ordinis vel statuta majorū, no-
lo ijs ac quiescere vel obedire.

Hoc multi verbis si non dicant
factis tamen ostendunt. Sed qua-
le peccatum est istud? Audi Pro- 1.Reg: 15.

 phetam

phetam Samuelem loquentẽ. *Qu[illegible] peccatum ariolandi est, repugnare; [illegible] quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescer[illegible] Melior est autẽ obediẽtia quàm victim[illegible]*

Detestandi ergo tales Religios[illegible] qui deteriores sæpè fiunt in Relig[illegible] one, quàm unquam fuissent in sæ[illegible] culo. Vnde de talibus dicit D[illegible] August. Sicut non inveni melio[illegible] res, quàm qui in monasterio profe[illegible] cerunt; sic non expertus sum dete[illegible] riores, quàm qui in monasterio de[illegible] fecerunt. Et D. Gregorius: Nem[illegible] in Ecclesia amplius nocet, quàm[illegible] qui perversè agens, nomen & ordi[illegible] nem sanctitatis habet: nam delin[illegible] quentem redarguere, nemo facil[illegible] præsumit, & in exẽplum culpa ve[illegible] hementer extenditur: quando, pr[illegible] reverentia ordinis vel dignitati[illegible] peccator honoratur. Et D. Hie[illegible] ron: Nulla in mundo tam crude[illegible] lis bestia, quàm malus monachus vel malus sacerdos: nam corrigi non patitur, nec veritatem susti[illegible] nere valeat. Et

S. Aug: Epi: 137.

S. Gregi in Pastor. 1. Parte cap: 2.

S. Hier.

Et quod magis dolendum & deplorandum sit, quod integra monasteria subinde reperiantur, ubi monastica disciplina planè collapsa sit, omnisque eversa Religio, ut omnes ibidem corrupti moribus & malæ vitæ reperiantur: Crumena propria æque instructi, ac ipsi sæculares, quasi nunquam votum paupertatis fecissent, ita proprijs cõmodis & lucris inhiantes Multi quoque in verbis & moribus ita leves & obscæni, ut nullo castitatis voto obstricti appareant. Multi de obedientia DEO dicata ita parum solliciti, ut suis Superioribus interdum potius dominetur quam obtemperent. Multi denique quibus religionis, præter nomen & habitum, nihil in ipsis appareat. Sicque magno cùm scandalo & offendiculo multorum, vivunt in Religione: suæ vocationis & professionis prorsus immemores, eo quod tantum libertatem laxioris vitæ

Prævorũ Religiosorum corruptela & depravati mores.

quærant; à divino cultu & officio publico se absentare gaudent; Delicatum cibum & potum non tantum affectant, sed etiam ad superfluitatē sese ingurgitant: vestimēta non minus pretiosa, quam curiosa, sibi comparant. Sæcularia solatia & cōsortia exquirunt; nugis, fabulis, vaniloquijs delectātur; & tandem execrandis vitijs & criminibus assuescunt. Et quod deteriùs est, ita ijs indurescunt, ut vix aliqua spes emendationis, correctionis vel sinceræ pœnitentiæ in ijs appareat; quasi in reprobum sensum jam dati & à Deo derelicti.

Vtinam mundus hos sibi servasset? ut quid enim monasteria incolunt? terrām sanctā calcāt? Quare tales eleëmosynasBonorū devorāt? Quare Angelica gymnasia spiritualis exercitij, delitijs carnalib⁹ contaminant? Quare mundo ejusque pompis, & vanitatibus, sponte in religione renuntiarunt, & tria vota

Solen-

Solenniter emiserunt, si ea minimè servare non intendāt? Saltem simplicem gehennā in seculo malè viventes sibi comparassent: ubi jam duplici gehennæ supplicio, in monasterijs scandalosè viventes, se reos faciunt. *Sed væ homini illi, per quem scandalum venit*, inquit Christus. Maximè ergo illis horrificum væ, & gravis condemnatio, qui cum alijs deberent prælucere bonis exemplis, ac pijs moribus, potius prava sua vita, plerosq; offendunt. *Matt. 18.*

Sed meritò tales puniuntur, hic & postea: quia hic infames & despecti, & subinde in magna rerum penuria & egestate constituti; cùm è contrario, boni, reformati ac veri Religiosi, in magno honore & respectu habeantur, & omnibus rebus necessarijs abundent. Quod Dominus apertè apud Prophetam prædixit. De bonis enim in primis sic loquitur: *Ecce servi mei comedent* *Isai. 65.*

medent & bibent: id est nulla eis deerunt necessaria. *Ecce servi mei lætabuntur, & laudabunt præexultatione cordis*: id est, hilari ac læto animo servient Deo suo, pro omnibus beneficijs, & quod videbunt sese in magno respectu & honore haberi apud Deum & homines. Sed econverso, de malis loquitur Religiosis; *Vos autem esurietis & sitietis*: id est, in penuria & egestate eritis. *Vos confundemini, & vos clamabitis præ dolore cordis, & ululabitis.* Id est, Eritis viles & contemptibiles, & præ amaritudine deplorabitis statum & conditionem vestram. Hoc ita fieri, ipsa nos experientia docet. Vt verissimum sit quod S. Thomas habet in suo Hymno: *Visita nos, sicut te colimus*: quasi diceret, Ita nos Deus suis beneficijs & consolationibus, visitat magis vel minus, prout plus vel minus ferventes in ejus obsequio nos exhibemus.

Benedictio bonorum Religiosorum

Maledictio malorum.

Nec mireris in S. Religione, & sub

ſub habitu pietatis, ſubinde repe- iri malos & perverſos, diſcolos & mmorieros falſos fratres & fictos Religioſos. Quia mali hic bonis intermixti ſunt, hœdi ovibus, zizania & palea tritico: ut nihil purum & nõ coinquinatũ hic reperire liceat.

Mali his semper bonis intermixti.

In fine autem mundi, hædi ab ovibus ſeparabuntur, zyzania & paleæ comburentur igne inextinguibili, & triticum purum in cœleſti horreo collocabitur, & boni ab omni ſocietate malorum immunes erunt.

Ineptè ergo agunt illi, qui ita facile ſcandalizantur, ſi quem viderint Religioſum delinquentem, vel pravum moribus, & exeo de alijs omnibus malè ſentiunt & ſuſpicãtur, eoſq; temerariè judicant. Qua de re egregiè diſſerit D. Auguſtinus. Cum aliqua maritata (inquit) invenitur adultera, vos viri non propterea proijcitis vxores veſtras, nec accuſatis matres ve-

Epist. 137.

ſtras

Nec Religio est cõtemnẽda, nec Vita monastica despicienda propter aliquorũ malam Vitam.

ſtras tanquam adulteras. Cum autem de aliquibus qui ſanctum nomen profitentur, aliquid criminis vel falſitatis ſonuerit, vel veri patuerit, inſtant, ſatagunt, ambiunt, ut de omnibus hoc credatur. Idemque paulò infrà: Quantumlibet vigeat diſciplina domus meæ, tamen homo ſum, & inter homines vivo: nec mihi arrogare audeo, ut domus mea melior ſit quàm Arca Noe, ubi inter octo homines reprobus vnus inventus eſt: aut melior ſit quàm domus Abrahæ, ubi dictum eſt: *Eijce ancillam & filium ejus*: aut melior ſit quàm domus Iſaac, cui de duobus dictum eſt: *Iacob dilexi, Eſau odio habui*: aut melior ſit, quàm domus ipſius Iacob, ubi lectum patris filius inceſtavit: aut melior ſit quàm domus ipſius David, cujus unus filius cum ſorore concubuit, & alter filius contra patris manſuetudinẽ rebellavit: aut melior, quàm cohabita-

Gen: 21. 35. & 49.

2. Reg. 13. 15.

abitatio ipsius Domini Christi, in
ua undecim boni perfidum & fu-
em Iudam tolerarunt: aut melior
t postremò, quam cœlum, unde
ucifer & Angeli ceciderunt

Denique ad extremum ita Reli-
ionis causam tuetur S. Augustinus,
t ostendat (etiamsi ista effugere
on possit) quanta tamen sit ejus
lignitas ac splendor; ubi tot bo-
i, sinceri, sancti ac perfecti Reli-
giosi reperiuntur. Etsi (inquit)
contristamur de aliquibus purga-
mentis, consolamur tamen etiam
de pluribus ornamentis.

S. Bern.

Vnde Divus Bernardus egregiè
Religionẽ describit, dicens. Mo-
nastica disciplina, illa est quæ cer-
vicem submittit, deponit superci-
ia, componit vultum, ligat ocu-
os, cohibet cachinnos, modera-
ur linguam, frænat gulam, sedat
ram, format incessum, totumque
hominem cõpositum facit, & per-
ectum reddit.

Deni-

Magna disparitas inter sacram Religione & mundum.

Denique quandam insignem facit disparitatem: inter statum Religiosum, & statum mundanum.

In Religione siquidem homo.

Vivit purius.
Cadit rariùs,
Surgit velociùs,
Incedit cautiùs.
Purgatur citiùs,
Quiescit securiùs,
Irrigatur frequentiùs.
Moritur confidentiùs,
Remuneratur copiosiùs,

In mundo autem homini.

Immunda sunt omnia,
Ruina frequens,
Tarda resurrectio,
Incauta conversatio,
Crebra inquinatio,
Periculosa quies,
Rara irrigatio,
Mors expavescenda,
Merces dolorosa.

Quis

Quis hic non videt, quanta bona præstet status religionis, & quanta media præbeat salutis.

Vnde S. Franciscus sic solet suos, animare. Fratres dilectissimi magna promissimus, sed maiora promissa sunt nobis; servemus hæc suspiremus ad illa. Voluptas brevis, Pæna æterna, modica passio: gloria infinita.

S. Franc.

Excellentissimus itaque & felicissimus est status Religiosorum, qui tanta bona præstat: ad perfectionem, ad sanctitatem homines ducit, & ad summam beatitudinem extollit.

De perseverantia.

Quam tamen ut quis assequatur, non sufficit ad tempus benè & piè vixisse, & religiosè cõversatum fuisse: sed ipsa denique perseverantia necessaria est: sine qua nullus coronatur. Nam finis coronat opus. *Qui enim perseveraverit, usq; in finem, hic salvus erit*, inquit Christus Salvator.

Luc. 10.

Nemo

Luc: 9. *Nemo autem mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro aptus est Regno Dei.*

Sed estote fideles usque ad mortem, (inquit Dominus) *& dabo vobis coronam vitæ.*

Luc: 1. Igitur *serviamus illi, in Sanctitate & justitia coram ipso, omnibus diebus nostris.*

ORATIO ANTE STVDIUM.

S. THOMÆ AQVINATIS ANGELICI Doctoris.

CREATOR ineffabilis, qui de Thesauro sapientiæ tuæ tres Angelorum Hierarchias annotasti, & eas super cœlum Empyreum miro ordine collocasti; atque universi partes elegantissimè disposuisti; Tu inquam qui verus fons luminis & sapientiæ diceris, atque supereminens

minens principium, infundere digneris super intellectus mei tenebras, tuæ radium claritatis, duplicem in qua natus sum, à me removens privationem & tenebras, peccatum scilicet & ignorantiam. Tu qui linguas infantium facis disertas linguam meam erudias, atque in labijs meis gratiam tuæ benedictionis infundas, da mihi intelligendi acumen, retinendi capacitatem, addiscendi modum & facilitatem, interpretādi subtilitatem, loquendi gratiam copiosam. Ingressum instruas, progressus dirigas egressum compleas; Tuqui es verus DEUS &homo. Qui vivis & regnas DEUS, Amen.

SALVTATIO AD ÆTERNAM SApientiam quotidie dicenda B. Henrici Susonis Ord: Prædic:

ANima mea desideravit te in nocte, sed & spiritu meo in præcor-

præcordijs meis de mane evigilav
ad te O Præcla issima sapientia
petens ut desiderata præsentia tua
cuncta nobis adversantia remo
veat, penetralia cordis nostri su
multiformi gratia perfundat, & i
Amore tuo vehementer accenda
Et nunc dulcissime Domine IESU
Christe, ad te diluculò consurg
teque ex intimo cordis affectu s
luto. Millia quoque millium cœ
lestium agminum tibi ministra
tium te ex me salutent, & dec
millies centena millia tibi assiste
tium te ex me glorificent, Vniu
salis etiam Harmonia omnium
Creaturarum, te ex me collau
det, ac nomen tuum glori-
osum protectionis nostræ
Clypeum benedicat in
sæcula, Amen.

FIN

FINIS CORONAT OPVS

Finiat & coronet libellū.

ÆTERNITAS QVÆ sine fine.

Annos æternos in mente habui. *Psal. 76.*

O ÆTERNITAS.

Quam rarò versaris in mentibus hominū.

Iterum dico.

Quam rarò versaris in mentibus nostrū.

ÆTERNITAS.

O Æternitas heu Æternitas.

Quid dicam? aut quomodo dicam?

Quis exprimat? Quis concipiat?

Quid sit

ÆTERNITAS.

Cogito mille annos, cogito millies mille Annos.

Cogito tot annorum millia, quot sunt momenta in toto tempore à condito Mundo, usq; ad ejus consummationē, Et de Æternitate adhuc nihil habeo.

O Æternitas heu Æternitas.

Quis poterit par esse æternitati in Tormentis?

Volo

Volo dicere, & nescio dicere: Quam diu Deus erit Deus, tamdiu durabunt tormenta.

Quam diu hoc erit?

Æternitas, Æternitas, Æternitas, non est effari, non est concipere non est invenire istud.

Quam diu.

O Æternitas heu Æternitas Æternitas. O Deus hic ure, hic seca, hic non parcas, ut in Æternum parcas.

Ne pagina vacua remaneat.

VITA VENERABILIS

Patris Fratris Bernardi Paxilli.

PAter Frater Bernardus Paxillus primùm institutum Canonicorum Regularium, sanctissimi sepulchri Domini Hierosolymitani amplexus, postmodum in maturi ætate Ordinem Prædicatorum ingressus, totū se ad austerioris vitæ observantiam contulit. Carnes toto Religionis tempore nunquam edebat, piscibus rarissimè vescebatur

tur

tur solis jusculis & oleribus cõten-
tus. In choro noctu diuq; assidu-
us aspero cilicio pro tunicella ute-
batur: disciplinis adeo acriter
corpus suum flagellabat, ut sæpis-
simè sanguinis guttis pavimentum
maderet, silentij tenacissimus, vul-
tu adeò composito, semper demissis
oculis, tam intus quam extra ince-
debat. Habitui rudi, culcitrâ du-
ram & lectum adhibebat. Terri-
bilis Dæmonum exorcista, multos
ab Obsessorum corporib⁹ fugavit,
gravissimas ab ijsdem perpessus in-
jurias. Splendebat in eo mira sa-
pientia, & acrimonia in persequen-
dis hæresum erroribus tanta, ut ul-
tra centum ex obstinatissimis hæ-
reticis, suis ferventissimis Con-
cionibus & disputationibus ad fi-
dem Christi reduxerit. Vt Arria-
norum impietatem condemnaret,
ingens Monomachiæ volumen edi-
dit plura mente concepta mors in-
terrupit. In gravissimis morbis
patien.

patientissimus tandem omnibus Sacramentis more religioso munitus in Conventu Cracoviensi non sine magna sanctitatis opinione animam creatori reddidit.

VITA VENERABILIS Fratris CAROLI FRANCO Clerici.

IN Conventu Luceoriensi Fr. Carolus Franco Clericus Professus modestiâ, patientiâ, & abnegatione propriæ voluntatis insignis, virginitatem suam MARIÆ V. erga quam singulari pietatis affectu ducebatur perpetuò servandam devovit. In contêplanda Christi Passione assiduus, cõsummat9 in brevi post annũ suæ Professionis eo ipso die quo professionẽ emiserat cum magna sanctitatis opinione decessit cuius agoni Virgo DEIPARA suâ Præsentiâ miro in modum recreavit, quam ille Matrem suam compellans fratribus adorandam indice monstrabat. Eius funus præter maximam plebis multitudinem quatuor regni Principes decoraverê qui eum proprijs manibus sepelierunt.

FINIS.

Cogita de omni-
potentia Majesta-
tis Dei, quomodo
post mortem audebis
apparere coram
Rege regum, et
Dnō, dominantium.